

วารสาร การเงินการคลัง

พื้นที่ความคิด เศรษฐกิจการคลัง ของคนทันสมัย

CONTENTS

ปีที่ 37 ฉบับที่ 120 ไตรมาสที่ 1 ปี 2568

- 5 **ทิศทางการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานราก กับ ดร.กอบศักดิ์ ภูตระกูล**
โดย กานต์ แจ่มชัดใจ
ณัฐธิดา จันทักดี
ภูริดา ปราบสูงเนิน
- 21 **การขับเคลื่อนธุรกิจตามแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน**
โดย ธณัฐ พวงนวม
กัณดา ศุขสาตร
กานต์ แจ่มชัดใจ
- 33 **ตราสารหนี้ด้านความยั่งยืน หรือ ESG Bond (Environmental, Social and Governance)**
โดย ดร.ทิวพร พรหมวงษ์
- 40 **การประเมินบทบาทของนโยบายการคลังในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ**
โดย สัณห์ณัฐ เศรษฐศุต์กาศศิริ
- 48 **การวิเคราะห์ผลผลิตภาพการผลิตด้านบริการด้วยข้อมูลระดับสถานประกอบการ ตอนที่ 1**
โดย ดร.กวิน เอี่ยมมัตระกุล
ศักดิ์สิทธิ์ สว่างสุข
ปภัช สุจิตรรัตน์

5

33

48

87

- 57 **ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อจัดทำมาตรฐานและเกณฑ์การจัดหมวดหมู่ด้านการเงินที่ยั่งยืนเพื่อความเป็นกลางทางคาร์บอน**
โดย รอม อรุณวิสุทธิ
- 73 **An Initial Evaluation of the Unified Lending Interface**
By Peter Pakdeejit (Intern)
- 87 **Financial Health Assessment: How to improve your credit scoring?**
By Nami Hama (Intern)
Roy Melville (Intern)

EDITOR

ดร.นพพัชร อัสวาลลภ
บรรณาธิการ

สวัสดีครับ กลับมาพบกันอีกครั้งกับวารสารการเงินการคลัง ฉบับ e-Book ล่าสุด
ในฉบับที่ 120 ปีที่ 37 ประจำไตรมาสที่ 1 ปี 2568 นะครับ

ก่อนอื่นขอประชาสัมพันธ์เว็บไซต์วารสารการเงินการคลัง www.fpojjournal.com
อีกครั้ง ซึ่งปัจจุบันมี Section ใหม่ชื่อว่า Economic Brief เป็นการสรุปการศึกษา
ที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ การวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่และการตีแผ่ข้อมูลเศรษฐกิจ
ต่าง ๆ ที่น่าสนใจในรูปแบบ Infographic 1 หน้า โดยปัจจุบันมีมากกว่า 50 หัวข้อ
ให้ทุกท่านได้เข้าไปเยี่ยมชมครับ นอกจากนี้ วารสารการเงินการคลังยังมีช่องทาง
YouTube ให้ทุกท่านได้ติดตาม ซึ่งล่าสุดมีเนื้อหาดี ๆ เกี่ยวกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ
ท้องถิ่นด้วย Soft Power ผ่านการประยุกต์ใช้อัตลักษณ์ท้องถิ่น และเรื่อง Fostering
Equality: Transforming Communities Through Inclusive Finance เป็นคลิปสั้น ๆ
ให้ติดตามกันด้วยครับ ทั้งนี้ เรายังคงมีเรื่องราวดี ๆ ในรูปแบบของบทความมานำเสนอ
ให้ทุกท่านได้อ่านอย่างครบรสเช่นเคย โดยสำหรับบทความของวารสารการเงิน
การคลังฉบับนี้ เราจะพาทุกท่านไปเรียนรู้และร่วมกันถอดบทเรียนจากการสัมภาษณ์
แขกรับเชิญที่เยี่ยมไปด้วยประสบการณ์ในรายการ Local Reach เอี่ยมล็ก ถึงภูมิภาค
ในหัวข้อทิศทางการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานราก กับ ดร.กอบศักดิ์ ภูตระกูล
ประธานกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน และการขับเคลื่อนธุรกิจตามแนวทาง
การพัฒนาอย่างยั่งยืนจาก ดร.ศรพล ตูลยเสถียร รองผู้จัดการตลาดหลักทรัพย์
แห่งประเทศไทย และ ดร.สวณิตย์ บุญญาสุวัฒน์ คณะทำงาน BCG Model
สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย นอกจากนี้ ยังมีบทความที่น่าสนใจให้ผู้อ่าน
ได้เพลิดเพลินอีกหลายเรื่อง ซึ่งยังคงเต็มไปด้วยสาระความรู้และความสนุกเพลิดเพลิน
ในประเด็นที่หลากหลายผ่านการถ่ายทอดเรื่องราวจากบรรดานักเขียนรุ่นกลาง

ที่เยี่ยมไปด้วยประสบการณ์ โดยขอเริ่มจากบทความเรื่องตราสารหนี้ด้านความยั่งยืน หรือ ESG Bond (Environmental,
Social and Governance) และเลิฟต่อความรู้ด้วยบทความเรื่องการเงินการประเมินบทบาทของนโยบายการคลังในการรักษาเสถียรภาพ
ทางเศรษฐกิจ ต่อด้วยบทความเรื่องความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อจัดทำมาตรฐานและเกณฑ์การจัดหมวดหมู่ด้านการเงินที่ยั่งยืน
เพื่อความเป็นกลางทางคาร์บอน อีกทั้ง เรายังมีบทความจากนักเขียนรุ่นใหม่ที่จะมาร่วมสร้างความสนุกและเพลิดเพลินให้กับ
ผู้อ่านบทความวารสารการเงินการคลังฉบับนี้ ด้วยบทความ 2 เรื่องสุดท้าย ได้แก่ บทความเรื่อง An Initial Evaluation of
the Unified Lending Interface และบทความเรื่อง Financial Health Assessment: How to improve your credit scoring?

สุดท้ายนี้ ผมขอขอบคุณทุกท่านที่ติดตามวารสารของเรา หากท่านสนใจเข้ามาเป็น
ส่วนหนึ่งในการนำเสนอบทความผ่านวารสารการเงินการคลัง โปรดส่งบทความ
ผ่านเข้ามาทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-Mail) : fpojournaleditor@gmail.com
นอกจากนี้ หากท่านต้องการให้วารสารการเงินการคลังเป็นส่วนหนึ่งของ
การประชาสัมพันธ์องค์กรหรือผลิตภัณฑ์ของท่าน โปรดติดต่อ 092 258 6782
หรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ fiscaljournal@gmail.com ได้เลยครับ ขอให้ทุกท่านสนุก
และเพลิดเพลินกับเรื่องราวดี ๆ ในวารสารของเรา แล้วพบกันใหม่ฉบับหน้าครับ

คณะที่ปรึกษา

ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

ที่ปรึกษาด้านเศรษฐกิจการคลัง

ที่ปรึกษาด้านเศรษฐกิจการเงิน

ที่ปรึกษาด้านเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

รองผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

ผู้อำนวยการกองนโยบายการคลัง

ผู้อำนวยการกองนโยบายภาษี

ผู้อำนวยการกองนโยบายระบบการเงินและสถาบันการเงิน

ผู้อำนวยการกองนโยบายการออมและการลงทุน

ผู้อำนวยการกองนโยบายระบบการคุ้มครองผลประโยชน์ทางการเงิน

ผู้อำนวยการกองนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

ผู้อำนวยการกองนโยบายเศรษฐกิจมหภาค

ผู้อำนวยการกองนโยบายพัฒนาระบบการเงินภาคประชาชน

ผู้อำนวยการกองกฎหมาย

ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ

เลขานุการกรม

ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร

บรรณาธิการ

ดร.นรพัชร อัครวัธลภ

รองบรรณาธิการ

นายมยุร บุญยรัตน์

นางสุมาพร มานะสันต์

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

นางสาวอรณิชา สว่างฟ้า

นายอติก เล้าสกุล

นายกวิน เอี่ยมตระกูล

นายชัยวัฒน์ หาญพิทักษ์พงศ์

นายสันหนัฐ เศรษฐศักดิ์ดาศิริ

นางสาวกฤษมา จารุมณี

นางสาวพิมลชญา สุขโข

นายรุ่งโรจน์ เจริญมา

เลขานุการ

นายธณัฐ พวงนวม

ผู้ช่วยเลขานุการ

นางสาวอัมพิกา สุตซาง

เจ้าหน้าที่การเงิน

นางสาวรัตนา ผิวงาม

นางสาวพรสุรีย์ เชื้อรัฐพงศ์

ติดต่อ: วารสารการเงินการคลัง

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง ถนนพระรามที่ 6 แขวงพญาไท เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร 10400

โทรศัพท์: 02 273 9020 ต่อ 3254 (คุณนรพัชร), 3169 (คุณรัตนา), 3223 (คุณธณัฐ)

โทรสาร: 02 273 9139 E-mail: fpojournaleditor@gmail.com

ทิศทางการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานราก กับ ดร.กอบศักดิ์ ภูตระกูล

บทความโดย

นายกานต์ แจ่มชัดใจ

นางสาวณัฏฐธิดา จันทักดี

นางสาวภูริดา ปราบสูงเนิน

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

1. บทนำ

เศรษฐกิจฐานราก (Local Economy) มีบทบาทสำคัญในการเป็นรากฐานของระบบเศรษฐกิจประเทศ แต่ปัญหาความเหลื่อมล้ำ การขาดแคลนรายได้ที่เพียงพอ และความเปราะบางทางการคลัง ยังคงเป็นอุปสรรคที่สำคัญที่ประเทศไทยกำลังเผชิญอยู่ จากข้อมูล que แสดงถึงความไม่สมดุลระหว่างความเจริญในพื้นที่เมืองใหญ่กับความอ่อนแอในชนบท แสดงให้เห็นว่าผลประโยชน์จากการพัฒนาเศรษฐกิจไม่ได้ถูกกระจายอย่างทั่วถึง นอกจากนี้ ปัญหาด้านโครงสร้าง เช่น การพึ่งพาความช่วยเหลือจากรัฐบาลอย่างต่อเนื่อง และหนี้สินครัวเรือนที่สูง ยังสะท้อนถึงข้อจำกัดในการแก้ปัญหาที่ยั่งยืนของประเทศ บทความนี้จึงมุ่งนำเสนอแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากในมิติที่ลึกซึ้งกว่าเดิม โดยเฉพาะในด้านการปลดปล่อยศักยภาพของชุมชน การสร้างกลไกสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่ไม่ใช่เพียงการบรรเทา แต่คือการเสริมสร้างคุณค่าให้แก่ประชาชนทุกคน ในการนี้ กองนโยบายเศรษฐกิจมหภาค สำนักงานเศรษฐกิจการคลังร่วมกับวารสารการเงินการคลังได้รับเกียรติเป็นอย่างสูงจาก **ดร.กอบศักดิ์ ภูตระกูล** ประธานกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (ดร.กอบศักดิ์ฯ) มาแบ่งปันเรื่องน่ารู้เกี่ยวกับตลาดสินทรัพย์ดิจิทัลในไทยผ่านรายการ **Local Reach เอื้อมลึก ถึงภูมิภาค ประจำเดือนตุลาคม 2567** ภายใต้หัวข้อ **“ทิศทางการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานราก กับ ดร.กอบศักดิ์ ภูตระกูล”** (รายการเสวนาฯ) เมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2567 ที่ผ่านมา โดยมีรายละเอียดที่น่าสนใจ ดังต่อไปนี้

ดร.กอบศักดิ์ ภูตระกูล

ประธานกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน

2. ทิศทางการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานราก

ในช่วงแรกของรายการเสวนาฯ ดร.กอบศักดิ์ ชี้ให้เห็นว่า หัวใจสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก ถือเป็นโจทย์สำคัญทางด้านการคลังของประเทศที่รัฐบาลจำเป็นต้องให้ความสำคัญและดำเนินการแก้ไข ปัญหาอย่างตรงจุด เนื่องจากเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนโดยตรง การพัฒนาดังกล่าวจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนผ่านนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาล เช่น นโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจ การจัดการหนี้สิน การลดความเหลื่อมล้ำระหว่างชนชั้น รวมถึงการปรับปรุงโครงสร้างการถือครองทรัพย์สิน ให้มีความเท่าเทียมกันมากขึ้น ทั้งนี้ ปัญหาความแตกแยกในสังคมและความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจยังคงเป็นภาระสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางการคลังของประเทศในระยะยาว ในบริบทของเศรษฐกิจฐานราก ประเด็นสำคัญสองประการที่ควรให้ความสำคัญ ได้แก่ 1) ศักยภาพในการเติบโตทางเศรษฐกิจ และ 2) ศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ โดยประเทศไทยมีเป้าหมายในการก้าวข้ามสถานะจากประเทศกำลังพัฒนาไปสู่ประเทศพัฒนาแล้ว แต่ยังประสบปัญหาในการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากอย่างมีประสิทธิภาพ ปัจจุบันประชากรไทยประมาณ 20 ล้านคนมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนเพียง 3,000–4,000 บาท ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการยกระดับรายได้ของประเทศให้อยู่ในเกณฑ์ของประเทศพัฒนาแล้ว ดังนั้น การแก้ไขปัญหาดังกล่าวจำเป็นต้องเน้นการสร้างงานและสร้างอาชีพให้ประชาชนกลุ่มดังกล่าวมีรายได้ที่เพียงพอและยั่งยืน โดยมีเป้าหมายให้รายได้ของประชากรอยู่ในระดับใกล้เคียงกับมาตรฐานของประเทศพัฒนาแล้ว

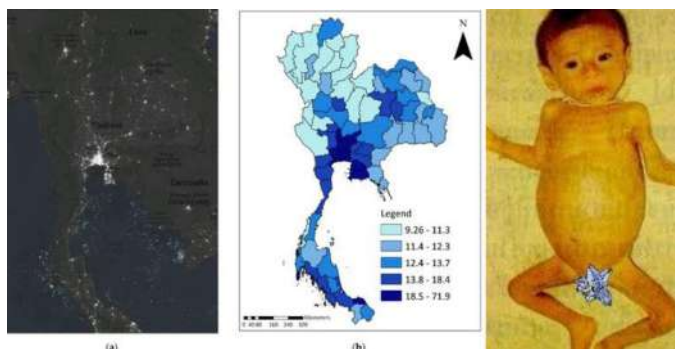

นอกจากนี้ ดร.กอบศักดิ์ ได้ยกประเด็น ปัญหาด้านการพัฒนามนุษย์ในระดับฐานรากยังส่งผลกระทบต่อศักยภาพการพัฒนาในระยะยาว เช่น การที่ประชาชนในกลุ่มรายได้น้อยอาจไม่สามารถเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ ส่งผลให้ศักยภาพทางปัญญา (IQ) ของประชากรรุ่นต่อไปอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน อันจะกระทบต่อขีดความสามารถทางการแข่งขันของประเทศ ทั้งนี้ ข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ชี้ให้เห็นถึงความไม่สมดุลทางเศรษฐกิจระหว่างภูมิภาค โดย 15 จังหวัดที่มีความเจริญสูงสุด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร ปริมณฑล เชียงใหม่ ภูเก็ต และเขตเศรษฐกิจพิเศษ EEC มีสัดส่วน GPP รวมกันถึงร้อยละ 70 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ขณะที่จังหวัดอื่น ๆ ในภูมิภาคมีสัดส่วน GPP รวมกันเพียงร้อยละ 30 การลดความเหลื่อมล้ำเชิงพื้นที่ดังกล่าวจึงเป็นอีกหนึ่งประเด็นสำคัญที่รัฐบาลต้องเร่งดำเนินการเพื่อสนับสนุนการเติบโตอย่างทั่วถึงและยั่งยืน

3. ความอ่อนแอทางการคลังมาจากฐานรากที่อ่อนแอ

ลำดับต่อมา ดร.กอบศักดิ์ ได้กล่าวถึงปัญหาเศรษฐกิจฐานรากที่อ่อนแอส่งผลให้รัฐบาลต้องแบกรับภาระการช่วยเหลือประชาชนในหลากหลายมิติอย่างต่อเนื่อง เช่น การช่วยเหลือเกษตรกรที่ปลูกอ้อยมันสำปะหลัง ข้าว ยางพารา และปาล์มน้ำมัน ซึ่งเป็นการสนับสนุนที่เกิดขึ้นปีแล้วปีเล่า นอกจากนี้ ปัญหาภัยพิบัติ เช่น น้ำท่วมและภัยแล้ง ยังเพิ่มภาระการใช้งบประมาณของรัฐบาลในทุกปี ขณะเดียวกัน ประชาชนกลุ่มด้อยโอกาสและปัญหาเชิงโครงสร้าง เช่น ความยากลำบากในการส่งออกสินค้า ส่งผลให้รัฐบาลต้องพิจารณามาตรการเยียวยาหรือการลดภาษีเป็นระยะ การแก้ปัญหาเหล่านี้ที่มุ่งเน้นเพียงระดับมหภาคโดยไม่ได้จัดการที่ต้นตอของปัญหาทำให้ภาระทางการคลังไม่ยั่งยืน และยังคงมีการร้องขอการพักชำระหนี้ในรอบใหม่อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้การแก้ไขไม่สิ้นสุด อย่างไรก็ตาม กระทรวงการคลังได้เริ่มปรับแนวทางโดยเน้นการพัฒนาระบบ TPMAP (Thai People Map and Analytics Platform) ซึ่งเป็นระบบบริหารจัดการข้อมูลเพื่อแก้ไขปัญหาเชิงรุกและเจาะจงกลุ่มเป้าหมายที่เหมาะสม ทั้งนี้ แนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ ศ.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ อดีตผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นผู้นำด้านการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากอย่างยั่งยืนในอดีต โดยหากรัฐบาลสามารถแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจฐานรากได้สำเร็จ จะช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งและศักยภาพการแข่งขันของประเทศ รวมถึงเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีในระยะยาว

ภาพที่ 1 : การพัฒนาประเทศที่ผิดแนวทาง

ที่มา : by Nutchapon Prasertsoong and Nattapong Puttanapong

จากภาพที่ 1 ดร.กอบศักดิ์ ได้อธิบาย การใช้ไฟฟ้าในเวลากลางคืนของประเทศไทยมีการกระจุกตัวสูงในพื้นที่จังหวัดขนาดใหญ่ เช่น กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจและการพัฒนาของประเทศ ในขณะที่พื้นที่ภาคเหนือและภาคตะวันตกซึ่งมีการใช้ไฟฟ้าในระดับต่ำ สะท้อนถึงสภาพเศรษฐกิจที่อ่อนแอและการพัฒนาที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างพื้นที่เมืองและชนบท ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจนี้ยังเชื่อมโยงกับปัญหาสุขภาพของประชาชน โดยเฉพาะ

ในกลุ่มเด็ก เช่น ปัญหาโรคตาขโมยที่พบในเด็กเล็กอายุ 3-4 เดือน ซึ่งเกิดจากการขาดสุขอนามัยและการบริโภคอาหารที่ไม่ถูกสุขลักษณะ ปัญหาดังกล่าวเป็นตัวบ่งชี้ถึงความล้มเหลวของการพัฒนาคุณภาพชีวิตในระดับฐานรากที่ยังขาดการดูแลอย่างทั่วถึง

นอกจากนี้ ดร.กอบศักดิ์ ได้กล่าวถึงผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม เช่น ดินโคลนถล่มและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ยิ่งเพิ่มความท้าทายให้กับการดำเนินชีวิตของประชาชนในพื้นที่ชนบท ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในสภาพที่เปราะบางทางเศรษฐกิจและสังคม โดยพื้นที่เหล่านี้ยังขาดโครงสร้างพื้นฐานที่เพียงพอ รวมถึงการเข้าถึงบริการทางสาธารณสุขและการศึกษา แนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมจึงควรเน้นการสร้างเศรษฐกิจฐานรากที่เข้มแข็งโดยอาศัยการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาทักษะแรงงาน และการส่งเสริมการผลิตสินค้าในท้องถิ่นเพื่อสร้างรายได้ที่ยั่งยืน นอกจากนี้ ยังควรดำเนินมาตรการเพื่อยกระดับสุขอนามัยของประชาชน เช่น การพัฒนาระบบสาธารณสุขในชนบท การส่งเสริมความรู้ด้านโภชนาการ และการเข้าถึงบริการสุขภาพขั้นพื้นฐาน

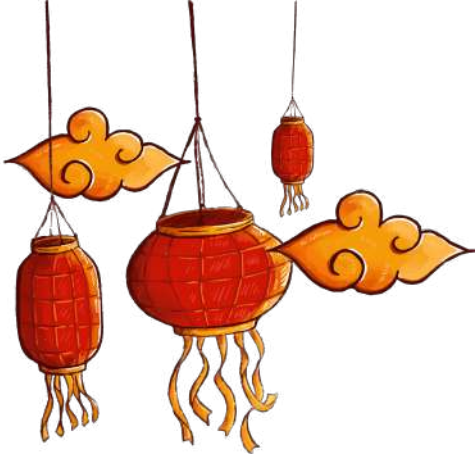

เพื่อให้การพัฒนาสอดคล้องกับเป้าหมายความยั่งยืน ดร.กอบศักดิ์ มองว่า แนวทางเหล่านี้ควรได้รับการสนับสนุนควบคู่ไปกับการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การป้องกันภัยพิบัติและการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งจะช่วยลดความเสี่ยงต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน การแก้ไขปัญหาที่ดินตอและการพัฒนาที่ครอบคลุมทุกมิติจะช่วยลดความเหลื่อมล้ำในสังคม เพิ่มศักยภาพของเศรษฐกิจในพื้นที่ชนบท และสร้างความเข้มแข็งให้กับประเทศในระยะยาว

จากภาพที่ 2 ดร.กอบศักดิ์ ได้นำเสนอปัญหา น้ำท่วมและดินโคลนถล่มที่เกิดขึ้นในประเทศไทยอย่างต่อเนื่องทุกปี อันเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงปริมาณน้ำที่เพิ่มขึ้นผิดปกติ ซึ่งสะท้อนถึงผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่ยังไม่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ในเขตกรุงเทพมหานครยังพบปัญหาชุมชนแออัดในพื้นที่สลัมและบริเวณริมคลอง ซึ่งส่งผลกระทบต่อประชากรราว 30% ของพื้นที่เมือง สภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสมนี้ไม่เพียงส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน แต่ยังเพิ่มความเสี่ยงต่อสุขภาพและความปลอดภัยในช่วงฤดูน้ำหลาก

ภาพที่ 2 : ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติที่เสื่อมโทรม
ที่มา : Line Today และ Thaipost

นอกจากนี้ ดร.กอบศักดิ์ฯ ได้กล่าวถึงประเด็นการย้ายถิ่นฐานเข้าสู่กรุงเทพมหานครเพื่อแสวงหาโอกาสด้านเศรษฐกิจและสังคม ยิ่งเพิ่มความหนาแน่นของประชากรในพื้นที่เมืองและนำไปสู่ปัญหาทางเศรษฐกิจ เช่น ความยากจน ความไม่มั่นคงทางอาชีพ และปัญหาหนี้สินครัวเรือนที่เพิ่มขึ้น สถานการณ์ดังกล่าวเป็นตัวบ่งชี้ถึงความไม่สมดุลในการกระจายโอกาสทางเศรษฐกิจระหว่างพื้นที่เมืองและชนบท ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเป็นระบบ

สุดท้ายนี้ ดร.กอบศักดิ์ฯ ได้สรุปจากภาพดังกล่าวเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมจึงควรมุ่งเน้นการบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน เพื่อลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติธรรมชาติ ควบคู่กับการพัฒนาชุมชนเมืองให้มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและการกระจายโอกาสด้านเศรษฐกิจไปยังพื้นที่ชนบท การสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก การสร้างงานในพื้นที่ชนบท และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในภูมิภาคจะช่วยลดแรงกดดันจากการย้ายถิ่นฐานเข้าสู่เมืองใหญ่ และเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจในระดับประเทศ

จากภาพที่ 3 ดร.กอบศักดิ์ฯ ได้นำเสนอประเด็นปัญหาเศรษฐกิจฐานรากที่น่าเป็นห่วง โดยเฉพาะในส่วนของหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non-Performing Loans: NPL) และหนี้พิเศษ (Special Mention) ซึ่งยังคงอยู่ในระดับสูง ปัญหานี้ชัดเจนในกลุ่มสินเชื่อรถยนต์ที่มีสัดส่วน NPL สูงถึงร้อยละ 16 สถานการณ์ดังกล่าวสะท้อนถึงความเปราะบางทางเศรษฐกิจของประชาชนในระดับฐานรากที่มีรายได้ไม่เพียงพอต่อการชำระหนี้และการดำรงชีวิต

ภาพที่ 3 : ปัญหาหนี้ครัวเรือน

ในเชิงเปรียบเทียบ ดร.กอบศักดิ์ฯ ได้เปรียบประเทศไทยเสมือนต้นไม้ โดยประชาชนในระดับฐานรากเปรียบเสมือนรากของต้นไม้ หากรากเริ่มเน่าหรืออ่อนแอ ต้นไม้ย่อมไม่สามารถเติบโตได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน ปัญหาหนี้สินในระดับฐานรากจึงไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบต่อปัจเจกบุคคล แต่ยังเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับประเทศในระยะยาว

แนวทางการแก้ไขปัญหานี้จำเป็นต้องมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาระบบเศรษฐกิจฐานรากที่เข้มแข็ง ผ่านการส่งเสริมการสร้างรายได้ที่ยั่งยืน การพัฒนาทักษะแรงงานเพื่อเพิ่มผลิตภาพ (Productivity) และการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้แก่กลุ่มประชากรที่เปราะบาง นอกจากนี้ การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ให้อย่างเป็นระบบ เช่น การลดภาระดอกเบี้ยหรือการปรับโครงสร้างสินเชื่อเพื่อรองรับการชำระหนี้ในระยะยาว อาจช่วยบรรเทาความเดือดร้อนและสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจได้ในระดับหนึ่ง การดำเนินการอย่างจริงจังในประเด็นนี้จะช่วยสร้างรากฐานที่มั่นคงสำหรับการเติบโตของประเทศในอนาคต

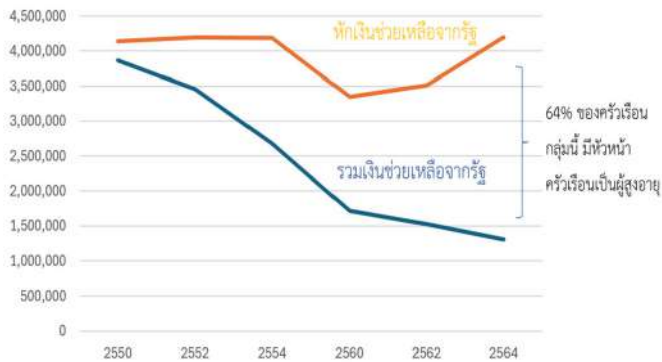
4. การเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็งอีกครั้ง

ดร.กอบศักดิ์ฯ ได้ตั้งคำถามสำคัญเกี่ยวกับวิธีการสร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจฐานราก โดยเน้นว่าการซ่อมแซมฐานรากเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจ เนื่องจากการเน้นพัฒนาเฉพาะในระดับบนของโครงสร้างเศรษฐกิจไม่สามารถแก้ปัญหาฐานที่อ่อนแอได้อย่างยั่งยืน ส่งผลให้ปัญหาในระดับฐานรากยังคงเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาในระยะยาว โดยเฉพาะปัญหาด้านสวัสดิการสังคม เช่น ระบบประกันสังคมและการแจกจ่ายสวัสดิการถ้วนหน้า ตัวอย่างเชิงตัวเลขที่ ดร.กอบศักดิ์ฯ นำเสนอคือ $66 \times 2997 \times 12$ ซึ่งคำนวณจากจำนวนประชากรไทย 66 ล้านคน คูณกับเส้นความยากจน 2,997 บาทต่อเดือน และจำนวน 12 เดือน พบว่าต้องใช้งบประมาณถึง 2.4 ล้านล้านบาทต่อปี ซึ่งคิดเป็นเกือบครึ่งหนึ่งของงบประมาณประจำปีของประเทศ ทำให้การดำเนินนโยบายการแจกจ่ายรายได้ถ้วนหน้า เช่น การจ่ายเงินช่วยเหลือผู้สูงอายุเดือนละ 3,000 บาท หรือการขยายสิทธิประโยชน์ในระบบประกันสังคม เป็นเรื่องที่ทำทนายอย่างมากต่อศักยภาพทางการคลังของประเทศนอกจากนี้ ดร.กอบศักดิ์ฯ ได้ยกตัวอย่างประเทศพัฒนาแล้ว เช่น สหรัฐอเมริกาและกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย ซึ่งมีระบบสวัสดิการที่ครอบคลุม แต่ยังคงเผชิญปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำในสังคมเช่นกัน บทเรียนเหล่านี้ชี้ให้เห็นว่าการจัดทำสวัสดิการในประเทศไทยจำเป็นต้องดำเนินการอย่างรอบคอบ โดยการจัดสรรงบประมาณต้องมุ่งเน้นประสิทธิภาพและความยั่งยืน รัฐบาลควรพิจารณาการปรับปรุงโครงสร้างภาษีเพื่อเพิ่มรายได้จากการจัดเก็บภาษี พร้อมกับลดความเหลื่อมล้ำในโครงสร้างเศรษฐกิจฐานราก เช่น การกระจายโอกาสทางเศรษฐกิจและการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ชนบท

ทั้งนี้ ดร.กอบศักดิ์ฯ ได้เสนอแนะนโยบายในระยะยาวของประเทศไทยว่า **ควรเน้นการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานด้านการศึกษาและสุขภาพ การสนับสนุนการพัฒนาทักษะแรงงาน และการสร้างงานที่ยั่งยืนในทุกภูมิภาค การลดความเหลื่อมล้ำที่ต้นตอจะช่วยให้ระบบเศรษฐกิจมีความมั่นคงมากขึ้น และส่งเสริมการเติบโตในระยะยาวโดยไม่สร้างภาระทางการคลังที่ไม่ยั่งยืน**

5. สำหรับประเทศไทย...ภาพลวงตาของความสำเร็จ

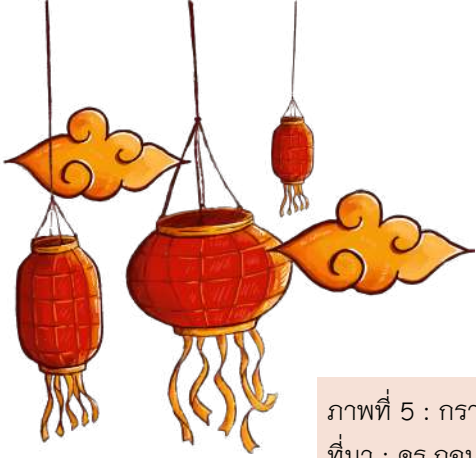

ภาพที่ 4 : แสดงจำนวนครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจน
ที่มา : ดร.กอบศักดิ์

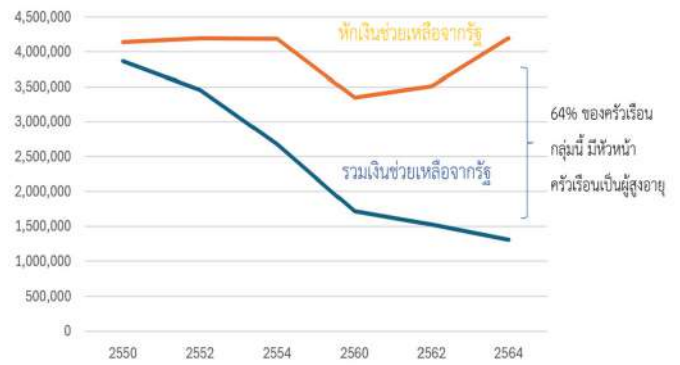
ลำดับต่อมา ดร.กอบศักดิ์ ได้กล่าวถึงปัญหาความเหลื่อมล้ำในประเทศไทย โดยชี้ให้เห็นว่า ความสำเร็จในการลดจำนวนผู้ยากจนเป็นเพียง “ภาพลวงตา” ที่อาศัยการสนับสนุนทางการเงินจากภาครัฐมากกว่าการแก้ไขปัญหาเชิงโครงสร้างของเศรษฐกิจฐานราก ในรูปที่ 4 มีการเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างเส้นสีน้ำเงิน ซึ่งเป็นจำนวนครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจน (จัดทำโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ : สศช.) และเส้นสีส้ม ซึ่งสะท้อนถึงงบประมาณที่รัฐบาลใช้ในการช่วยเหลือประชาชนผ่านโครงการต่าง ๆ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 โดยตลอดช่วงเวลาดังกล่าว รัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณสำหรับโครงการช่วยเหลือต่าง ๆ เช่น โครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ เงินเบี้ยผู้สูงอายุ เบี้ยเด็ก และเบี้ยคนพิการ ซึ่งส่วนใหญ่มีมูลค่าประมาณ 1,000 บาทต่อคนต่อเดือน อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่น่ากังวลคือ ครัวเรือนที่ยากจนที่สุดยังคงมีรายได้ครึ่งหนึ่งของรายได้คนจนในระดับต่ำสุด หากตัดเงินช่วยเหลือเหล่านี้ออก รายได้ของกลุ่มดังกล่าวแทบไม่เปลี่ยนแปลงและยังอยู่ต่ำกว่าเส้นความยากจนอย่างชัดเจน

อีกประเด็นที่น่าหนักใจ คือ โครงสร้างประชากรของกลุ่มครัวเรือนยากจน โดยร้อยละ 64 ของครัวเรือนที่อยู่ใต้เส้นความยากจนมีผู้สูงอายุเป็นหัวหน้าครัวเรือน ซึ่งแสดงถึงความไม่สามารถหารายได้ของกลุ่มนี้ ตัวเลขดังกล่าวชี้ว่าจากครัวเรือนยากจน 4 ล้านครัวเรือน มีถึง 1.5 ล้านครัวเรือนที่พึ่งพารายได้จากเงินช่วยเหลือของรัฐบาลโดยตรง การตัดเงินช่วยเหลือกลุ่มนี้จะทำให้พวกเขาไม่สามารถเลี้ยงดูตัวเองได้และตกอยู่ในภาวะยากจนถาวร

ทั้งนี้ ดร.กอบศักดิ์ ได้สรุปว่า รัฐบาลมักพูดถึงความสำเร็จของนโยบายในแง่ของผลกระทบทางเศรษฐกิจ “ก่อนและหลังการเก็บภาษี” แต่คำถามที่สำคัญยิ่งกว่าคือ เราต้องการลดการพึ่งพารัฐบาลของประชาชนหรือไม่ และจะสร้างระบบเศรษฐกิจที่ทำให้ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างไร ตัวอย่างจากสหรัฐอเมริกาชี้ให้เห็นว่า แม้รัฐบาลจะแจกเงินสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง แต่ปัญหาความเหลื่อมล้ำและความยากจนก็ยังคงอยู่ หากการช่วยเหลือขึ้นอยู่กับงบประมาณรัฐเพียงอย่างเดียว เมื่อรัฐบาลหมดเงิน ประชาชนก็จะหมดโอกาสที่จะอยู่รอดอย่างยั่งยืน การแก้ไขปัญหาจึงต้องมุ่งเน้นไปที่การสร้างความสามารถในการพึ่งพาตนเองของประชาชนควบคู่กับการพัฒนาระบบเศรษฐกิจฐานรากให้แข็งแกร่ง

ภาพที่ 5 : กราฟแสดงดัชนี Gini Coefficient
ที่มา : ดร.กอบศักดิ์

ดร.กอบศักดิ์ ได้กล่าวถึงค่า Gini Coefficient ซึ่งใช้วัดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ของประเทศไทย ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา โดยข้อมูลในรูปที่ 5 แสดงให้เห็นว่าค่าดังกล่าวแทบไม่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ สถานการณ์นี้สะท้อนให้เห็นถึงความไม่ประสบความสำเร็จของนโยบายลดความเหลื่อมล้ำในเชิงโครงสร้าง ซึ่ง ดร.กอบศักดิ์ ได้เน้นย้ำว่าการพัฒนานโยบายเศรษฐกิจฐานรากที่แท้จริงควรมุ่งเน้นการสร้างรายได้ที่ยั่งยืนให้กับประชาชน แทนที่จะเป็นการกระจายเงินแบบชั่วคราวเพื่อเพิ่มรายได้ในระยะสั้น นอกจากนี้ ดร.กอบศักดิ์ ยังชี้ให้เห็นถึงความอ่อนแอขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ซึ่งมีความสามารถในการจัดเก็บรายได้ที่ต่ำและต้องพึ่งพาเงินอุดหนุนหรือการแบ่งปันรายได้จากรัฐบาลกลางอย่างมาก หากการช่วยเหลือดังกล่าวลดลง อปท. จะประสบปัญหาในการดำเนินงานและยืนบนพื้นฐานของรายได้ตนเองได้ยาก ซึ่งส่งผลกระทบต่อการพัฒนาท้องถิ่นโดยรวม

ทั้งนี้ ดร.กอบศักดิ์ สรุปว่า ปัญหานี้เป็นความท้าทายเชิงโครงสร้างที่กำลัง “ฆ่าประเทศไทย” เนื่องจากรัฐบาลใช้งบประมาณรายปีมากถึง 1 ล้านล้านบาท เพื่อสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม แต่ผลลัพธ์ยังไม่ชัดเจน สาเหตุหลักอาจมาจากการบริหารจัดการงบประมาณที่ไม่ตรงจุด โครงสร้างเศรษฐกิจที่ซับซ้อน และการขาดการมีส่วนร่วมจากชุมชนในการแก้ไขปัญหา แนวทางการปรับปรุงควรมุ่งเน้นการบริหารงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ และตรงเป้าหมาย โดยใช้กลยุทธ์ที่ส่งเสริมการลงทุนในศักยภาพของประชาชน เช่น การพัฒนาทักษะแรงงาน การสร้างงานที่ยั่งยืน และการยกระดับคุณภาพชีวิตในทุกภูมิภาค ควบคู่กับการสร้างความร่วมมือระหว่างรัฐบาลกลาง อปท. ภาคเอกชน และชุมชน เพื่อให้การจัดสรรงบประมาณเกิดประโยชน์สูงสุด การแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืนจำเป็นต้องดำเนินการในทุกมิติและทุกระดับอย่างบูรณาการ เพื่อสร้างโครงสร้างเศรษฐกิจฐานรากที่แข็งแกร่ง ลดความเหลื่อมล้ำ และพัฒนาประเทศไปในทิศทางที่ยั่งยืนในระยะยาว

6. ทางออกของปัญหาเหล่านี้

ดร.กอบศักดิ์ ได้นำเสนอแนวคิดสำคัญเกี่ยวกับการแก้ปัญหาเศรษฐกิจฐานรากของประเทศไทย โดยเน้นว่า รัฐบาลไม่สามารถช่วยเหลือกลุ่มประชาชนที่ขาดความสามารถในการพึ่งพาตนเองได้ตลอดไป การเปรียบเทียบที่ใช้คือ หากครอบครัวมีลูก 4 คน แต่ลูกเพียงคนเดียวที่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ขณะที่อีก 3 คนยังต้องพึ่งพาพ่อแม่อยู่ สถานการณ์ดังกล่าวจะเป็นภาระที่หนักหน่วงในระยะยาว ดังนั้น เป้าหมายที่สำคัญคือการปลดปล่อยศักยภาพของประชาชนและชุมชน เพื่อให้พวกเขาสามารถยืนหยัดด้วยตนเองได้ โดย ดร.กอบศักดิ์ เสนอว่า หน่วยงานภาครัฐต้องเปลี่ยนแนวคิดจากการจัดสรรงบประมาณหรือโครงการช่วยเหลือชั่วคราว ไปสู่การสร้างศักยภาพและความยั่งยืนให้กับประชาชน เปรียบได้กับการสอนลูกให้เรียนรู้การเดิน การปั่นจักรยาน หรือวิ่งด้วยตนเอง แม้จะมีอุปสรรคหรือความล้มเหลวเล็กน้อยในระยะแรก แต่ท้ายที่สุดจะช่วยลดภาระในระยะยาว

ตัวอย่างความสำเร็จของชุมชน

1) ตลาดน้ำคลองลัดมะยม : ตลาดน้ำคลองลัดมะยมเป็นตัวอย่างของการฟื้นฟูพื้นที่ที่เคยเป็นคลองรกร้างเต็มไปด้วยขยะ ให้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สร้างรายได้ให้ชุมชนผ่านการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ กรณีนี้แสดงให้เห็นถึงการปลดปล่อยศักยภาพของชุมชนในการสร้างเศรษฐกิจฐานรากที่ยั่งยืน

2) โครงการออมทรัพย์และสถาบันการเงินประชาชน : โครงการนี้เริ่มต้นจากการออมเงินวันละบาท ปัจจุบันชุมชนบางแห่งสามารถสะสมเงินออมได้ถึง 160 ล้านบาท พร้อมเครือข่ายอีกกว่า 600 ล้านบาท เงินออมเหล่านี้นำไปใช้สร้างสวัสดิการชุมชน เช่น การจัดการด้านสุขภาพ การศึกษา และการแก้ปัญหาหนี้ในระบบ

3) บ้านมั่นคง : โครงการบ้านมั่นคงช่วยให้ชุมชนสามารถสร้างบ้านเป็นของตนเองโดยการออมและกู้ยืมร่วมกัน บ้านที่สร้างขึ้นเป็นทรัพย์สินของชุมชน ไม่สามารถขายต่อได้ แต่ช่วยเสริมสร้างความมั่นคงในการอยู่อาศัย พร้อมทั้งจัดตั้งสหกรณ์และสวัสดิการร่วมกัน

4) ป่าชุมชน : ชุมชนในจังหวัดกาฬสินธุ์รวมตัวกันฟื้นฟูป่าที่เคยเสื่อมโทรมให้กลับมาอุดมสมบูรณ์ ส่งผลให้มีรายได้จากการเก็บเห็ดป่ามากกว่า 20 ล้านบาทต่อปี โครงการนี้เป็นตัวอย่างของการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนและสร้างรายได้ให้กับชุมชน

นอกจากนี้ ดร.กอบศักดิ์ ได้กล่าวถึง แนวคิดธนาคารต้นไม้ช่วยส่งเสริมการออมในรูปแบบใหม่ โดยให้ชาวบ้านปลูกต้นไม้เป็นทรัพย์สินระยะยาว ต้นไม้ที่โตเต็มที่ที่สามารถสร้างรายได้ในอนาคต โครงการนี้ได้รับการสนับสนุนจากการแก้ไขกฎหมายป่าไม้ เพื่อปลดล็อกข้อจำกัดในการใช้ประโยชน์จากต้นไม้ แม้รัฐบาลจะใช้งบประมาณจำนวนมากกว่า 1 ล้านล้านบาทต่อปีในการพัฒนาชุมชน แต่ผลลัพธ์ยังไม่ตรงเป้าหมาย เนื่องจากปัญหาการจัดสรรงบประมาณ

ในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม การขาดการวิเคราะห์ข้อมูล และการขาดผู้นำชุมชนที่เข้มแข็ง ตัวอย่างเช่น การสร้างตลาดชุมชนในพื้นที่ที่ไม่มีศักยภาพ ทำให้กลายเป็นพื้นที่รกร้าง แนวทางแก้ไขคือการใช้ TMAP (Thai People Map and Analytics Platform) ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อพัฒนาโครงการให้ตรงกับความต้องการของชุมชน สนับสนุนการพัฒนาผู้นำชุมชนและเครือข่าย พร้อมเปลี่ยนเป้าหมายจากการเน้นตัวเลขเชิงปริมาณไปสู่ผลลัพธ์ที่ยั่งยืน

ทั้งนี้ ดร.กอบศักดิ์ เน้นว่าการพัฒนาชุมชนต้องเริ่มต้นจากการสร้างศักยภาพและความยั่งยืนให้กับประชาชนในระดับฐานราก โดยไม่พึ่งพาการแจกจ่ายงบประมาณเพียงอย่างเดียว แต่เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนและการสนับสนุนในรูปแบบที่ส่งเสริมความสามารถในการพึ่งพาตนเอง การดำเนินการผ่านโครงการต่าง ๆ เช่น ตลาดน้ำคลองลัดมะยม บ้านมั่นคง และป่าชุมชน แสดงให้เห็นว่าชุมชนสามารถเปลี่ยนแปลงตนเองได้หากได้รับการสนับสนุนอย่างเหมาะสม ทั้งนี้ การแก้ไขปัญหาฐานรากและสร้างเศรษฐกิจที่ยั่งยืนจะช่วยลดภาระทางการคลังและสร้างความมั่นคงให้กับประเทศในระยะยาว

7. การพัฒนาองค์กรชุมชน

ดร.กอบศักดิ์ ได้ชี้ให้เห็นปัญหาสำคัญในประเทศไทยเกี่ยวกับการดำเนินโครงการนำร่อง (Pilot Project) ที่มีจำนวนมากเกินไป แต่ขาดความต่อเนื่องและการขยายผลอย่างยั่งยืน โดยโครงการส่วนใหญ่มักจบลงเมื่อผู้ริเริ่มหรือผู้สนับสนุนโครงการไม่อยู่ เช่นเดียวกับปัญหาของระบบราชการหรือ

องค์กรที่พึ่งพาผู้นำเพียงคนเดียว ซึ่งทำให้โครงการไม่สามารถดำเนินการต่อเนื่องได้เมื่อผู้นำออกจากตำแหน่ง โดย ดร.กอบศักดิ์ ได้ยกตัวอย่างการดำเนินโครงการของรัฐบาลที่ผ่านมา เช่น โครงการ Digital Wallet ที่เน้นการแจกจ่ายเงินเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจโดยตรง แม้จะมีผลในระยะสั้น แต่หากระบบไม่สามารถรองรับได้ เช่น ปัญหาความล่มของระบบ Mobile Banking ในช่วงแรก อาจทำให้โครงการประสบปัญหาทั้งในเชิงเทคนิคและการดำเนินการ

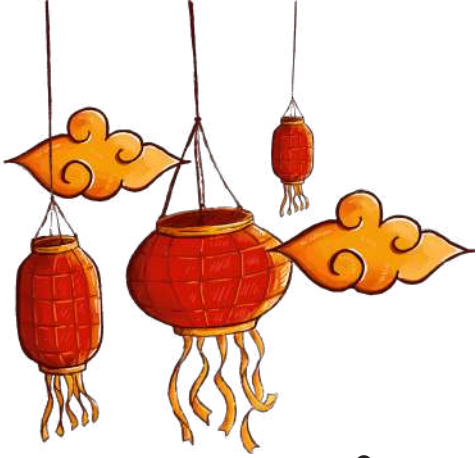

นอกจากนี้ ดร.กอบศักดิ์ ได้สรุปหัวใจของการพัฒนาองค์กรชุมชน จำนวน 3 ประเด็น ประกอบด้วย

1) การพัฒนาผู้นำชุมชน : การพัฒนาผู้นำชุมชนเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญของการเปลี่ยนแปลงในทุกพื้นที่ โดยเฉพาะพื้นที่ที่อ่อนแอ การมีผู้นำที่เข้มแข็งช่วยสร้างแรงบันดาลใจและความไว้วางใจในชุมชน จากนั้นผู้นำจะเป็นศูนย์กลางในการสร้างเครือข่ายในพื้นที่ เปลี่ยนจากผู้นำคนเดียวให้กลายเป็นกลุ่มคนที่สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาได้

2) การสร้างองค์กรชุมชนและเครือข่าย : จากผู้นำเพียงคนเดียว สามารถพัฒนาไปสู่การสร้างเครือข่ายผู้นำที่ทำงานร่วมกันในพื้นที่ เมื่อองค์กรชุมชนมีโครงสร้างและเครือข่ายที่แข็งแกร่ง การดำเนินโครงการต่าง ๆ จะสามารถตกผลึกและบรรลุผลได้ โดย “แก่น” ของชุมชนที่เข้มแข็งจะทำให้ผลกระทบของโครงการเป็นไปอย่างยั่งยืน

3) การพัฒนาทักษะการขยายผล (Scale Up) : หนึ่งในความท้าทายสำคัญคือการขยายผลจากโครงการเล็ก ๆ ไปสู่โครงการขนาดใหญ่ ครอบคลุมทุกพื้นที่ เช่น การขยายผลจาก 100 ตำบลเป็น 500 ตำบล และต่อยอดจนสามารถดำเนินการได้ครบทุกตำบลในประเทศไทย ทักษะการ Scale Up จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่องค์กรในประเทศไทยยังขาดแคลน

สำหรับแนวทางการดำเนินงานเพื่อความยั่งยืน ดร.กอบศักดิ์ ได้นำ
เสนอ 4 แนวทาง ประกอบด้วย

1) **สร้างความเชื่อมโยงระหว่างผู้นำและเครือข่ายชุมชน** : การพัฒนา
องค์กรชุมชนต้องเริ่มจากการสร้างผู้นำที่มีความรู้ความสามารถ และเชื่อมโยง
ผู้นำในแต่ละพื้นที่เข้าด้วยกันเป็นเครือข่ายที่แข็งแกร่ง

2) **ออกแบบโครงการที่มีเป้าหมายชัดเจนและยืดหยุ่น** : โครงการต้องสามารถตอบโจทย์ความต้องการ
ของชุมชนแต่ละแห่ง และปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ เช่น การใช้งบประมาณจำกัดแต่สร้างผลกระทบที่ยั่งยืน

3) **การฝึกอบรมและพัฒนาทักษะ** : หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดการฝึกอบรมในเรื่องการบริหาร
โครงการ การขยายผล และการจัดการทรัพยากร เพื่อให้ชุมชนสามารถดำเนินโครงการด้วยตนเอง

4) **การวางแผนการขยายผล** : ควรมีแผนการขยายผลที่ชัดเจน โดยเน้นการบริหารทรัพยากรอย่าง
มีประสิทธิภาพ เช่น การเริ่มต้นในพื้นที่นำร่อง 100 ตำบล แล้วขยายผลในระยะยาวให้ครอบคลุมทั่วประเทศ

ทั้งนี้ ดร.กอบศักดิ์ ชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาองค์กรชุมชนเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยการวางรากฐาน
ที่แข็งแกร่ง โดยเริ่มจากการพัฒนาผู้นำชุมชน การสร้างองค์กรชุมชนที่ยั่งยืน และการขยายผลโครงการให้
ครอบคลุมทั่วประเทศ การดำเนินโครงการต้องคำนึงถึงความยั่งยืนและผลกระทบระยะยาว ซึ่งหากประเทศไทย
สามารถพัฒนาทักษะการขยายผลและการบริหารจัดการงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพได้ จะสามารถ
สร้างการเปลี่ยนแปลงที่แท้จริงและลดความเหลื่อมล้ำในสังคมได้อย่างยั่งยืน

8. บทบาทของเอกชน

ดร.กอบศักดิ์ฯ มองว่า เอกชนมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากผ่านการจัดสรรทรัพยากร องค์ความรู้ และโอกาสทางการค้า เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของชุมชนในระยะยาว โดยการสนับสนุนนี้ รวมถึง การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน เพิ่มช่องทางตลาด และสร้างโครงสร้างพื้นฐาน

เช่น ศูนย์เด็กเล็กหรือพื้นที่เรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพของประชากรในระดับฐานราก ตัวอย่างที่ชัดเจนในประเทศไทย ได้แก่ โครงการไถ่อย่างจีระพันธ์ ซึ่งเดิมมียอดขายเพียง 4 ล้านบาทต่อปี แต่หลังจากได้รับการสนับสนุนจากบริษัท ปตท. ผ่านการจัดตั้งซุ้มขายในสถานีบริการน้ำมันกว่า 100 แห่ง ทำให้ยอดขายเพิ่มขึ้นเป็น 200 ล้านบาทต่อปี นอกจากนี้ ร้านไอ้กะจู้ ซึ่งเริ่มต้นจากการปลูกผักและพัฒนาต่อยอดจนกลายเป็นธุรกิจขนาดใหญ่ มีรายได้รวมประมาณ 7 พันล้านบาท โดยขยายสาขาทั่วประเทศ เป็นตัวอย่างของการใช้ทรัพยากรและความรู้ของเอกชนในการสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจฐานราก

นอกจากนี้ ดร.กอบศักดิ์ฯ ได้ยกตัวอย่างในระดับนานาชาติ เช่น กรณีของประเทศจีนได้แสดงให้เห็นถึงแนวทางที่ประสบความสำเร็จผ่าน “Taobao Villages” ของอาลีบาบา ซึ่งช่วยให้ชาวบ้านสามารถเข้าถึงตลาดโลกผ่าน e-commerce และระบบโลจิสติกส์ที่มีประสิทธิภาพ แนวทางดังกล่าวลดการพึ่งพารัฐบาลและส่งเสริมการพัฒนาชุมชนด้วยความร่วมมือจากเอกชน ในประเทศไทย การสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ช่วยสร้างแรงจูงใจให้เอกชนมีบทบาทในโครงการพัฒนาชุมชน เช่น การยกระดับสินค้าในชุมชน การพัฒนาศูนย์เด็กเล็กทั่วประเทศ และการสนับสนุนโครงการที่มุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรเอกชนอย่างยั่งยืน

ในขณะเดียวกัน ดร.กอบศักดิ์ฯ มองว่า การสนับสนุนให้ชุมชนปรับตัวสู่ยุคดิจิทัล เช่น การพัฒนาทักษะด้าน e-commerce และโลจิสติกส์ มีความสำคัญต่อการสร้างรายได้ที่มั่นคงในระยะยาว ทั้งนี้ บทบาทของเอกชนที่มุ่งเน้นการบูรณาการความร่วมมือระหว่างรัฐ ชุมชน และองค์กรเอกชน นับเป็นแนวทางสำคัญที่ช่วยสร้างผลลัพธ์ที่ยั่งยืน ลดความเหลื่อมล้ำ และเพิ่มขีดความสามารถทางเศรษฐกิจของประเทศในระดับฐานรากอย่างแท้จริง

9. บทสรุป : หัวใจสำคัญของการพัฒนาชุมชนฐานราก

ในช่วงท้ายของรายการเสวนาฯ ดร.กอบศักดิ์ ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนฐานรากมีหัวใจสำคัญที่เน้นการสร้างเสริมความเข้มแข็งและยั่งยืนผ่าน 5 ด้านหลัก ได้แก่ การเสริมสร้างศักยภาพชุมชน การกระจายทรัพยากรอย่างทั่วถึง การปรับปรุงกฎหมายและนโยบาย การพัฒนากิจกรรมที่ตอบโจทย์ความต้องการในพื้นที่ และการสร้างความยั่งยืนและพึ่งพาตนเอง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) **เสริมสร้างศักยภาพชุมชน** : การสนับสนุนการเรียนรู้และพัฒนาทักษะของชาวบ้านเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างรายได้ที่ยั่งยืน เช่น การฝึกทักษะด้านอาชีพและการจัดการทรัพยากร นอกจากนี้ การส่งเสริมบทบาทผู้นำชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกขั้นตอนของการพัฒนายังช่วยให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและสามารถบริหารจัดการด้วยตนเอง

2) **การกระจายทรัพยากรและโอกาสอย่างทั่วถึง** : การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน น้ำ ไฟฟ้า และการสื่อสาร เป็นปัจจัยสำคัญในการสนับสนุนเศรษฐกิจและการดำรงชีวิตในชุมชน การจัดสรรทรัพยากรควรสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของพื้นที่ เพื่อสร้างโอกาสที่เท่าเทียมให้แก่ประชาชนทุกกลุ่ม

3) **ปรับปรุงกฎหมายและนโยบาย** : การแก้ไขกฎหมายที่เป็นอุปสรรค เช่น กฎหมายเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรป่าไม้และที่ดิน รวมถึงการผลักดันนโยบายที่ส่งเสริมความมั่นคง เช่น พ.ร.บ.สวัสดิการชุมชน และ พ.ร.บ.สถาบันการเงินประชาชน จะช่วยสนับสนุนการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

4) **พัฒนากิจกรรมที่ตอบโจทย์ความต้องการในพื้นที่** : การสนับสนุนโครงการที่สอดคล้องกับศักยภาพของชุมชน เช่น ธนาคารต้นไม้ที่ส่งเสริมการปลูกต้นไม้เพื่อสร้างรายได้ในอนาคต ธนาคารปูม้าที่พลิกฟื้นทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดมูลค่า และการพัฒนาสวัสดิการชุมชนที่ริเริ่มโดยชาวบ้าน ล้วนเป็นตัวอย่างของการพัฒนาที่นำโดยประชาชน

5) **สร้างความยั่งยืนและพึ่งพาตนเอง** : การลดการพึ่งพาจากรัฐบาลและส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรภายในชุมชน เช่น การออมทรัพย์หรือการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ จะช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจฐานราก ลดความเหลื่อมล้ำ และเพิ่มความมั่นคงในระยะยาว

ท้ายที่สุด ดร.กอบศักดิ์ ได้ให้ข้อสรุปว่า ประเทศไทยจะไม่สามารถก้าวเข้าสู่สถานะประเทศพัฒนาแล้วได้ หากยังคงละเลยการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก การพัฒนาที่แท้จริงต้องเริ่มต้นจากการวางรากฐานที่มั่นคงให้แก่ประชาชนทุกกลุ่มผ่านการกระจายทรัพยากรอย่างเท่าเทียม การสนับสนุนการเรียนรู้และพัฒนาทักษะชีวิต และการบริหารจัดการทรัพยากรในชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด ตัวอย่างเช่น โครงการตลาดน้ำคลองลัดมะยม หรือธนาคารต้นไม้ ล้วนสะท้อนถึงศักยภาพของชุมชนในการพึ่งพาตนเอง นอกจากนี้ การบูรณาการความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน เช่น การนำเทคโนโลยีมาจัดการข้อมูล หรือการพัฒนาทักษะด้าน e-commerce เพื่อเพิ่มรายได้และลดต้นทุนของประชาชน ถือเป็นกุญแจสำคัญในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจฐานรากอย่างยั่งยืน หากประเทศไทยสามารถปรับแนวทางการพัฒนาใหม่ โดยเน้นการเสริมสร้างความเข้มแข็งจากฐานรากแทนที่จะพึ่งพามาตรการชั่วคราว ประเทศจะสามารถก้าวข้ามความเปราะบางของระบบเศรษฐกิจและสร้างความสมดุลและมั่นคงในระยะยาวได้อย่างแท้จริง

GO GREEN

GO BLUE

สร้างโลกที่สมดุลและยั่งยืน

EXIM Contact Center 0 2169 9999

กล้า พัฒนาเพื่อคนไทย

การขับเคลื่อนธุรกิจ ตามแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน

บทความโดย

ธณัฐ พวงนวม

กัณดา ศุขสาตร

กานต์ แจ่มชัดใจ

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

1. บทนำ

ปัจจุบันความสำคัญของความยั่งยืน (Sustainability) เป็นที่ตระหนักและรับรู้มากยิ่งขึ้นในภาคธุรกิจทั้งในระดับโลกและในประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อประเด็นความยั่งยืนกลายเป็นหนึ่งในเป้าหมายหลักของการพัฒนาองค์กรที่เริ่มต้นจากแนวคิดด้านความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility: CSR) ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นและการมีส่วนร่วมของทั้งภาครัฐและภาคเอกชนจนกระทั่ง มีการต่อยอดสู่การกำหนดวิธีการและแนวทางในการดำเนินการที่เป็นรูปธรรมมากขึ้นภายใต้มาตรฐานด้าน ESG โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และการกำกับดูแลที่มุ่งเน้นเรื่องความโปร่งใส และการสร้างมูลค่าในเชิงเศรษฐกิจ ซึ่งไม่เพียงแต่จะช่วยเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจ แต่ยังเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีในตลาด ผู้บริโภค และนักลงทุนอีกด้วย

นอกจากนี้ การบูรณาการนโยบายการคลังที่เอื้อต่อการพัฒนาและการเตรียมความพร้อมของทุกฝ่ายนับเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ภาคธุรกิจสามารถขับเคลื่อนกลยุทธ์ความยั่งยืนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับการเปิดเผยข้อมูลธุรกิจที่โปร่งใสและการดำเนินงานที่รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมจะสนับสนุนให้เกิดเศรษฐกิจหมุนเวียนและส่งเสริมเศรษฐกิจสีเขียว ซึ่งไม่เพียงแต่เป็นแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ หรือช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจเท่านั้น แต่ยังเป็นการสร้างอนาคตที่ยั่งยืนสำหรับสังคมและสิ่งแวดล้อม และทำให้ ธุรกิจไทยสามารถเติบโตได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนในระยะยาวอีกด้วย

บทความฉบับนี้จะพาผู้อ่านทุกท่านไปเรียนรู้กับการถอดบทเรียนจากการดำเนินการ ESG ในประเทศไทย โดยเฉพาะการยกระดับมาตรฐานการลงทุน และการสร้างแรงจูงใจให้บริษัทเข้าร่วมการประเมินหุ้นยั่งยืน ซึ่งนอกจากเป็นการตอบสนองต่อกระแสโลกแล้ว ยังช่วยให้บริษัทในประเทศไทยสามารถเตรียมพร้อมในการรับมือกับความท้าทายในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในการนี้ กองนโยบายเศรษฐกิจมหภาค สำนักงานเศรษฐกิจการคลังร่วมกับวารสารการเงินการคลังได้รับเกียรติเป็นอย่างสูงจาก **ดร.ศรพล ตูลยะเสถียร (ดร.ศรพลฯ)** รองผู้จัดการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และ **ดร.สวณิตย์ บุญญาสุวัฒน์ (ดร.สวณิตย์ฯ)** คณะทำงาน BCG Model สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และผู้จัดการฝ่ายหน่วยงานกลยุทธ์และบริหารความยั่งยืนองค์กร บริษัท พีทีที โกลบอล เคมิคอล จำกัด (มหาชน) มาแบ่งปันเรื่องการขับเคลื่อนธุรกิจตามแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน ผ่านรายการ “Local Reach เอื้อมลึก ถึงภูมิภาค” ประจำเดือนกันยายน 2567 เมื่อวันที่ 16 กันยายน 2567 ที่ผ่านมา โดยมีรายละเอียดที่น่าสนใจ ดังต่อไปนี้

ดร.ศรพล ตูลยะเสถียร

รองผู้จัดการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
หัวหน้าสายงานวางแผนกลยุทธ์องค์กรและโครงการกลยุทธ์
หัวหน้าสายงานพัฒนาความยั่งยืนตลาดทุน
และหัวหน้ากลุ่มงานกลยุทธ์องค์กร

2.ภาพรวมการดำเนินการด้าน ESG ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

2.1 ความสำคัญของความยั่งยืน (ESG)

ดร.ศรพลฯ ได้เล่าถึงหนึ่งในแนวคิดที่เป็นกระแสสำคัญในระดับโลกที่เกี่ยวกับการดำเนินและพัฒนาองค์กร ที่มุ่งเน้นความยั่งยืนคือ ESG ซึ่งย่อมาจาก Environmental (สิ่งแวดล้อม) Social (สังคม) และ Governance (ธรรมาภิบาล) โดยในช่วงหลายปีที่ผ่านมาหลายประเทศได้มีการนำมาตรฐานด้านความยั่งยืนต่าง ๆ เข้ามา จัดระเบียบการค้าระหว่างประเทศใหม่ ซึ่งในมุมหนึ่งอาจถือเป็นการกีดกัน

ทางการการค้าโดยอาจส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการในการสร้างความสามารถในการแข่งขันทางการค้า แต่ในขณะเดียวกันก็ถือเป็นการยกระดับ มาตรฐานสากลของภาคการค้าในการอยู่ร่วมกันระหว่างประเทศ ยกตัวอย่างเช่น มาตรการ CBAM หรือ Carbon Border Adjustment Mechanism ซึ่งเป็นมาตรการปรับราคา คาร์บอนก่อนข้ามพรมแดนของสหภาพยุโรป เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการรั่วไหลของคาร์บอน (Carbon Leakage) อันเป็นมาตรการที่ทางสหภาพยุโรป ได้กำหนดค่าธรรมเนียมราคาสินค้านำเข้าในบางอุตสาหกรรมที่มีการปล่อยคาร์บอนไม่ได้มาตรฐาน โดยสหภาพ ยุโรปได้เริ่มบังคับใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2566 นอกจากนี้ สำหรับด้านการลงทุนในตลาดตราสารหนี้พบว่า มีจำนวนเงินลงทุนเพิ่มสูงขึ้นต่อเนื่องในตลาดตราสารหนี้ที่เกี่ยวข้องกับ SCG ซึ่งประเทศไทยในหลายหน่วยงานโดยเฉพาะ กระทรวงการคลังได้มีการสนับสนุนและผลักดันในเรื่องดังกล่าว จึงทำให้ประเทศไทยนับเป็นกลุ่มประเทศแรก ๆ ในภูมิภาคที่ออกตราสารหนี้ Green Bond หรือ Sustainable Bond โดยจะเห็นได้ว่า ประเทศไทยมีตราสารหนี้ที่เกี่ยวข้องกับ SCG ค่อนข้างมาก ในขณะเดียวกันตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้มีการจัดทำประเมินหุ้นยั่งยืนเช่นกัน โดยใช้ระบบ SET ESG Rating คือการประเมินผลการดำเนินงานด้านความยั่งยืนของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งจะมีการพิจารณาจากการตอบแบบสอบถามการดำเนินงาน ด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาลของบริษัทในการตัดสินใจต่อการลงทุนควบคู่ไปกับการวิเคราะห์ข้อมูล ทางการเงินของบริษัท โดยจะเป็นการให้คะแนน 4 ระดับ (คล้ายกับการประเมิน Investment Grade แต่เป็นเรื่อง ความยั่งยืนแทน) โดยเริ่มตั้งแต่ BBB A AA และสูงที่สุดคือ AAA ซึ่งผลการประเมินหุ้นยั่งยืนจะเป็นประโยชน์ แก่ นักลงทุน ในการนำไปใช้ประกอบการวิเคราะห์ การประเมินมูลค่าหุ้น การให้คำแนะนำในการลงทุน และการพิจารณา เพื่อตัดสินใจในการลงทุนเพิ่มเติม

อีกทั้ง หลายประเทศในตลาดหลักทรัพย์โลกยังได้มีการปรับปรุงมาตรฐานใหม่สำหรับการรายงานผล การประเมินหุ้นยั่งยืน โดยจะเห็นได้จากการประชุมเวทีระดับนานาชาติ IOSCO Annual Meeting ประจำปี พ.ศ. 2566 ณ กรุงเทพมหานคร ที่สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ได้เป็นเจ้าภาพในการจัดงาน ซึ่งได้มีการพูดถึงมาตรฐานที่เรียกว่า IFRS S1 และ IFRS S2 ที่ปัจจุบันได้มีการเริ่มนำไปใช้บ้างแล้วในต่างประเทศ อาทิ สิงคโปร์ ซึ่งมาตรฐานดังกล่าวนี้จะสะท้อนความแตกต่างของการรายงาน ด้านบัญชี โดย IFRS S1 จะเป็นการรายงานด้านบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความยั่งยืนโดยรวม ในขณะที่ IFRS S2 จะเจาะลึกในเรื่องของคาร์บอน ทั้งนี้ เชื่อว่าในอนาคตจะมีการพัฒนาและปรับปรุงเพื่อออกมาตรฐานใหม่ ๆ เพิ่มเติมตามกระแสโลกที่เปลี่ยนไป อาทิ ความหลากหลายทางชีวภาพ (Biodiversity) หรือการตรวจสอบ และประเมินสถานะขององค์กรด้านสิทธิมนุษยชน (Human Rights Due Diligence: HRDD) โดยมีสิ่งสำคัญคือ การจัดทำตัวชี้วัดและประเมินผลในแต่ละประเด็นให้ได้ มาตรฐานต้องเป็นอย่างไร รวมทั้งผู้ประกอบการมีการตระหนักและให้ความสำคัญกับประเด็นเหล่านี้มากขึ้นน้อยเพียงใด

2.2 ความพร้อมของประเทศไทยในการพัฒนา ด้านความยั่งยืน

ดร.ศรพลฯ อธิบายว่า ในระดับประเทศนั้น ได้มีการเตรียมความพร้อมเรื่อง ESG แล้วพอสมควร โดยที่ผ่านมาประเทศไทยได้มีการให้สัญญา (Commit) และกำหนดเป้าหมายที่จะเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality) และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (Net Zero) ภายในปี ค.ศ. 2050 อย่างไรก็ตาม ในระดับจุลภาคอาจมีผู้ประกอบการที่มีความพร้อมยังไม่มากนัก โดยจะเห็นได้จากบริษัทที่มีความพร้อม ในตลาดทุน ซึ่งมักจะเป็นบริษัทที่มีขนาดใหญ่และมีทรัพยากรเพียงพอ หรือหากเป็นบริษัทขนาดกลาง และขนาดเล็กก็จะเป็นบริษัทที่มีเจ้าของหรือผู้นำที่มีความมุ่งมั่น (Passion) ในการขับเคลื่อนบริษัทเป็นอย่างสูง ตัวอย่างที่น่าสนใจ ได้แก่ ปัจจุบันมีบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ไทยที่เปิดเผยข้อมูลคาร์บอนของตนเองเกือบ 900 บริษัท ซึ่งทาง ก.ล.ต. มีความประสงค์ให้บริษัทที่จดทะเบียนต้องทำการเปิดเผยข้อมูลคาร์บอนในรายงานประจำปีของบริษัท (One Report) เพื่อนำส่งต่อให้ ก.ล.ต. โดยบริษัทต้องระบุปริมาณคาร์บอนที่บริษัทได้ปล่อยออกมา และระบุผู้ที่ทำการตรวจสอบข้อมูลของบริษัท เนื่องจากทาง ก.ล.ต. ต้องการให้มีพยานหรือบุคคลที่สามมาช่วยยืนยันในการตรวจสอบข้อเท็จจริงของบริษัทด้วย ทั้งนี้ การเปิดเผยข้อมูลคาร์บอนของบริษัทในรายงานประจำปี ยังเป็นเพียงความประสงค์หรือเงื่อนไข (Requirement) ของทาง ก.ล.ต. ซึ่งไม่ใช้การบังคับใช้ทั้งหมด จึงมีบริษัทที่ทำ

การเปิดเผยข้อมูลคาร์บอนของตนเองเพียงครั้งเดียวหรือประมาณ 400 กว่าบริษัท และเป็นบริษัทที่ได้มีการตรวจสอบข้อมูลคาร์บอนแล้วไม่ถึง 200 บริษัทโดยประมาณ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความไม่พร้อมหรืออาจจะยังไม่ตระหนักถึงความเร่งด่วนและความสำคัญของการที่ทั่วโลกกำลังจะก้าวเข้าสู่เรื่องความยั่งยืน

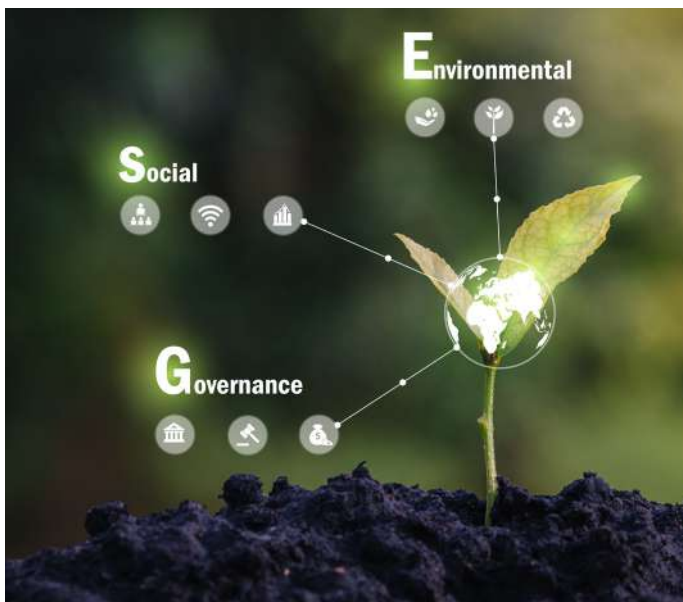
ดังนั้น บทบาทหนึ่งที่สำคัญของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในการเตรียมความพร้อมให้แก่ภาคธุรกิจ คือ การสร้างความตระหนักรู้ให้แก่บริษัทต่าง ๆ ผ่านการจัดงานสัมมนา การทำ Work Shop การเข้าไปพบ เพื่อพูดคุยหารือกับคณะกรรมการบริษัทและคณะกรรมการบริหารของบริษัทต่าง ๆ โดยตรง โดยคนที่เจ้าหน้าที่ ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้พบกับผู้บริหารสูงสุดอย่าง CEO หรือ CFO ของบริษัทจะเป็นการกระตุ้น และสะท้อนถึงความจำเป็นเร่งด่วนที่บริษัทควรหันมาให้ความสำคัญกับประเด็นความยั่งยืน โดยทาง ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจึงได้มีการชักชวนให้บริษัทเข้ามารับการประเมินหุ้นยั่งยืน ซึ่งจากบริษัท ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ไทยทั้งหมดเกือบ 900 บริษัท มีบริษัทที่สมัครใจเข้ามาขอรับการประเมินเพียงกว่า 200 บริษัทเล็กน้อย และมีบริษัทที่ผ่านการประเมินในปี พ.ศ. 2566 หรือเป็น Investible List ที่คนให้ความสนใจ จำนวน 192 บริษัท หรือคือประมาณ 1 ใน 4 ของจำนวนบริษัทที่จดทะเบียนกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทั้งหมด และที่น่าแปลกใจไปกว่านั้น ใน 100 อันดับบริษัทต้นของ SET100 ที่เป็นหุ้นขนาดใหญ่ของไทยกลับพบว่า มีถึง 35 บริษัทที่ไม่ได้สมัครใจเข้ามาขอรับการประเมิน ดังนั้น การทำให้การประเมินหุ้นยั่งยืนเป็นที่แพร่หลายนั้น จำเป็นต้องอาศัยการสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้ประกอบการ และต้องทำให้กระบวนการต่าง ๆ มีความง่าย หรือไม่ซับซ้อนมากจนเกินไป

2.3 แนวทางการผลักดันและสร้างแรงจูงใจให้มีจำนวนบริษัทเข้าร่วมการประเมินหุ้นยั่งยืนเพิ่มขึ้น

ดร.ศรพลฯ กล่าวว่า เมื่อปีที่ผ่านมาระทรวงการคลังได้ออกมาตรการ Thai ESG Fund ซึ่งเป็นการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีในการหักลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนที่ลงทุนในหุ้น Thai ESG ที่ผ่านการประเมินหุ้นยั่งยืนแล้ว (Investible List) ในจำนวนทั้งหมด 192 บริษัท หรือไปลงทุน ในบริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลคาร์บอนที่ได้รับการตรวจสอบแล้วและมีการตั้งเป้าหมายจะลดการปล่อยก๊าซคาร์บอน โดยผลจากการดำเนินการมาตรการ Thai ESG Fund ของกระทรวงการคลัง ทำให้มีจำนวนบริษัทที่ยินยอมเปิดเผยข้อมูลคาร์บอนเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 30 จากเดิมที่มีบริษัทที่เปิดเผยข้อมูลคาร์บอนจำนวนประมาณ 300 บริษัท ได้เพิ่มขึ้นมาเป็นประมาณ 400 บริษัท จะเห็นได้ว่านโยบายของรัฐบาล (Public Policy) ส่งผลกระทบต่อ พฤติกรรมการปรับตัว และการตัดสินใจของบริษัทอย่างเห็นได้ชัด

และในปี พ.ศ. 2567 นี้ มีบริษัท ที่สมัครใจขอเข้ารับการประเมินหุ้นยั่งยืนเพิ่มมากขึ้นเป็นประมาณ 300 บริษัท อย่างไรก็ดี ในระยะถัดไป ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีแผนจะร่วมมือกับตลาดหลักทรัพย์ลอนดอน (London Stock Exchange Group) โดย FTSE Russell ผู้ประเมิน ESG ระดับโลก ให้เข้ามาช่วยยกระดับการประเมินความยั่งยืน SET ESG Ratings โดยมีระยะเวลาการดำเนินงานเปลี่ยนผ่าน (Transition Period) ประมาณ 2 ปี รวมถึงจะเปลี่ยนวิธีการประเมินจากเดิมที่ให้บริษัทสมัครใจเข้ามาและเป็น Survey Based จะเปลี่ยนเป็นการใช้ข้อมูลทาง FTSE Russell สามารถค้นหาได้ตามสื่อสาธารณะ อาทิ ในรายงานประจำปี ใน One Report ของ ก.ล.ต. บนเว็บไซต์ ของหน่วยงานกำกับดูแล หรือในข่าวต่าง ๆ ที่เป็นเชิงประจักษ์ ซึ่งจะช่วยให้มีจำนวนบริษัทที่เข้าร่วมเพิ่มมากขึ้น โดย ดร.ศรพลฯ ตั้งเป้าไว้ว่า ในอีก 2 ปี

ข้างหน้าจะทำให้มีบริษัทที่เป็น Investible List เพิ่มขึ้นจากจำนวน 192 บริษัท ในปัจจุบันมาเป็นอย่างน้อยครึ่งหนึ่งของตลาดทั้งหมด หรือคือประมาณ 400 บริษัท อีกทั้ง บริษัทจะไม่ต้อง เสียเวลาและใช้แรงงานในการตอบแบบสอบถาม เนื่องจากที่ผ่านมาบางบริษัทที่เคยได้รับเครดิตแต่ในปีถัดมา กลับไม่ได้เข้ามา ขอบรับการประเมินจัดอันดับ เพียงเพราะบริษัทขาดแคลนพนักงานเจ้าหน้าที่ ที่จะมาช่วยกรอก ข้อมูลหรือตอบแบบสอบถาม รวมถึงการเปลี่ยนมาใช้ข้อมูล ที่ได้รับการเผยแพร่บนสื่อสาธารณะที่หลายฝ่าย สามารถตรวจสอบได้จะช่วยสร้างความโปร่งใสและมี เชื่อถือมากกว่าการใช้ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีผู้รับรู้ข้อมูลเพียงผู้ตอบแบบสอบถามและ ผู้ประเมินเท่านั้น นอกจากนี้ ผลจากการดำเนินการของกระทรวงการคลัง ยังช่วยให้ Thai ESG fund สามารถ ขยายตัวได้จากการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีในการลดหย่อนค่าซื้อหน่วยลงทุน ในกองทุนดังกล่าวจาก 100,000 บาท เป็น 300,000 บาท ประกอบกับกระทรวงการคลังยังได้ประกาศขาย “กองทุนรวมวายุภักษ์ หนึ่ง” รอบใหม่ ซึ่งคาดว่าจะช่วยให้การลงทุนที่เกี่ยวข้องกับ ESG ปรับตัวดีขึ้นด้วย

ยิ่งไปกว่านั้น นอกเหนือจากการให้แรงจูงใจและสร้างความตระหนักรู้แก่ผู้ประกอบการแล้ว ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยยังได้พัฒนาระบบ SET Carbon เพื่อเป็นเครื่องมือที่จะช่วยอำนวยความสะดวก ให้บริษัทสามารถจัดการ จัดเก็บ และคำนวณรอยเท้าคาร์บอน (Carbon Footprint) หรือปริมาณก๊าซเรือน กระจก ที่ปล่อยออกมาจากกระบวนการผลิตแต่ละหน่วยได้ โดยทั่วไปแล้วการคำนวณ Carbon Footprint มีต้นทุนที่สูงมาก เนื่องจากต้องอาศัยการวางระบบการจัดเก็บข้อมูลที่เหมือนกับระบบบัญชี และต้องนำข้อมูล มาคำนวณหาปริมาณคาร์บอนที่ปล่อยออกมา โดยหากต้องการคำนวณ Carbon Footprint เป็นรายสินค้า บริษัท จะต้องทำการ Cut Grade ลงไปเป็นรายสินค้าด้วย และที่สำคัญบริษัทจำเป็นต้องให้มีบุคคลสามเข้ามา ตรวจสอบ ดังนั้น ในปีนี้ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจึงได้จัดทำเครื่องคำนวณ Carbon เพื่อช่วยลดภาระ ของบริษัท ในการคำนวณ Carbon Footprint และส่งมอบให้บริษัทนำร่องนำไปทดลองใช้งาน โดยปัจจุบัน มีบริษัทนำร่องอยู่ 20 แห่ง ซึ่งเป็นบริษัทที่อยู่ใน 8 อุตสาหกรรมของตลาดหลักทรัพย์ และในปีหน้า ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีแผนที่จะเปิดให้บริษัทที่จดทะเบียนมาร่วมทดสอบด้วย ซึ่งขณะนี้ กำลังอยู่ในระหว่างการศึกษาพิจารณาเรื่องการลงทุน ในเทคโนโลยีสารสนเทศเพิ่มเติม

ดร.สุนิตย์ บุญญาสุวัฒน์

คณะทำงาน BCG Model สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
และผู้จัดการฝ่ายหน่วยงานกลยุทธ์และบริหารความยั่งยืนองค์กร
บริษัท พีทีที โกลบอล เคมิคอล จำกัด (มหาชน)

3. การนำกลยุทธ์ด้านความยั่งยืนไป พัฒนาธุรกิจ

3.1 บทบาทของสภาอุตสาหกรรมในการขับเคลื่อน ESG สู่การปฏิบัติ

สำหรับบทบาทของสภาอุตสาหกรรมเกี่ยวกับการขับเคลื่อน ESG สู่การปฏิบัติจริงนั้น ดร.สุนิตย์ฯ กล่าวไว้ว่า ในปัจจุบันสภาอุตสาหกรรมได้มีการดำเนินการขับเคลื่อน ESG ไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจังผ่านการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงในภาคอุตสาหกรรมเก่าหรือที่เรียกว่า “First Industry” โดยที่ผ่านมามีการดำเนินการพัฒนาให้เป็นอุตสาหกรรมที่ปล่อย

มลพิษน้อย สำหรับอุตสาหกรรมใหม่ หรือ “New S Curve Industry” ได้มีการขับเคลื่อนด้าน ESG ผ่านการคำนึงถึงเรื่อง Climate Change ด้วยการนำ BCG Model เข้ามาประยุกต์ใช้ ประกอบกับในปัจจุบันทางสภาอุตสาหกรรมได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับ Next Generation Industry ซึ่งมีผู้ประกอบการมากกว่า 16,000 รายที่ให้ความสนใจเข้าร่วมโดยมีทั้งผู้ประกอบการขนาดใหญ่ รวมทั้งขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

3.2 การส่งเสริมแนวคิด ESG ช่วยส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างไร

ดร.สุนิตย์ฯ ได้อธิบายเพิ่มเติมในส่วนของการส่งเสริมแนวคิด ESG เพื่อช่วยส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจว่า ในยุคที่เศรษฐกิจโลกกำลังมุ่งสู่ความยั่งยืน แนวคิด Bio-Circular-Green Economy หรือ BCG ได้รับการสนับสนุนอย่างแพร่หลายในประเทศไทย ซึ่งเป็นการส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจผ่านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ลดของเสีย และพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ดังต่อไปนี้

(1) การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากชีวมวลและเคมีชีวภาพ อุตสาหกรรมชีวภาพ (Bio Industry) นำทรัพยากรชีวมวลมาผลิตเป็นสารเคมีชีวภาพ พลาสติกชีวภาพ และผลิตภัณฑ์ความงามจากธรรมชาติ ซึ่งกำลังเติบโตอย่างต่อเนื่อง ยกตัวอย่างเช่น การพัฒนาไบโอพลาสติกที่ช่วยลดการพึ่งพาพลาสติกจากปิโตรเคมี โดยอุตสาหกรรมดังกล่าวยังคงมีแนวโน้มที่จะขยายตัวต่อเนื่องเพื่อเพิ่มมูลค่าในอนาคต สร้างโอกาสทางธุรกิจ ใหม่ ๆ และส่งเสริมการเติบโตของเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

(2) การจัดการขยะและหมุนเวียนทรัพยากร ในด้าน Circular Economy หรือเศรษฐกิจหมุนเวียน สภาอุตสาหกรรมได้จัดตั้ง Circular Material Hub ซึ่งเป็นแหล่งรวบรวมและเชื่อมโยงทรัพยากรหมุนเวียนที่สามารถนำกลับมาใช้ได้กับผู้ประกอบการอุตสาหกรรมต่าง ๆ โดยการรีไซเคิลและนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ อาทิ การนำพลาสติกเหลือใช้จากหนึ่งบริษัทไปเป็นวัตถุดิบให้กับบริษัทอื่นๆ อีกทั้งยังมีโครงการความร่วมมือระดับโลก เช่น “Alliance to End Plastic Waste” ที่เกิดจากการร่วมมือของแบรนด์ชั้นนำอย่างยูนิลีเวอร์ โคคาโคล่า และเอสซีจีในการส่งเสริมโครงการรีไซเคิลและจัดการขยะพลาสติกในชุมชนคลองเตย

(3) การเพิ่มมูลค่าด้วยการแปรรูปวัสดุไปแล้ว ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศที่มีปริมาณขยะพลาสติกตกทะเลสูง ซึ่งส่งผลเสียต่อสิ่งแวดล้อมและภาพลักษณ์ของประเทศ การส่งเสริมการแปรรูปขยะพลาสติกเป็นสินค้าแฟชั่น เช่น เสื้อผ้าที่ผลิตจากขวดพลาสติก เป็นการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจและช่วยสร้างความตระหนักในสังคม โดยมีแบรนด์แอมบาสเตอร์ชื่อดังมาเข้าร่วมมรณงค์ ทำให้สินค้าเหล่านี้ได้รับความนิยมและกระตุ้นให้สังคมหันมาสนใจการรีไซเคิลมากขึ้น

(4) มาตรฐานการใช้ขวดน้ำพลาสติกในประเทศไทย จากปัญหาขยะพลาสติกในประเทศไทยที่สูงเป็นอันดับ 6 ของโลก สภาอุตสาหกรรมได้ทำงานร่วมกับสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) ผลักดัน การเปลี่ยนแปลงมาตรฐานการใช้ขวดน้ำพลาสติก จากขวดสีเป็นขวดใส ซึ่งรีไซเคิลได้ง่ายกว่า ส่งผลให้การจัดการ ขยะพลาสติกเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและช่วยเพิ่มมูลค่าให้กับวัสดุรีไซเคิลในระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน

(5) การลดคาร์บอนและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ในด้าน Green Economy หรือเศรษฐกิจสีเขียว ประเทศไทยมีความพยายามลดการปล่อยคาร์บอนในภาคอุตสาหกรรม โดยมีการพัฒนาแพลตฟอร์มการแลกเปลี่ยนคาร์บอนเครดิตที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย รวมถึงการส่งเสริมการใช้พลังงานหมุนเวียน และลดการใช้พลังงานจากฟอสซิล เพื่อช่วยลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และส่งเสริม ให้ประเทศไทยก้าวเข้าสู่เศรษฐกิจที่ยั่งยืนอย่างแท้จริง

ทั้งนี้ แนวคิด BCG เป็นตัวอย่างของการร่วมมือจากทุกภาคส่วนในสังคม โดยเฉพาะภาคอุตสาหกรรมและหน่วยงานภาครัฐที่ทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดเพื่อส่งเสริมและพัฒนามาตรฐานใหม่ในการใช้ทรัพยากรและบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้ประเทศไทยก้าวไปข้างหน้าในฐานะประเทศที่มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

3.3 ภาครัฐควรมีบทบาทสนับสนุน ESG อย่างไร

สำหรับการขับเคลื่อนแนวคิด ESG นั้น ดร.สวณิตย์ มีเลว่า ภาครัฐควรมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนให้เกิดการปรับเปลี่ยนสู่เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) และการเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบายที่ช่วยลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในระยะยาว ซึ่งปัจจุบันประเทศต่าง ๆ ในสหภาพยุโรป สหราชอาณาจักร รวมถึงสหประชาชาติต่างก็ได้กำหนดแนวทางและมาตรการด้าน ESG เพื่อส่งเสริมความยั่งยืน อย่างจริงจังโดยในประเทศไทยอาจมีการสนับสนุน ESG ผ่านหลายกลไกสำคัญ ได้แก่

(1) **มาตรการทางภาษี** โดยการลดภาษีสำหรับธุรกิจที่ปฏิบัติตามมาตรฐาน ESG ซึ่งจะเป็นการจูงใจให้ผู้ประกอบการหันกลับมาดำเนินธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น และปัจจุบันกรมสรรพสามิตกำลังอยู่ระหว่างการหารือเกี่ยวกับมาตรการภาษีที่เหมาะสมสำหรับธุรกิจสีเขียว

(2) **การส่งเสริมการลงทุนผ่าน BOI** ผ่านนโยบายการลงทุนของ BOI (Board of Investment) โดยอาจควรเพิ่มสิทธิประโยชน์ให้กับกิจการที่มีมาตรการ ESG โดยมุ่งเน้นสนับสนุนให้เกิดการลงทุนในเทคโนโลยีสีเขียว เพื่อลด Carbon Footprint ในภาคอุตสาหกรรม

(3) **การสนับสนุนทางการเงิน** ผ่านการจัดหาแหล่งทุนหรือสิทธิประโยชน์ทางการเงินจากความร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศ อาทิ ธนาคารโลก และธนาคารพัฒนาแห่งเอเชีย รวมถึงการสนับสนุนจากกระทรวงการคลัง ซึ่งจะช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อดำเนินโครงการสีเขียว รวมทั้งช่วยลดปัญหาค่าใช้จ่ายสูงในการปรับเปลี่ยนเทคโนโลยีให้สอดคล้องกับ ESG

(4) **การพัฒนากรอบการเปิดเผยข้อมูล ESG** ซึ่งปัจจุบันธนาคารแห่งประเทศไทยได้ริเริ่ม “Thailand Taxonomy” ซึ่งเป็นกรอบที่ช่วยให้ธุรกิจสามารถเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับ ESG ตามมาตรฐานสากล โดยการพัฒนากรอบมาตรฐานนี้ยังครอบคลุมถึงการเปิดเผยข้อมูลด้านความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะสร้างความโปร่งใสและความน่าเชื่อถือให้กับการลงทุนสีเขียวในประเทศไทย

(5) **กลไกการซื้อขายคาร์บอน** โดยตลาดคาร์บอนเป็นกลไกสำคัญที่สามารถช่วยให้ธุรกิจลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้อย่างมีประสิทธิภาพ แม้ว่าปัจจุบันสหภาพยุโรปยังไม่ยอมรับกลไกคาร์บอนของไทยในมาตรฐานสากล แต่การพัฒนาตลาดคาร์บอนในประเทศไทยยังคงมีความสำคัญ โดยต้องมีการสร้างความเข้าใจ และปรับปรุงกลไกอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ไทยสามารถขยายตลาดและสร้างมาตรฐานระดับโลกที่ได้รับการยอมรับ

นอกจากนี้ การพัฒนา ESG ยังต้องการการเปลี่ยนผ่านที่รอบด้าน ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาทักษะด้านอนาคต (Future Skills) เพื่อให้ผู้ประกอบการและบุคลากรมีความพร้อมในการปรับตัวกับเทคโนโลยีใหม่ ๆ และการเข้าถึงทรัพยากรทางการเงินอย่างทั่วถึง ภาครัฐจึงมีบทบาทเป็นศูนย์กลางการให้บริการ คำปรึกษาและสนับสนุนผู้ประกอบการในการพัฒนา ESG ในภาคอุตสาหกรรม เพื่อเตรียมตัวให้พร้อมรับความเปลี่ยนแปลงที่กำลังเกิดขึ้นจากการสนับสนุน ESG และนำพาประเทศไทยเดินหน้าสู่เศรษฐกิจสีเขียวได้อย่างมั่นคง

3.4 ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในฐานะ ESG Company

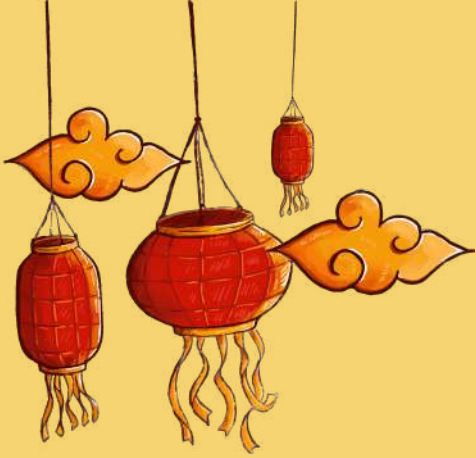
ดร.สวนิตย์ฯ สรุปว่า ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในฐานะ ESG Company ได้แก่

1) Integration – Collaboration – Alliance ภาคเอกชนมีการทำงานร่วมกันในระดับสากล ระดับประเทศ และระดับภูมิภาค เนื่องการปรับปรุงธุรกิจเป็นสีเขียวจึงจำเป็นต้องไปทั้งระบบ Ecosystem ซึ่งรวม MSMEs SMEs การได้รับการส่งเสริม สนับสนุน จากภาครัฐจะเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันได้ ในเวทีโลก

2) Inclusive Growth: Catalytic Financing การเปลี่ยนผ่านสู่ธุรกิจสีเขียวที่เป็นธรรม ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง ต้นทุนทางการเงิน เทคโนโลยี การลงทุน การสร้างผลิตภัณฑ์ ตลาดใหม่ สร้างทักษะ ผลิตภัณฑ์ และเครื่องมือทางการเงินที่เหมาะสม

3) Impact on Global Supply Chain ภาคเอกชนไทยมีทางไปที่ยั่งยืนทางเดียว ESG การเติบโตแบบยั่งยืน หมายถึงถึงโซ่อุปทานทั้งหมด กลไกตลาดในอนาคต แรงกดดันด้าน ESG จะมีบทบาทสูง เกมเดียวกัน และความรู้เท่าทันเหตุการณ์

4) Improve Communication & Engagement การเปลี่ยนผ่านสู่ธุรกิจสีเขียว มีข้อมูลเชิงเทคนิคมาก การสื่อสารฉบับประชาชน การเข้าถึงข้อมูลของ MSMEs SMEs การประยุกต์ใช้เครื่องมือใหม่ ๆ เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. บทสรุป

การนำแนวคิดความยั่งยืน (Sustainability) มาใช้ในภาคธุรกิจของประเทศไทย โดยมีการพัฒนาจาก CSR สู่การใช้มาตรฐาน ESG (สิ่งแวดล้อม สังคม ธรรมาภิบาล) ซึ่งช่วยสร้างความโปร่งใสและส่งเสริมการลงทุนที่ยั่งยืน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET) มีการประเมินหุ้นยั่งยืนเพื่อให้นักลงทุน

ใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจ และมีการริเริ่มมาตรฐานการเปิดเผยข้อมูล เช่น IFRS S1 และ S2 เพื่อพัฒนาแนวทางการรายงานที่ชัดเจน และโปร่งใส โดยประเทศไทยมีการผลักดันให้บรรลุเป้าหมาย Carbon Neutrality และ Net Zero โดยในภาคธุรกิจขนาดใหญ่มีการเปิดเผยข้อมูลคาร์บอนมากขึ้น การเตรียมความพร้อมในด้านนี้รวมถึงการให้แรงจูงใจ เช่น การลดหย่อนภาษีสำหรับการลงทุนในหุ้น ESG และการสนับสนุนจากกระทรวงการคลัง

อีกทั้ง บทบาทของสภาอุตสาหกรรมยังเน้นที่การขับเคลื่อนอุตสาหกรรมสู่การเป็นธุรกิจสีเขียว ด้วยการใช้ โมเดล BCG (Bio-Circular-Green) ซึ่งเป็นแนวทางเศรษฐกิจที่ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ลดของเสีย และเพิ่มมูลค่า โดยมีการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจหมุนเวียนและเศรษฐกิจสีเขียวในหลายด้าน เช่น การพัฒนาผลิตภัณฑ์ ชีวภาพและการรีไซเคิลขยะพลาสติก นอกจากนี้ ภาครัฐควรมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุน ESG ผ่านมาตรการภาษี การส่งเสริมการลงทุนในเทคโนโลยีสีเขียว การพัฒนาตลาดคาร์บอน และการสนับสนุนทางการเงินจากองค์กรระหว่างประเทศ

สุดท้ายนี้ทางคณะผู้เขียนขอขอบคุณ ดร. พิสิทธิ์ พัวพันธ์ ผู้อำนวยการกองนโยบายเศรษฐกิจมหภาค สศค. ดร.พงศันคร โกษากรณ์ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเศรษฐกิจมหภาค ดร. นรพัทธ์ อัครวัธลภ บรรณาธิการวารสารการเงินการคลัง และนายชัยวัฒน์ หาญพิทักษ์พงศ์ ที่อยู่เบื้องหลังการสร้างสรรค์เนื้อหาดี ๆ เกี่ยวกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจภูมิภาคสำหรับ “รายการ Local Reach เอี่ยมลิก ถึงภูมิภาค” ตลอดมา

แลกเงินสกุลต่างประเทศไว้ใน**บัญชีออมทรัพย์**

GLOBAL SAVINGS

เพื่อ ฝาก โอน ลงทุน ใช้จ่ายที่ต่างประเทศ

✓ **รับดอกเบี้ยสูงสุด**
2.5% ต่อปี *

✓ **สะดวก** คุ้ม ต้นทุนถูกกว่า

เปิดบัญชีคู่กับ KRUNGTHAI TRAVEL DEBIT CARD
แลกสะดวก มีดอกเบี้ย ได้เงินคืน สมัครและใช้งานง่ายผ่านแอป

* เงื่อนไขอัตราแลกเปลี่ยนและอัตราดอกเบี้ยเป็นไปตามที่ธนาคารประกาศบนเว็บไซต์ | อัตราดอกเบี้ย Global Savings เมื่อฝาก 6 สกุลเงิน (USD EUR GBP CNY AUD NZD) | ศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ www.krungthai.com | อัตราแลกเปลี่ยนและอัตราดอกเบี้ยอาจมีการเปลี่ยนแปลง ควรศึกษาและทำความเข้าใจก่อนทำการซื้อขาย

02 111 1111 | [Facebook](#) [Twitter](#) [Line](#) [Instagram](#) [YouTube](#) Krungthai Care | Krungthai.com

ตราสารหนี้ด้านความยั่งยืน หรือ ESG Bond (Environmental, Social and Governance)

บทความโดย

ดร.คิวิพร พรหมวงษ์

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

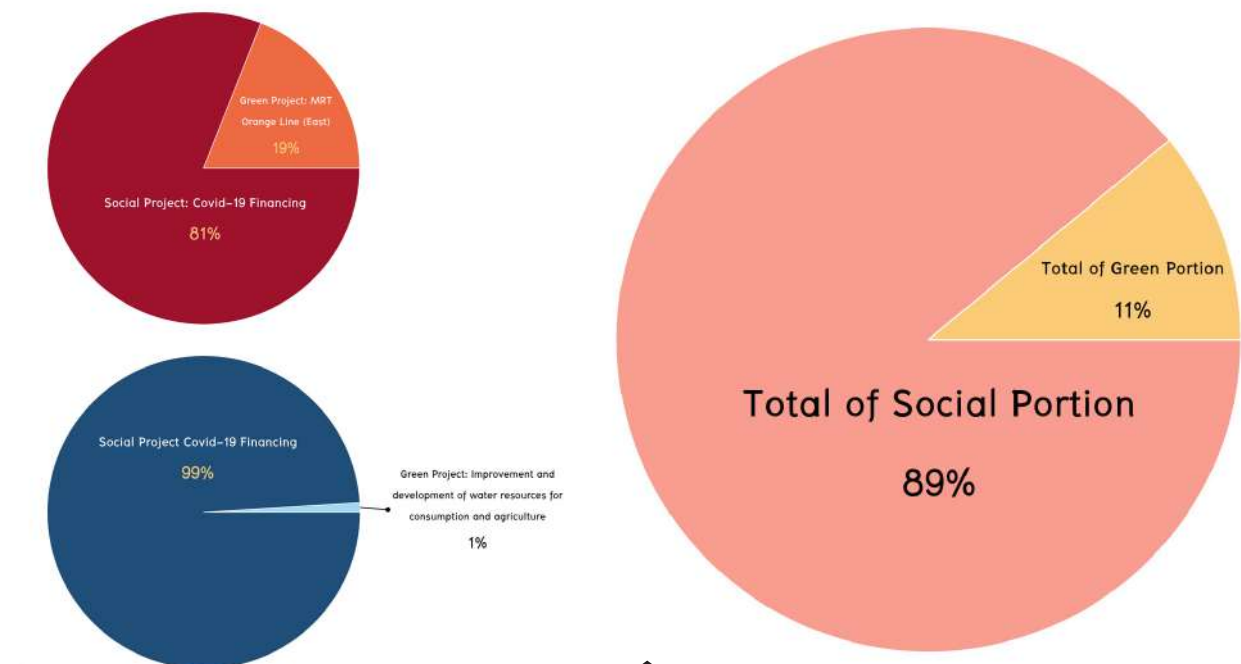
1. บทคัดย่อ

การออกพันธบัตรเพื่อความยั่งยืน (Sustainability Bond) ของประเทศไทยถือเป็นครั้งแรกในภูมิภาคอาเซียนที่มีพันธบัตรเพื่อความยั่งยืนที่ออกโดยภาครัฐ ซึ่งมีกระทรวงการคลัง โดยสำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ (สบน.) เป็นผู้ดำเนินการและดูแล ทั้งนี้ สบน. ได้ดำเนินการออกพันธบัตรเพื่อความยั่งยืน (Sustainability Bond) เพื่อสนับสนุนการดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม ในการบรรลุเป้าหมายการควบคุมการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิโลก ไม่เกิน 2 องศาเซลเซียส ตามความตกลงปารีส (Paris Agreement) และการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ (UNSDGs) ภายในปี พ.ศ. 2573

สบน. ได้ออกจำหน่ายพันธบัตรเพื่อความยั่งยืน จำนวน 2 ชุด ในปีงบประมาณ 2566 โดยนำเงินทุนไปใช้สำหรับการดำเนินโครงการรวมทั้งสิ้น 377,000 ล้านบาท ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มสภาพคล่องของตลาด และได้รับการสนับสนุนจากนักลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยนำเงินทุนที่ได้จากการระดมทุนจัดสรรสำหรับสนับสนุนโครงการสำคัญด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม เช่น โครงการรถไฟฟ้าสายสีส้ม และโครงการเพื่อช่วยเหลือและเยียวยาแก่ผู้ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด-19) เช่น โครงการเราไม่ทิ้งกัน โครงการเราชนะ เป็นต้น ทั้งนี้ มีสัดส่วนการจัดสรรเงินทุนของพันธบัตรเพื่อความยั่งยืนทั้งสองชุด แบ่งเป็น โครงการสิ่งแวดล้อม (Green Project) ที่ร้อยละ 11 และโครงการเพื่อสังคม (Social Project) ที่ร้อยละ 89

ในระยะต่อไป สบน. จะได้มีแผนออก Sustainability Bond อย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างสภาพคล่องให้กับพันธบัตรควบคู่กับการวางรากฐานแก่ตลาดพันธบัตรเพื่อสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล (ESG Bond) ให้เติบโตต่อไป

ภาพ Green and Social Proportion for Sustainability Bond
ที่มา : Sustainability Bond Annual Report 2023, สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ

CARBON NEUTRAL

2. บทนำ

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) เป็นภัยคุกคามสำคัญต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะกลางและระยะยาวและมีผลกระทบโดยตรงต่อความเป็นอยู่ที่ดีทางเศรษฐกิจของทุกประเทศ¹ ที่ผ่านมารัฐบาลไทยได้ขับเคลื่อนประเทศโดยมุ่งเน้นการเติบโตทางเศรษฐกิจ ขยายการลงทุน และการผลิตเพื่อการส่งออกและการบริโภคซึ่งการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ การผลิต และการบริโภค ในระบบเศรษฐกิจล้วนแต่เป็นสาเหตุให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศเสื่อมโทรมลง ส่งผลให้มีต้นทุนการผลิตและภาระค่าใช้จ่ายการจัดการต่อต้านทุนด้านสิ่งแวดล้อมสูงขึ้น ประกอบกับกระแสการเปลี่ยนแปลงที่สภาพภูมิอากาศได้เริ่มส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมอย่างชัดเจนซึ่งอาจก่อให้เกิดการระงับปรมาณในกรณีที่ประชาชนและผู้ประกอบการไม่สามารถปรับตัวได้ทันท่วงที เนื่องจากต้องเผชิญกับต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้นและภาวะเงินเฟ้อ ส่งผลกระทบต่อพื้นที่ทางคลังในระยะยาว

รัฐบาลได้ดำเนินนโยบายการคลังเพื่อมุ่งเน้นการพัฒนาให้ไปสู่ความยั่งยืนซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ระดับโลกของการจำกัดอุณหภูมิเพิ่มขึ้นเป็น 2 องศาเซลเซียส ตามที่กำหนดไว้ในความตกลงปารีส และบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ ภายในปี 2573 ทั้งนี้ กระทรวงการคลัง โดย สบง. ได้มีการจัดตั้งกรอบการทำงานทางการเงินที่ยั่งยืน (Sustainable Financing Framework) เพื่อกำหนดเครื่องมือทางการเงินที่มุ่งเน้นการระดมทุนที่ก่อให้เกิดความยั่งยืนภายใต้กรอบสิ่งแวดล้อม สังคม และความยั่งยืน เพื่อให้เป็นไปตามข้อตกลงปารีสและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ ภายในปี 2573 โดยโครงการที่ได้รับทุนสนับสนุนภายใต้กรอบทางการเงินที่ยั่งยืนดังกล่าวจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้และการคุ้มครองทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืน การปกป้องและฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศ ตลอดจนการส่งเสริมสังคม การพัฒนา ความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคม และการเสริมสร้างศักยภาพของสังคมและลดความเหลื่อมล้ำในประเทศไทย

1 IMF Strategy to Help Members Address Climate Change Related Policy Challenges—Priorities, Modes of Delivery, and Budget Implications, July, 2021

3. เนื้อหา/ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

สบน. ได้พัฒนาตลาดพันธบัตรเพื่อสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล (Environment, Social, and Governance Bond: ESG Bond) ซึ่งเป็นประเทศแรกในอาเซียนที่ได้ออกพันธบัตรในลักษณะนี้ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อนำไปสนับสนุนโครงการเพื่อสิ่งแวดล้อมและโครงการเพื่อสังคม ซึ่งการออกพันธบัตรดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง ช่วยสนับสนุนการพัฒนาตลาดตราสารหนี้ ตลาด ESG Bond และขยายฐานนักลงทุนของรัฐบาล รวมทั้งยังได้ส่งผลต่อภาคเอกชนให้ตระหนักถึงการดำเนินโครงการเพื่อสังคมและสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น ตลอดจนลดความเสี่ยงในการปรับโครงสร้างหนี้ให้อยู่ภายใต้ต้นทุนและความเสี่ยงที่เหมาะสม

นอกจากนี้ Sustainability Bond ยังมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็น 1 ใน 6 ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศไทยได้ยุทธศาสตร์ชาติของประเทศไทย (พ.ศ. 2561 – 2580) โดยมีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกมิติ ทั้งมิติด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ธรรมาภิบาล และความเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างกันทั้งภายในและภายนอกประเทศอย่างบูรณาการ ประเทศไทยเคยออกพันธบัตรแนะนำโครงการพันธบัตรเพื่อความยั่งยืนจากความสำเร็จของพันธบัตรเพื่อความยั่งยืนครั้งแรกในปีงบประมาณ 2020 ที่ผ่านมา สบน. ได้ออกพันธบัตรเพื่อความยั่งยืน หรือ Sustainability Bond เป็นพันธบัตรที่มีคุณลักษณะและเงื่อนไขทางการเงินเหมือนกับพันธบัตรทั่วไปทุกประการ ทั้งนี้ได้มีการระบุวัตถุประสงค์เพิ่มเติมจากพันธบัตรทั่วไปในการระดมทุนที่เฉพาะเจาะจงมากขึ้น ซึ่งระบุว่าจะนำเงินที่ระดมทุนได้ไปลงทุนในโครงการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมหรือเป็นประโยชน์ต่อสังคม และเป็นพันธบัตรที่พัฒนาต่อยอดมาจากพันธบัตรสีเขียว (Green Bond) ซึ่งเป็นพันธบัตรที่ระดมทุนเพื่อนำไปลงทุนเฉพาะในโครงการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และพันธบัตรเพื่อสังคม (Social Bond) ซึ่งเป็นพันธบัตรที่ระดมทุนเพื่อนำไปลงทุนเฉพาะในโครงการที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม

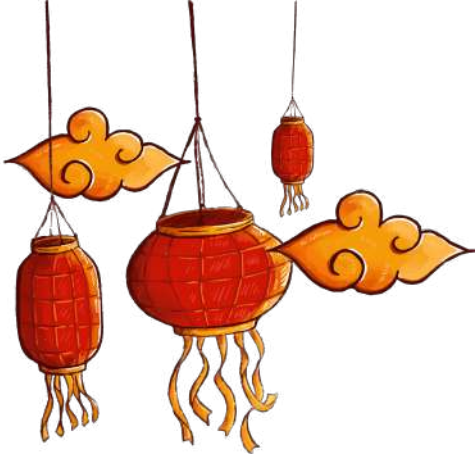
ปัจจุบันประเทศไทยได้ออกจำหน่ายพันธบัตรเพื่อความยั่งยืน 2 ชุด ได้แก่พันธบัตรเพื่อความยั่งยืน ESGLB35DA และ ESGLB376DA ในปีงบประมาณ 2023 รวม 377,000 ล้านบาท โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มสภาพคล่องของตลาดและได้รับการสนับสนุนจากนักลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศ สะท้อนถึงความต้องการที่เพิ่มขึ้นโอกาสในการลงทุนอย่างมีจริยธรรมและยั่งยืนรายได้จากพันธบัตรเพื่อความยั่งยืนได้รับการจัดสรรอย่างมีกลยุทธ์สนับสนุนโครงการสำคัญด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม โครงการริเริ่มที่โดดเด่น ได้แก่ โครงการเพื่อสิ่งแวดล้อม เช่น โครงการรถไฟฟ้าสายสีส้ม โครงการปรับปรุง พัฒนาแหล่งน้ำเพื่ออุปโภคบริโภค และการเกษตร และโครงการเพื่อสังคม ได้แก่ โครงการเพื่อช่วยเหลือและเยียวยาแก่ผู้ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ภาพรวมพันธบัตรเพื่อความยั่งยืน (Sustainability Bond Issuances)

Bond Series (Thai BMA Symbol)	Initial Issuance Date	Maturity Date	Coupon	Amount Issued/ Outstanding	Percentage of Allocation (Green/Social)
ESGLB35DA	19 – 20 ส.ค. 2563	17 ธ.ค. 2578	1.585%	212,000 ล้านบาท	โครงการเพื่อสิ่งแวดล้อม 18.9% โครงการเพื่อสังคม 81.1%
ESGLB376DA	19 ก.ย. 2563	17 มิ.ย. 2580	3.390%	165,000 ล้านบาท	โครงการเพื่อสิ่งแวดล้อม 1.0% โครงการเพื่อสังคม 99.0%

รายละเอียดโครงการภายใต้พันธบัตรเพื่อความยั่งยืน (Sustainability Bond Issuances)

โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	วงเงินที่ได้รับอนุมัติ (ล้านบาท)	วงเงินที่ได้รับจัดสรร (ล้านบาท)	การเบิกจ่าย (ร้อยละ)	รายละเอียดโครงการ	สถานะการดำเนินโครงการ	ภาพรวมผลการดำเนินโครงการ (Impact Report)
โครงการเพื่อสิ่งแวดล้อม (Green Project)							
โครงการรถไฟฟ้าสายสีส้ม	กระทรวงคมนาคม	40,000	40,000	100%	การริเริ่มแผนชั้เงินทุนค่าใช้จ่ายในการขนส่งมวลชนทางราง (MRT) : โครงการรถไฟฟ้าสายสีส้ม (ตะวันออก) เส้นทางรถไฟฟ้า (สำหรับรถไฟฟ้า) ระหว่างประเทศไทยศูนย์วัฒนธรรมและม้านิวส์วินทงค์	ดำเนินการก่อสร้างเสร็จสิ้นแล้ว อยู่ระหว่างกระบวนการคัดเลือก บริษัทเอกชนสำหรับการทำข้อตกลงภายใต้ การร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในกิจการของรัฐ (Public Private Partnership: PPP)	• กรอบวงเงินโครงการ จำนวน 92,532 ล้านบาท • สัดส่วนภายใต้พันธบัตรเพื่อความยั่งยืน คิดเป็นร้อยละ 10.61 • คาดว่าจะสามารถเปิดให้บริการภายในปี 2568
การปรับปรุงและการพัฒนาแหล่งน้ำสำหรับการบริโภคและเกษตรกรรม	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	1,810	1,500	100%	ริเริ่มแผนโครงการสินเชื่อเพื่อการสนับสนุนทรัพยากรน้ำการพัฒนาและการจัดการเพื่อการบริโภคและการเกษตรนอกเขตชลประทาน	ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว	• กรอบวงเงินโครงการ จำนวน 1,810 ล้านบาท • สัดส่วนภายใต้พันธบัตรเพื่อความยั่งยืน คิดเป็นร้อยละ 0.40 • ระยะเวลาดำเนินโครงการ 1 ปี 5 เดือน • พื้นที่เกษตรกรรมที่ได้รับผลประโยชน์ โดยมี 28,254ครัวเรือน และ 92,737 ไร่
รวมโครงการเพื่อสิ่งแวดล้อม (Green Project)		41,810	41,500	100%			
โครงการเพื่อสังคม (Social Project)							
เราไม่ทิ้งกัน	กระทรวงการคลัง	159,019	117,000	100%	รายจ่ายเพื่อช่วยเหลือเยียวยาประชาชนในช่วงโควิด-19 โดยให้วงเงินช่วยเหลือสำหรับผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโควิด-19 จำนวน 5,000 บาท เป็นเวลา 3 เดือน รวม 15,000 บาทต่อคน	ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว	• สัดส่วนภายใต้พันธบัตรเพื่อความยั่งยืน คิดเป็นร้อยละ 31.03 • ระยะเวลาดำเนินโครงการ 6 เดือน • มีผู้ได้รับสิทธิ์ จำนวน 15.3 ล้านคน
เราชนะ	กระทรวงการคลัง	273,482	203,500	100%	รายจ่ายเพื่อบรรเทาผลกระทบให้แก่ประชาชนในช่วงโควิด-19 โดยให้วงเงินสนับสนุนสำหรับผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโควิด-19 จำนวนรวม 9,000 บาท เพื่อใช้จ่ายเป็นระยะเวลา 4 เดือน	ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว	• สัดส่วนภายใต้พันธบัตรเพื่อความยั่งยืน คิดเป็นร้อยละ 53.98 • ระยะเวลาดำเนินโครงการ 5 เดือน • มีผู้ได้รับสิทธิ์ จำนวน 33.2 ล้านคน
ม.33 เราสู้กัน	กระทรวงแรงงาน	48,841	15,000	100%	รายจ่ายเพื่อบรรเทาผลกระทบให้แก่ผู้ประกันตนตามระบบประกันสังคมตามมาตรา 33 ที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโควิด-19 จำนวนรวม 6,000 บาท เพื่อใช้จ่ายเป็นระยะเวลา 4 เดือน	ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว	• สัดส่วนภายใต้พันธบัตรเพื่อความยั่งยืน คิดเป็นร้อยละ 3.98 • ระยะเวลาดำเนินโครงการ 8 เดือน • มีผู้ได้รับสิทธิ์ จำนวน 8.1 ล้านคน
รวมโครงการเพื่อสังคม (Social Project)		481,342	335,500	100%			

4. สรุปผล

ในปีงบประมาณ 2566 การออกพันธบัตรรัฐบาลเพื่อความยั่งยืน (Sustainability Bond) โดยกระทรวงการคลังได้นำไปใช้ในโครงการเพื่อสังคม (Social Project) และสิ่งแวดล้อม (Green Project) เช่น การให้ความช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโควิด-19 การลงทุนพัฒนาพื้นที่และอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเล การลงทุนจัดหาที่อยู่อาศัยให้แก่ประชาชน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การสร้างความมั่นคงทางอาหารและพัฒนาทางการศึกษา การลงทุนในโครงการที่ช่วยลดภาวะโลกร้อน เป็นต้น ในปีงบประมาณ 2567 สบ. มีแผนที่จะดำเนินการออก ESG Bond รวมทั้งสิ้นประมาณ 1.2 -1.3 แสนล้านบาท ซึ่งอยู่ในระดับเดียวกับปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ที่ผ่านมา และคิดเป็น 10% ของปริมาณการออกพันธบัตรรัฐบาลในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

อย่างไรก็ดี ปัจจัยที่กระทบต่อการระดมทุนของรัฐบาล คือ ความผันผวนของตลาดการเงินโลก การเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยนโยบาย ความเสี่ยงทางด้านภูมิรัฐศาสตร์สถานการณ์เศรษฐกิจภายในประเทศ รวมถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่ไม่สามารถคาดการณ์ได้ ล้วนส่งผลกระทบต่อการระดมทุนของรัฐบาล ทั้งนี้ จำเป็นต้องติดตามสภาวะตลาดและดูแลสภาพคล่องของตลาดเงินตลาดทุน รวมถึงหารือเกี่ยวกับความต้องการของนักลงทุนและแง่มุมการลงทุนของนักลงทุนกลุ่มต่าง ๆ

5. เอกสารอ้างอิง

Sustainability Bond Annual Report 2023. (2023). สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ.

IMF Strategy to Help Members Address Climate Change Related Policy Challenges—Priorities, Modes of Delivery, and Budget Implications. (2021). The IMF

บสย. พร้อมค่าลุย 12 จังหวัด พร้อมช่วย

7-9 ม.ค. 68 กรุงเทพมหานคร	Lotus's สาขางาแฟ	18-20 ก.พ. 68 สุราษฎร์ธานี	Lotus's สาขาสุราษฎร์ธานี
14-16 ม.ค. 68 เชียงใหม่	Lotus's สาขารวมโชค	25-27 ก.พ. 68 นครปฐม	Lotus's สาขานครปฐม
21-23 ม.ค. 68 พิษณุโลก	Lotus's สาขาท่าทอง	4-6 มี.ค. 68 เพชรบุรี	Lotus's สาขาท่ายาง
28-30 ม.ค. 68 ชลบุรี	Lotus's สาขาชลบุรี	11-13 มี.ค. 68 นครราชสีมา	Lotus's สาขานครราชสีมา
4-6 ก.พ. 68 ระยอง	Lotus's สาขาระยอง	18-20 มี.ค. 68 ขอนแก่น	Lotus's สาขาขอนแก่น 1
11-13 ก.พ. 68 นครศรีธรรมราช	Lotus's สาขานครศรีธรรมราช	25-27 มี.ค. 68 ปทุมธานี	Lotus's สาขาปทุมธานี

บสย. ช่วยคิด ช่วยแก้ ช่วยจบ
พบกับผู้เชี่ยวชาญที่บูร บสย. พร้อมลุยให้คำปรึกษา SMEs
ที่ห้างโลตัส 12 จังหวัดทั่วทุกภูมิภาค

ติดต่อสอบถามรายละเอียดและขอรับคำแนะนำได้ที่
บสย. Call Center

0-2890-9999

www.tcg.or.th

[tcg.or.th](https://www.facebook.com/tcg.or.th)

ห้องข่าว บสย.

@tcgnewsroom

@tcgfirst

การประเมินบทบาทของ นโยบายการคลัง

ในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ

บทความโดย

สันติรัฐ เศรษฐศาสตร์

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศไทยได้เผชิญกับความผันผวนของเศรษฐกิจโลกและปัจจัยภายในประเทศอย่างต่อเนื่อง ภาครัฐจึงมีความจำเป็นต้องดำเนินนโยบายการคลังอย่างเหมาะสมในลักษณะที่สวนทางกับวัฏจักรเศรษฐกิจ (Counter-Cyclical) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการรักษาเสถียรภาพและส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ อย่างไรก็ตาม ในช่วงที่ผ่านมา มีงานศึกษาจำนวนมาก อาทิ Frankel et al. (2013)¹ วิมล ชატะมีนา และคณะ (2551)² และนรพัทธ์ อัครวัลลภ (2558)³ ที่บ่งชี้ว่าภาค การคลังของไทยไม่ได้ดำเนินนโยบายการคลังอย่างเหมาะสมดังกล่าวนั้นในทุกช่วงเวลาที่ผ่านมามา ดังนั้น เพื่อศึกษาทิศทางการดำเนินนโยบายการคลังในระยะถัดไป ผู้เขียนจึงได้ศึกษาและประเมินบทบาทของนโยบายการคลังของรัฐบาลในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ โดยอาศัยการวิเคราะห์แรงกระตุ้นทางการคลัง ตามแนวทางของ Fiscal Affairs Department ของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF)⁴ ซึ่งมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

1) การศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดและหลักการทางการคลัง เช่น เครื่องมือ นโยบายการคลัง ประเภทของนโยบายการคลัง เป็นต้น รวมถึงแนวทางในการดำเนินนโยบายการคลัง ภายใต้แผนการคลังระยะปานกลาง (Medium – Term Fiscal Framework: MTFF) นอกจากนี้ ศึกษาเกี่ยวกับ แนวทางการประเมินแรงกระตุ้นทางการคลังและการประเมินบทบาทของนโยบายการคลังของรัฐบาลทั้งใน และต่างประเทศ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้

2) การรวบรวม ประมวล และวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอาศัยข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ด้านการคลังและงบประมาณจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) สำนักงานงบประมาณ สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ (สบน.) กรมบัญชีกลาง เป็นต้น เพื่อใช้ในการบ่งชี้สถานะทางการคลังของประเทศในปัจจุบันและระยะปานกลาง ประกอบด้วยข้อมูลรายได้ รายจ่าย และหนี้สาธารณะของรัฐบาล รวมถึงรวบรวมข้อมูลเศรษฐกิจมหภาค เช่น ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ดัชนีราคาผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP Deflator) เป็นต้น จากสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

3) การวิเคราะห์ดุลการคลังรวม (Overall Balance) ภายหลังรวบรวมข้อมูลการคลังและเศรษฐกิจมหภาคที่เกี่ยวข้องเรียบร้อยแล้ว จำเป็นต้องประมวลผลดุลการคลัง ซึ่งได้วิเคราะห์องค์ประกอบของดุลการคลังและได้พัฒนาวิธีการคำนวณโดยการขจัดผลของวัฏจักรเศรษฐกิจออกจากผลรวมทุกรายการของรายได้และรายจ่ายรัฐบาล (Aggregated Approach) เพื่อเป็นตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินผลการดำเนินนโยบายการคลังของรัฐบาล

1 Frankel, Vegh, and Vuletin. (2013). On graduation from fiscal procyclicality. *Journal of Development Economics*, 100(1), 32–47.

2 วิมล ชატะมีนา และคณะ. (2551). การศึกษาวิสัยทางการคลังของประเทศไทย (อดีตสู่ปัจจุบัน) และแนวทางในการเสริมสร้างวินัยทางการคลังตามหลักสากล. สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง. <https://www.fpo.go.th/eresearch/getattachment/115a84b1-e000-415b-bb3b-1831b8093bad/12992.aspx>

3 นรพัทธ์ อัครวัลลภ. (2558). การวิเคราะห์แรงกระตุ้นทางการคลังของประเทศไทย. *วารสารเศรษฐศาสตร์และกลยุทธ์การจัดการ*, 2(1), 83–94.

4 Fedelino, A., Ivanova, A., & Horton, M. (2009). Computing cyclically adjusted balances and automatic stabilizers. *International Monetary Fund*. <https://www.imf.org/external/pubs/ft/spn/2009/spn0921.pdf>

4) การคำนวณดุลการคลังเบื้องต้นที่จัดผลของวัฏจักรเศรษฐกิจ (CAPB) ซึ่งอาศัยการพิจารณาจากค่าความยืดหยุ่นของรายได้และรายจ่ายต่อช่องว่างการผลิตและสัดส่วนของผลผลิต ณ ระดับศักยภาพต่อผลผลิต ซึ่งจะมีการจัดผลของวัฏจักรเศรษฐกิจออกจากทั้งรายได้และรายจ่ายรัฐบาล เพื่อคำนวณ CAPB

5) การกำหนดความยืดหยุ่นของรายได้และรายจ่ายรัฐบาล ซึ่งมีการคำนวณค่าความยืดหยุ่นของข้อมูล 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) ค่าความยืดหยุ่นของรายได้และรายจ่ายรัฐบาลต่อช่องว่างการผลิต 2) ค่าความยืดหยุ่นของฐานภาษีและฐานรายจ่ายประเภทต่าง ๆ ของรัฐบาลต่อช่องว่างการผลิต และ 3) ค่าความยืดหยุ่นของรายได้และรายจ่ายรัฐบาลต่อฐานภาษีแต่ละประเภท โดยค่าความยืดหยุ่นคำนวณจากร้อยละการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามและตัวแปรต้น ซึ่งอาศัยการวิเคราะห์ด้วยสมการการถดถอยเชิงเส้น (Linear Regression)

6) การประเมินผลผลิตระดับศักยภาพ (Potential GDP) ซึ่งอาศัยวิธี Hodrick–Prescott (HP) filter ซึ่งเป็นเครื่องมือทางสถิติที่มีการใช้อย่างแพร่หลายและได้รับการพัฒนามาจากงานศึกษาของ Hodrick and Prescott (1997) โดย HP filter เป็นวิธีการในการวิเคราะห์แนวโน้มของอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจที่มีค่าความแปรปรวนต่ำที่สุด ภายใต้สมการ Minimization ขององค์ประกอบข้อมูลวัฏจักรและองค์ประกอบข้อมูลแนวโน้ม

7) การประเมินแรงกระตุ้นทางการคลัง เพื่อประเมินการเปลี่ยนแปลงทิศทางของนโยบายการคลังของภาครัฐที่มีต่อระบบเศรษฐกิจ ซึ่งโดยทั่วไปใช้เครื่องมือในการวิเคราะห์ 2 ประเภท ได้แก่

7.1) แรงกระตุ้นทางการคลังเทียบปีฐาน (Fiscal Stance: FS) ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบดุลการคลังของปีฐาน (Neutral Balance) ประกอบด้วย รายจ่ายของปีฐาน (Neutral Expenditure) และรายได้ (Neutral Revenue) และคำนวณเปรียบเทียบขนาดดุลการคลังของปีที่ต้องการประเมิน

7.2) แรงกระตุ้นทางการคลังเทียบปีก่อน (Fiscal Impulse: FI) ซึ่งอาศัยการเปรียบเทียบแรงกระตุ้นทางการคลังปีฐาน (Fiscal stance) ระหว่างปีที่ต้องการศึกษา (t) กับปีก่อนหน้า (t-1) เพื่อให้ทราบถึงทิศทางและขนาดของการดำเนินนโยบายการคลังที่มีต่อระบบเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปในช่วง 1 ปี

8) การวิเคราะห์วัฏจักรของการดำเนินนโยบายการคลัง (Fiscal Cyclicity) ซึ่งอาศัยการวิเคราะห์แรงกระตุ้นทางการคลัง (Fiscal Impulse: FI) และช่องว่างผลผลิต (Output) เพื่อตรวจสอบว่าการดำเนินนโยบายการคลังมีความเหมาะสมกับการรักษาเสถียรภาพของเศรษฐกิจไทยในภาพรวมหรือไม่ ซึ่งประกอบด้วย

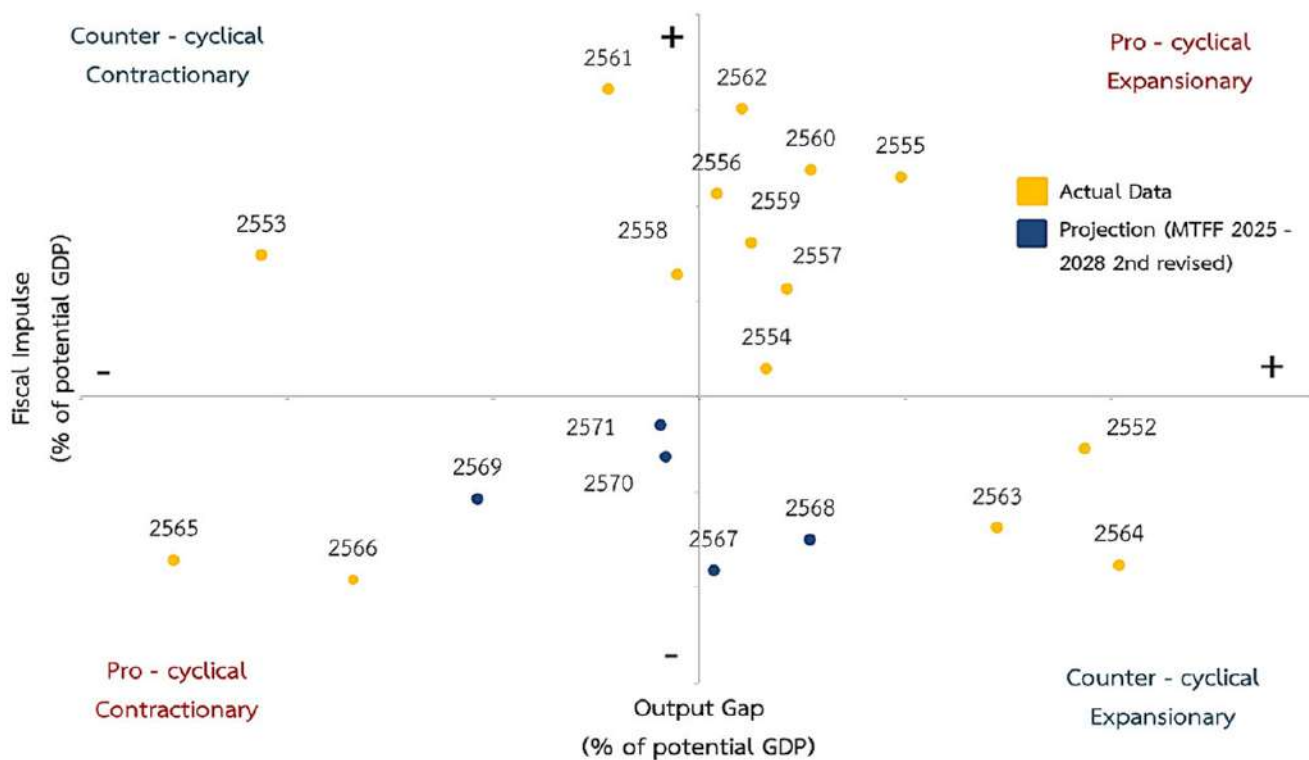

8.1) นโยบายการคลังแบบต่อต้านวัฏจักรเศรษฐกิจ (Counter – Cyclical Fiscal Policy) คือ การดำเนินนโยบายการคลังแบบหดตัว ($FI < 0$) ในช่วงที่เศรษฐกิจขยายตัวดี (Output Gap > 0) หรือดำเนินนโยบายการคลังแบบขยายตัว ($FI > 0$) ในช่วงที่เศรษฐกิจตกต่ำ (Output Gap < 0)

8.2) นโยบายการคลังแบบตามวัฏจักรเศรษฐกิจ (Pro – Cyclical Fiscal Policy) คือ การดำเนินนโยบายการคลังแบบขยายตัว ($FI > 0$) ในช่วงที่เศรษฐกิจขยายตัวดี (Output Gap > 0) หรือดำเนินนโยบายการคลังแบบหดตัว ($FI < 0$) ในช่วงที่เศรษฐกิจตกต่ำ (Output Gap < 0)

ภายหลังดำเนินการศึกษาตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังกล่าว พบว่า การดำเนินนโยบายการคลังของไทยในช่วงที่ผ่านมา ส่วนใหญ่เป็นลักษณะ Pro-cyclical ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดความผันผวนทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม รัฐบาลยังคงดำเนินนโยบายการคลังแบบ Counter-cyclical เพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจได้อย่างเหมาะสมในช่วงที่เกิดวิกฤติเศรษฐกิจใหญ่ของประเทศ โดยจากภาพที่ 1 จะเห็นได้ว่า ปีงบประมาณ 2552 รัฐบาลมีการดำเนินนโยบายแบบ Counter-Cyclical โดยการกระตุ้นเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นผ่านการดำเนินนโยบายการคลังในช่วงที่เศรษฐกิจถดถอยจากผลกระทบของวิกฤติการเงินโลก (Hamburger Crisis) ขณะที่ปีงบประมาณ 2553 รัฐบาลชะลอการดำเนินนโยบายการคลังในช่วงที่เศรษฐกิจฟื้นตัว อย่างไรก็ตาม ในช่วงปีงบประมาณ 2554 – 2562 (ช่วงก่อน COVID-19) รัฐบาลมีการดำเนินนโยบายส่วนใหญ่เป็นแบบ Pro – Cyclical โดยมุ่งเน้นการดำเนินนโยบายการคลังเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตาม มีเพียงปีงบประมาณ 2558 และ 2561 ที่ดำเนินนโยบายแบบ Counter – Cyclical ในช่วงการแพร่ระบาดของ COVID-19 หรือ ปีงบประมาณ 2563 – 2564 รัฐบาลมีการดำเนินนโยบายการคลังแบบ Counter – Cyclical ในลักษณะเช่นเดียวกับปีงบประมาณ 2552 เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจในช่วงวิกฤติ อย่างไรก็ตาม ปีงบประมาณ 2565 – 2566 รัฐบาลมีนโยบายแบบ Pro – Cyclical โดยชะลอการดำเนินนโยบายการคลังลงในช่วงที่เศรษฐกิจยังฟื้นตัวไม่เต็มที่ รวมถึงเผชิญกับผลกระทบของความผันผวนทางเศรษฐกิจโลก จากปัญหาความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์ส่งผลให้เศรษฐกิจไทยฟื้นตัวได้ช้าและเติบโตต่ำกว่าระดับศักยภาพในปัจจุบัน

ภาพที่ 1 : เปรียบเทียบแรงกระตุ้นการคลัง (FI) และช่องว่างผลผลิต (Output Gap) ปีงบประมาณ 2552 – 2571(f)
ที่มา : รวบรวมข้อมูลและประมวลโดยผู้เขียน (ข้อมูล ณ เดือนกันยายน 2567)

สำหรับในระยะถัดไป จากการประมวลผลข้อมูลการคลังและเศรษฐกิจมหภาคตามที่ปรากฏในแผนการคลังระยะปานกลาง (ปีงบประมาณ 2568–2571) ฉบับทบทวน ครั้งที่ 2⁵ (แผนการคลังระยะปานกลางฯ) คาดว่า ทิศทางการดำเนินนโยบายการคลังในปีงบประมาณ 2567 – 2568 มีความเหมาะสมในเชิงการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ กล่าวคือ รัฐบาลจะมีการดำเนินนโยบายการคลังแบบขยายตัวในการเพิ่มแรงกระตุ้นทางการคลังในช่วงที่เศรษฐกิจไทยขยายตัวต่ำกว่าระดับศักยภาพ อย่างไรก็ตาม ปีงบประมาณ 2569 – 2571 การดำเนินนโยบายการคลังของรัฐบาลจะมีลักษณะแบบ Pro – Cyclical ซึ่งแรงกระตุ้นทางการคลังมีแนวโน้มปรับตัวลดลง ท่ามกลางภาวะเศรษฐกิจที่ยังเติบโตได้ต่ำกว่าศักยภาพ ซึ่งเป็นผลมาจากการเข้าสู่กระบวนการ Fiscal Consolidation ที่รัฐบาลได้กำหนดไว้แผนการคลังระยะปานกลางฯ

ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินนโยบายการคลังที่เหมาะสมในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ควบคู่กับการให้ความสำคัญกับความยั่งยืนทางการคลังภายใต้การปรับภาวะการคลังให้เข้าสู่สมดุล (Fiscal Consolidation) โดยรัฐบาลจำเป็นต้องคำนึงถึงรูปแบบของ “การดำเนินนโยบายการคลังที่เหมาะสมภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด” เป็นสำคัญ ซึ่งผู้เขียนมีข้อเสนอแนะแนวทางในการดำเนินการ ดังนี้

5 คณะกรรมการนโยบายการเงินการคลังของรัฐ. (2567). แผนการคลังระยะปานกลาง (ปีงบประมาณ 2568 – 2571 ฉบับทบทวน ครั้งที่ 2. เว็บไซต์สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง. <https://www.fpo.go.th/main/Economic-report/รายงานความคืบหน้ามาตรการรัฐบาล/19493.aspx>

1) มุ่งเน้นการดำเนินนโยบายการคลังที่แปรผันตรงกันข้ามกับวัฏจักรเศรษฐกิจ (Counter – Cyclical Fiscal Policies) เพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ กล่าวคือ การดำเนินนโยบายการคลังแบบหดตัว เช่น การปรับลดงบประมาณรายจ่าย (หรือเพิ่มภาษี) ($\text{Fiscal Impulse} < 0$) ในช่วงที่เศรษฐกิจขยายตัวดี ($\text{Output Gap} > 0$) หรือดำเนินนโยบายการคลังแบบขยายตัว เช่น การปรับเพิ่มงบประมาณรายจ่าย (หรือลดภาษี) ($\text{Fiscal Impulse} > 0$) ในช่วงที่เศรษฐกิจตกต่ำ ($\text{Output Gap} < 0$) โดยเฉพาะการกอบกู้เศรษฐกิจในช่วงการเกิดวิกฤติ

2) มุ่งเน้นการดำเนินนโยบายการคลังเพื่อสนับสนุนให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะยาว หมายถึง การที่นโยบายการคลังจะต้องเอื้อไปสู่กิจกรรมที่สร้างการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศในระยะยาวเป็นสำคัญ เพื่อเพิ่มมูลค่า GDP ของประเทศให้อยู่ในระดับที่สูงกว่า Potential GDP ในระยะถัดไป ($\text{Output Gap} > 0$) ภายใต้กรอบความยั่งยืนทางการคลัง

3) มุ่งเน้นการดำเนินนโยบายการคลังอย่างรอบคอบ เนื่องจากความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจ อาจส่งผลทำให้นโยบายการคลังถูกนำมาใช้เกินกว่าที่ประมาณการไว้ ทำให้จำเป็นต้องมีการบริหารจัดการความเสี่ยงทางด้านการคลังที่จะส่งผลกระทบต่อสถานะทางการคลังทั้งที่เป็นภาระตามกฎหมาย สัญญา หรือข้อตกลงที่ชัดเจน และภาระผูกพันโดยตรง (Direct Liability) ที่รัฐบาลต้องจ่ายอย่างแน่นอนตามเวลาที่กำหนด หรือภาระผูกพัน (Contingent Liability) ที่รัฐอาจจะต้องจ่าย หากมีความเสียหายเกิดขึ้น

4) มุ่งเน้นการดำเนินมาตรการปรับภาวะการคลังให้เข้าสู่สมดุล (Fiscal Consolidation) ตามแผนการคลังระยะปานกลางฯ ผ่านการสร้างความเข้มแข็งด้านการคลังในด้านต่าง ๆ ดังนี้

(4.1) ด้านการจัดเก็บรายได้ ผลักดันการทบทวนและยกเลิกมาตรการลดและยกเว้นภาษีให้มีเพียงเท่าที่จำเป็น การปฏิรูปโครงสร้างจัดเก็บรายได้ของรัฐบาลให้เกิดขึ้นจริง การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ การขยายฐานภาษี เพื่อให้การจัดเก็บรายได้ของรัฐบาลมีการเติบโตสอดคล้องกับสถานะเศรษฐกิจ

(4.2) ด้านการจัดสรรงบประมาณรายจ่าย มุ่งเน้นการดำเนินการตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล ทั้งระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว โดยดำเนินการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ และแผนระดับชาติต่าง ๆ โดยให้ความสำคัญกับการดำเนินการเพื่อสนับสนุนการขยายตัวของเศรษฐกิจในระยะยาว การพิจารณาลำดับความสำคัญตามความจำเป็นเร่งด่วนและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันควบคู่ไปกับการพิจารณาทบทวนเพื่อชะลอ ปรับลด หรือยกเลิกการดำเนินโครงการที่หมดความจำเป็นหรือมีความสำคัญในระดับต่ำ การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดทำงบประมาณให้ครอบคลุมทุกแหล่งเงิน ทั้งเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ รวมทั้งพิจารณาแหล่งเงินอื่นเพื่อดำเนินโครงการภาครัฐ และการจัดทำแผนงาน/โครงการโดยมีการกำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัด และผลลัพธ์ที่จะเป็นประโยชน์กับประชาชนหรือเป็นผลดีต่อระบบเศรษฐกิจ

(4.3) ด้านการบริหารหนี้สาธารณะ โดยยึดหลักดำเนินการในเชิงรุก (Proactive Debt Management) และการรักษาวินัยในการชำระหนี้ (Debt Repayment Discipline) รวมทั้งคำนึงถึงความสามารถในการชำระหนี้ (Debt Affordability) อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 และสนับสนุนความยั่งยืนทางการคลังของประเทศ

อย่างไรก็ดี การวิเคราะห์แรงกระตุ้นทางการคลังครั้งนี้ เป็นเครื่องมือสำคัญในการประเมินผลกระทบของการดำเนินนโยบายการคลังของรัฐบาลเท่านั้น ซึ่งอาจจะต้องมีการวิเคราะห์ความยั่งยืนทางการคลัง (Fiscal Sustainability Analysis) ร่วมด้วยเช่นกัน เพื่อให้เกิดการขาดดุลงบประมาณอย่างเหมาะสมซึ่งช่วยลดความเสี่ยงในการก่อหนี้สาธารณะที่สูงเกินระดับที่สามารถควบคุมได้ ทำให้รัฐบาลต้องมีการวางแผนและบริหารจัดการทางการคลังอย่างรอบคอบ เพื่อให้การกระตุ้นเศรษฐกิจเป็นไปอย่างยั่งยืนและไม่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศในระยะยาว

การวิเคราะห์ผลผลิตภาพการผลิต ด้านบริการด้วยข้อมูลระดับสถานประกอบการ ตอนที่ 1

โดย

ดร.กวิน เอี่ยมตระกูล

ศักดิ์สิทธิ์ สว่างสุข

ปภัช สุจิตรตันนท์

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

A hand is holding a transparent rectangular sign with the word "COST" written in large, white, sans-serif capital letters. The sign is positioned over a calculator, which is visible in the background. The calculator has various buttons, including "M+", "M-", and "MC". The background is a blurred image of a hand using a calculator, with several vertical, stylized, double-headed arrow graphics overlaid on the scene. The overall color scheme is warm, with shades of brown and beige.

COST

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลผลิตภาพการผลิตภาคบริการ ทั้งในเชิงรายสาขาการผลิตและเชิงพื้นที่ด้วยข้อมูลระดับจุลภาครายสถานประกอบการ เพื่อให้เห็นถึงความแตกต่างของผลผลิตภาพการผลิตของภาคส่วนต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการเสนอแนะนโยบายเพื่อการปรับปรุงผลผลิตภาพการผลิตซึ่งจะนำไปสู่การเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยอย่างยั่งยืน

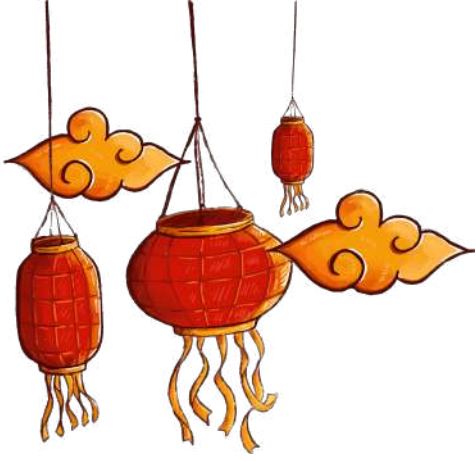
1. ความหมายของผลผลิตภาพการผลิต (Total Factor Productivity: TFP)

Solow (1957) ได้ให้ความหมายของผลผลิตภาพการผลิต (TFP) คือ ประสิทธิภาพการผลิต ที่หน่วยผลิตสามารถบรรลุเป้าหมายการผลิตผลผลิตจำนวนหนึ่ง ๆ ได้โดยใช้ปัจจัยการผลิต ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยแรงงานและปัจจัยทุนที่ก่อให้เกิดต้นทุนต่ำที่สุด ดังนั้น TFP ที่สูงสะท้อนความสามารถในการผลิตที่มากกว่าซึ่งอาจเกิดจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี หรือการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพดีกว่า โดยผลผลิตภาพการผลิตนี้ถือเป็นปัจจัยที่สนับสนุนการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ

2. ความสำคัญของผลผลิตภาพการผลิตรวม (TFP) ต่อการเติบโตของเศรษฐกิจ

Solow (1957) ได้ให้ความหมายของผลผลิตภาพการผลิต (TFP) คือ ประสิทธิภาพการผลิต ที่หน่วยผลิตสามารถบรรลุเป้าหมายการผลิตผลผลิตจำนวนหนึ่ง ๆ ได้โดยใช้ปัจจัยการผลิต ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยแรงงานและปัจจัยทุนที่ก่อให้เกิดต้นทุนต่ำที่สุด ดังนั้น TFP ที่สูงสะท้อนความสามารถในการผลิตที่มากกว่าซึ่งอาจเกิดจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี หรือการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพดีกว่า โดยผลผลิตภาพการผลิตนี้ถือเป็นปัจจัยที่สนับสนุนการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ

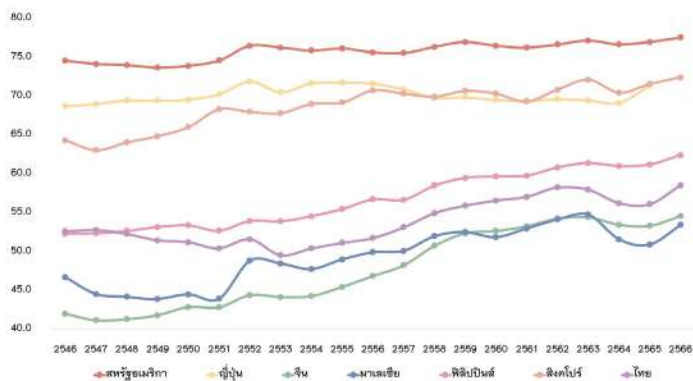

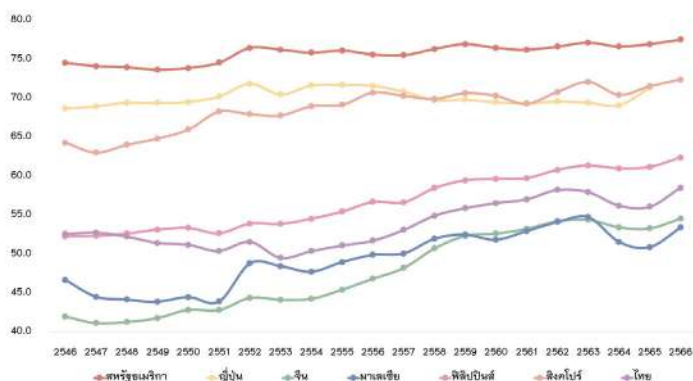
3. บทบาทของภาคบริการในอุตสาหกรรมการผลิต

ภาคบริการถือเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยมาโดยตลอด มีสัดส่วนมากกว่าร้อยละ 60 ของ GDP และมีสัดส่วนแรงงานสูงกว่าร้อยละ 50 ของกำลังแรงงาน โดยในปี 2566 มีอัตราการขยายตัวสูงถึงร้อยละ 4.3 ต่อปี อย่างไรก็ตาม ไทยยังไม่สามารถเพิ่มสัดส่วนภาคบริการต่อ GDP ให้อยู่ในระดับสูงเทียบเคียงกับประเทศที่พัฒนาแล้วที่ใช้ภาคบริการ

เป็นแรงขับเคลื่อนหลักของระบบเศรษฐกิจ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และสิงคโปร์ ที่มีสัดส่วนของภาคบริการสูงถึงร้อยละ 70-80 ของ GDP และมีสัดส่วนการจ้างงานในภาคบริการเพิ่มขึ้นในระดับที่สูงสอดคล้องกัน รายละเอียดดังภาพที่ 1 และ 2

ภาพที่ 1 : มูลค่าเพิ่มของภาคบริการ (Service Value, Added) ที่มา : ธนาคารโลก

ภาพที่ 2 : การจ้างงานในภาคบริการ ที่มา : ธนาคารโลก

ทั้งนี้ สาเหตุที่ผลผลิตและแรงงานภาคบริการของไทยอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าบางประเทศส่วนหนึ่งอาจมาจากข้อจำกัดด้านเงินทุนและเทคโนโลยี รวมทั้งคุณภาพของแรงงานไทยในภาคบริการยังอยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากแรงงานในภาคบริการส่วนใหญ่จบการศึกษาต่ำกว่าระดับอุดมศึกษา และยังมีจุดอ่อนที่สำคัญด้านเทคโนโลยีทักษะด้านภาษาและความคิดสร้างสรรค์ จึงทำให้ภาคบริการของไทยส่วนใหญ่จึงมีลักษณะเป็นบริการแบบดั้งเดิม (Traditional Services) เช่น ภาคบริการในสาขาการค้าส่งและค้าปลีก โรงแรม และร้านอาหาร และสาขาการท่องเที่ยว เป็นต้น ซึ่งบริการประเภทนี้ไม่ค่อยสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่เศรษฐกิจมาก ดังนั้น การจะทำให้ภาคบริการของไทยสามารถเติบโตได้อย่างมีศักยภาพและช่วยรองรับปัญหาวิกฤตต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างยั่งยืนนั้น หนึ่งในปัจจัยสำคัญคือ การเพิ่มผลิตภาพการผลิตด้านบริการ เน้นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และทักษะแรงงานขั้นสูง ซึ่งจะนำประเทศไทยไปสู่การบริการแบบสมัยใหม่ (Modern Services) เช่น บริการด้านการเงินการธนาคาร การวิจัยตลาด ลิขสิทธิ์ทางปัญญา และบริการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่จะสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ภาคบริการได้เป็นอย่างมากต่อไป

4. เนื้อหา

ผลิตภาพการผลิตรวม (TFP) หมายถึง การเพิ่มขึ้นของผลผลิต ซึ่งเกิดจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี (Technical Progress) ที่มีการวิจัยและพัฒนาโดยนำนวัตกรรมเข้ามาใช้ในกระบวนการผลิตสินค้าให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เน้นการสร้างมูลค่าสินค้าและบริการ จากการออกแบบ พัฒนาคุณภาพ และสร้างความแตกต่างที่ตรงตามความต้องการของผู้บริโภค และสามารถกำหนดทิศทางตลาดได้ รวมทั้งการยกระดับและพัฒนาทักษะแรงงานให้เพียงพอและสอดคล้องประสานกับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนการพัฒนาาระบบโครงสร้างพื้นฐานและการใช้บริการจัดการภาครัฐให้ครอบคลุมและเพียงพอ ดังนั้น ผลิตภาพการผลิตจึงเป็นข้อมูลที่ใช้วัดว่าการใช้ปัจจัยการผลิต (เช่น ปัจจัยแรงงาน ทุน และที่ดิน) มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากน้อยเพียงใด

• การวัดผลิตภาพการผลิต

การวิเคราะห์สมการการผลิต (Production Function) แสดงความสัมพันธ์ระหว่างผลผลิตที่เกิดขึ้นกับการใช้ปัจจัยการผลิต (Input) ที่ใส่เข้าไป โดยทั่วไปปัจจัยการผลิตประกอบด้วยทุน (Capital) แรงงาน (Labor) และที่ดิน (Land) ซึ่งมีรูปแบบสมการดังนี้

$$Y = Af(K, L, N)$$

โดยที่ K คือ ปัจจัยทุน
 L คือ แรงงาน
 N คือ ที่ดิน
 A คือ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี

ทั้งนี้ โดยทั่วไปปัจจัยสนับสนุนการเพิ่มขึ้นของผลผลิตในระบบเศรษฐกิจมาจาก 2 แหล่ง ได้แก่ 1) การเพิ่มขึ้นของปัจจัยการผลิตที่ทำให้ผลผลิตในระบบเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น และ 2) ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี สะท้อนจากการเพิ่มขึ้นของผลิตภาพการผลิตรวม ที่แม้ว่าจะใช้ปัจจัยการผลิตเท่าเดิมและผลผลิตที่เกิดขึ้นเพิ่มมากขึ้น

อย่างไรก็ดี ในการคำนวณผลผลิตภาพการผลิต งานศึกษาส่วนใหญ่นิยมใช้ฟังก์ชันการผลิตแบบ Cobb–Douglas Production Function เนื่องจากมีความง่ายในการคำนวณ แต่ Cobb–Douglas Production Function มีข้อจำกัดคือ ผลได้ต่อขนาดการผลิต (Return to Scale) มีค่าคงที่ นั่นคือ ถ้าเพิ่มปัจจัยการผลิตแล้วนำไปสู่การเพิ่มขึ้นของผลผลิตในสัดส่วนที่เท่ากัน และความยืดหยุ่นของการทดแทนกันเท่ากับ 1 หมายความว่า ผลผลิตจะเท่าเดิม หากปัจจัยการผลิตที่ 1 เพิ่มร้อยละ 1 ขณะที่ปัจจัยการผลิตที่ 2 ลดลงร้อยละ 1 สำหรับงานศึกษานี้จะกำหนดรูปแบบของ Cobb–Douglas Production Function โดยมีปัจจัยการผลิต 3 ด้านที่ก่อให้เกิดผลผลิตโดยประยุกต์จากงานศึกษาของธนาคารโลก (2563) ดังนี้

$$Y_{it} = AK_{it}^{\beta_j^k} L_{it}^{\beta_j^l} M_{it}^{\beta_j^m} \quad (1)$$

หรือเขียนในรูปแบบ Logarithm และสมการเชิงเส้น รายละเอียดดังนี้

$$\ln Y_{it} = \ln A + \beta_j^k K_{it} + \beta_j^l L_{it} + \beta_j^m M_{it} + \varepsilon_{it} \quad (2)$$

- เมื่อ
- j คือ สาขาอุตสาหกรรม
 - i คือ สถานประกอบการ
 - K คือ การสะสมทุน (Capital Stock)
 - L คือ จำนวนแรงงาน
 - M คือ ปัจจัยขั้นกลาง (Intermediate Goods)
 - A คือ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี
 - คำนวณจากค่าคลาดเคลื่อน (Error) จากสมการที่ 2

อย่างไรก็ดี งานศึกษานี้คำนวณผลผลิตภาพการผลิตของสถานประกอบการในอุตสาหกรรมบริการจำนวน 27 หมวดอุตสาหกรรมย่อย ตามการจัดประเภทมาตรฐานอุตสาหกรรมของประเทศไทย (Thailand Standard Industrial Classification) หมวดย่อย 2 หลัก (Digit)

• ผลิภาพการผลิตรวมระดับประเทศ

อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของไทยที่ผ่านมามีแนวโน้มพื้นฐานของการขยายตัวในเชิงปริมาณ มากกว่าคุณภาพ โดยอาศัยปัจจัยทุน (Capital) แรงงาน (Labor) และผลิภาพการผลิต (TFP) ประกอบกัน รายละเอียดดังภาพที่ 3

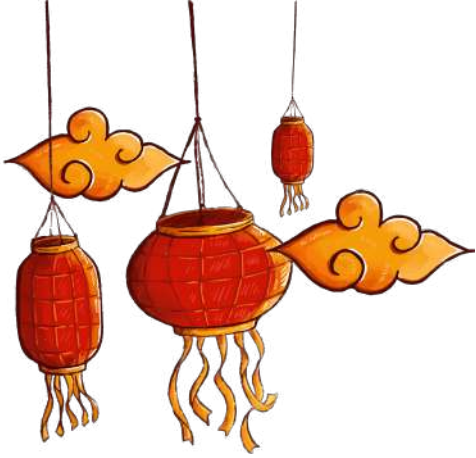
$$\text{GDP} = \text{Total Factor Productivity} + \text{Capital} + \text{Labor}$$

ภาพที่ 3 : แหล่งที่มาของอัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจ
ที่มา : จัดทำโดยผู้เขียน พ.ศ. 2566

ทั้งนี้ หากพิจารณาแหล่งที่มาของอัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจ รายละเอียดดังตารางที่ 1 และภาพที่ 1 พบว่า ในช่วง 30 กว่าปีที่ผ่านมา ระหว่างปี 2535 ถึง 2565 เศรษฐกิจไทยในภาพรวมขยายตัวโดยเฉลี่ยมากกว่าร้อยละ 3.6 ต่อปี ซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยทุนเกินครึ่งหนึ่งหรือประมาณร้อยละ 2.6 ของเศรษฐกิจไทยโดยรวม ในขณะที่ปัจจัยแรงงานมีส่วนเพียงร้อยละ 0.3 และจากผลิภาพการผลิตรวมประมาณร้อยละ 0.7 จึงอาจกล่าวได้ว่าปัจจัยทุนเป็นปัจจัยหลักในการสนับสนุนอัตราการขยายตัวของระบบเศรษฐกิจไทย

หากแบ่งเศรษฐกิจของเป็นช่วงระยะเวลาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (แผนพัฒนาฯ) ช่วงก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจการเงิน ภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 พ.ศ. 2535 – 2539 อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจสูงมากเฉลี่ยร้อยละ 8.1 ต่อปี เนื่องจากการขยายการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นถนน เขื่อน ท่าเรือ นอกจากนี้ยังมีการขยายการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์เป็นจำนวนมาก จะเห็นได้จากอัตราการขยายตัวของปัจจัยการผลิตทุนเฉลี่ยจึงสูงมากถึงร้อยละ 7.8 ในช่วงนี้ปัจจัยการผลิตแรงงานที่เข้าสู่ระบบการผลิตยังมีสูงเช่นกัน ในขณะที่ผลิภาพการผลิตรวมเฉลี่ยหดตัวที่ร้อยละ -0.03 สะท้อนว่าการลงทุนที่เพิ่มขึ้นในช่วงดังกล่าวมิได้มีส่วนในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจให้เติบโตอย่างยั่งยืน และนำมาสู่ปัญหาฟองสบู่ในภาคอสังหาริมทรัพย์และวิกฤตเศรษฐกิจการเงินในที่สุด

ต่อมาเป็นช่วงระยะเวลาภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540 – 2544 เศรษฐกิจไทยเผชิญกับภาวะถดถอยจากวิกฤตเศรษฐกิจทางการเงินปี พ.ศ. 2540 มีการปิดสถาบันการเงินที่มีปัญหาจำนวนมาก การขาดดุลบัญชีเดินสะพัดและการโจมตีค่าเงินบาท นำมาสู่การประกาศลอยตัวค่าเงินบาท เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2540 ภายใต้ความเปราะบางดังกล่าว ทำให้เศรษฐกิจไทยในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 เติบโตตัวที่ร้อยละ -0.1 ต่อปี จากการลดลงของการลงทุนจากทั้งภาคเอกชนและภาครัฐบาล การว่างงาน

เพิ่มสูงขึ้น ผลผลิตภาพการผลิตรวมเฉลี่ยลดลงร้อยละ -1.7 แต่ปัจจัยทุนยังคงมีส่วนผลักดันภาวะเศรษฐกิจโดยรวมร้อยละ 1.4 ช่วงหลังวิกฤตเศรษฐกิจการเงิน พ.ศ. 2540 ภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545 – 2549 เป็นช่วงที่เศรษฐกิจไทยขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 5.8 ต่อปี มาจากปัจจัยการผลิตแรงงานร้อยละ 0.7 ปัจจัยทุนร้อยละ 2.1 และผลผลิตภาพการผลิตรวมร้อยละ 3.0 ของเศรษฐกิจไทยโดยรวม

หลังจากนั้น ในปี พ.ศ. 2551– 2552 เป็นช่วงที่เกิดวิกฤตเศรษฐกิจการเงินโลก แม้ว่าประเทศไทยจะได้รับผลกระทบของวิกฤตดังกล่าวทำให้การส่งออกสินค้าและการลงทุน ในปี พ.ศ. 2552 หดตัวที่ร้อยละ -13.5 และ -10.9 ต่อปี ตามลำดับ แต่หลังจาก ปี พ.ศ. 2552 เศรษฐกิจไทยกลับมาขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ส่วนหนึ่งเป็นผลจากมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของภาครัฐ และแม้ว่าจะได้รับผลกระทบจากอุทกภัยครั้งใหญ่ในช่วงไตรมาสที่ 4 พ.ศ. 2554 แต่ภายใต้ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550 – 2554 เศรษฐกิจไทยขยายตัวเฉลี่ยที่ร้อยละ 3.0 ต่อปี ทำให้การเพิ่มขึ้นของปัจจัยการผลิตทุนอยู่ที่ร้อยละ 1.9 การเพิ่มขึ้นของปัจจัยแรงงานอยู่ที่ร้อยละ 0.5 และผลผลิตภาพการผลิตรวมลดลงเมื่อเทียบกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 ที่ร้อยละ 0.5

หลังจากวิกฤตเศรษฐกิจโลก ประเทศไทยเผชิญกับความไม่แน่นอนทางการเมืองในช่วงปลายปี พ.ศ. 2556 ถึงต้นปี พ.ศ. 2557 อย่างไรก็ตามหลังจากช่วงเวลาดังกล่าวมีการกระตุ้นเศรษฐกิจจากภาครัฐบาล และการลงทุนของภาคเอกชนและความต้องการในประเทศที่เพิ่มสูงขึ้นทำให้เศรษฐกิจไทยในช่วง แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555 – 2559 ขยายตัวเฉลี่ยที่ร้อยละ 3.5 ต่อปี โดยในช่วงนี้มีปัจจัยที่ขับเคลื่อนสูงที่สุดคือปัจจัยด้านผลผลิตภาพการผลิตรวมที่เติบโตอยู่ที่ร้อยละ 2.0 ต่อปี รองลงมาเป็นปัจจัยการผลิตทุนอยู่ที่ร้อยละ 1.7 และในช่วงนี้ประเทศไทยเริ่มขาดแคลนแรงงานเข้าสู่ภาคการผลิตเนื่องจากเข้าสู่สังคมสูงอายุ ทำให้ปัจจัยการผลิตแรงงาน ลดลงร้อยละ -0.2

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 – 2565 แม้ว่าในช่วงแรกของดังกล่าว โดยเฉพาะช่วงสองปีแรก เศรษฐกิจไทยขยายตัวได้ดีที่ร้อยละ 4.2 ต่อปี โดยมีปัจจัยสนับสนุนจากการบริโภคภาคเอกชน การส่งออกสินค้า และจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่ขยายตัวได้ดี แต่ในช่วงปี พ.ศ. 2563 – 2564 เศรษฐกิจไทยและเศรษฐกิจโลกได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากมาตรการควบคุมและยับยั้งต่อสถานการณ์ดังกล่าว ส่งผลให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจและภาคการผลิตในหลายสาขาชะลอตัวลง แต่ในช่วงปลายปี พ.ศ. 2564 ต่อเนื่องถึงปี พ.ศ. 2565 สถานการณ์การแพร่ระบาดมีทิศทางปรับตัวดีขึ้น ทำให้ภาครัฐได้มีการผ่อนคลายมาตรการในการควบคุมการแพร่ระบาดลง ส่งผลให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจค่อย ๆ ปรับตัวดีขึ้นต่อเนื่อง ทำให้เศรษฐกิจไทยโดยรวมเฉลี่ยในช่วงแผน ฯ ดังกล่าว ขยายตัวที่ร้อยละ 1.4 ต่อปี โดยแหล่งที่มาของการขยายตัวเศรษฐกิจส่วนใหญ่มาจากการใช้ปัจจัยทุน ที่มีส่วนร้อยละ 0.8 และปัจจัยผลิภาพการผลิต TFP มีผลร้อยละ 0.5 ในขณะที่ปัจจัยแรงงานมีส่วนร้อยละ 0.2 และหากพิจารณาเทียบกับแผนพัฒนา ฯ ก่อนหน้า โดยเฉพาะ แผนพัฒนา ฯ ที่ 9 ที่ประเทศไทยมีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจเฉลี่ยสูงถึงร้อยละ 5.8 ต่อปี และมีผลิภาพการผลิตขยายตัวสูงสุดในรอบสามสิบปีที่ร้อยละ 3.0

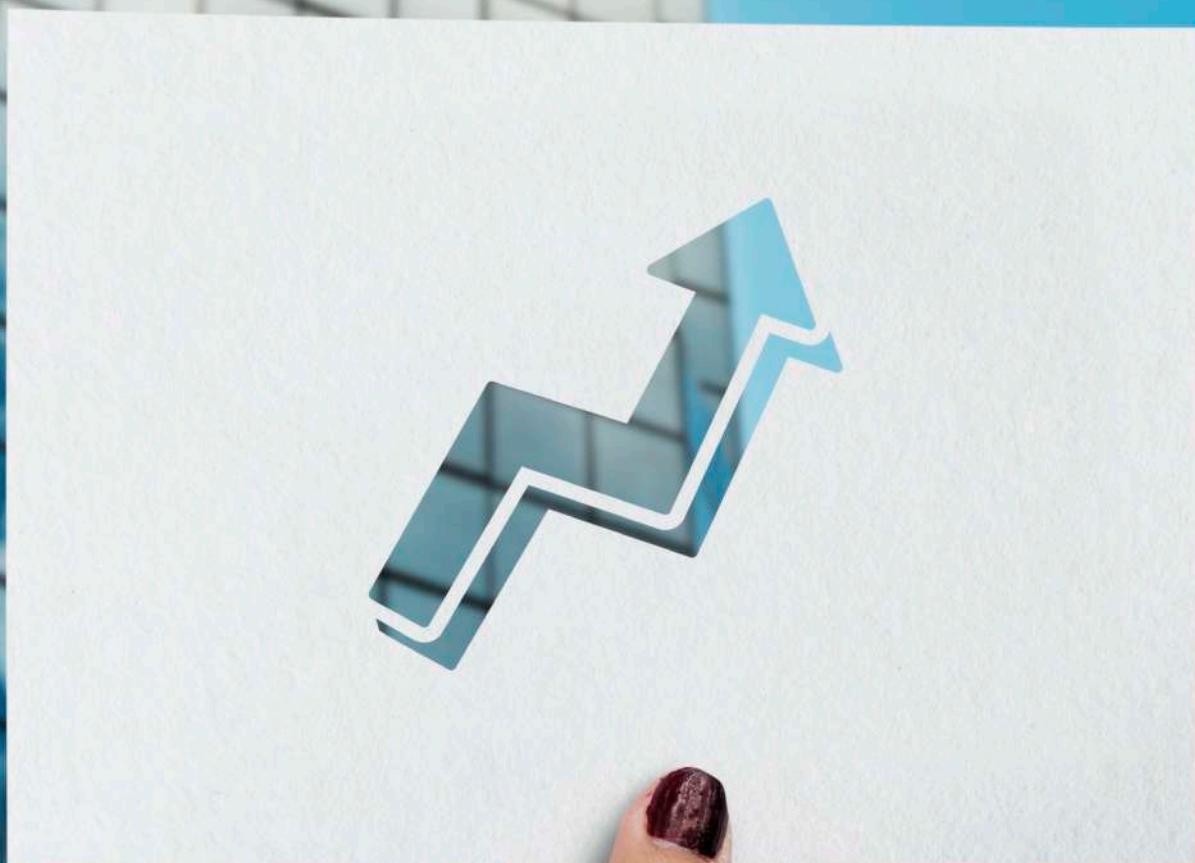
แผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566–2570 ในปี 2566 ขยายตัวที่ร้อยละ 1.9 ตามการลดลงต่อเนื่องของภาคการส่งออก การใช้จ่ายของรัฐบาลด้านสาธารณสุขที่เกี่ยวข้องกับการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และการลงทุนภาครัฐ ล่าสุดในช่วงไตรมาสที่สองของปี 2567 ขยายตัวร้อยละ 2.3 เติบโตขึ้นจากการขยายตัวร้อยละ 1.6 ในไตรมาสแรกของปี 2567 รวมครึ่งแรกของปี 2567 เศรษฐกิจไทย ขยายตัวร้อยละ 1.9 มีปัจจัยสนับสนุนจากการปรับตัวดีขึ้นของการอุปโภคภาครัฐบาลและภาคเอกชน การส่งออกสินค้าและบริการ

หน่วย : ร้อยละ

	แผนฯ 7 (2535–2539)	แผนฯ 8 (2540–2544)	แผนฯ 9 (2545–2549)	แผนฯ 10 (2550–2554)	แผนฯ 11 (2555–2559)	แผนฯ 12 (2560–2565)
อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (%YoY)	8.1	-0.1	5.8	3.0	3.5	1.4
แรงงาน (Labor)	0.4	0.3	0.7	0.5	-0.2	0.2
ทุน (Capital)	7.8	1.4	2.1	1.9	1.7	0.8
ผลิภาพการผลิต (TFP)	-0.03	-1.7	3.0	0.5	2.0	0.5

ตารางที่ 1 : อัตราการขยายตัวและแหล่งที่มาของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไทยในภาพรวม
ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. 2566

อย่างไรก็ดี การขาดประสิทธิภาพในการใช้ปัจจัยการผลิตในภาพรวม และปัญหาเชิงโครงสร้างที่ไม่สมดุลของประเทศที่จำเป็นต้องพึ่งพาทุนและแรงงานเป็นตัวขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจ โดยการเพิ่มขึ้นของปัจจัยทุนจะเป็นแหล่งที่มาสำคัญของการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ในขณะที่ผลผลิตภาพการผลิตโดยรวมมีส่วนช่วยสนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจได้เพียงเล็กน้อย ทั้งนี้ ปัจจัยทุนของประเทศถือว่ามีจำนวนจำกัด จำเป็นต้องพึ่งพาจากต่างประเทศ และมีความเสี่ยงต่อระบบเศรษฐกิจอย่างมาก หากขาดการควบคุมที่เหมาะสม ดังที่ประสบมาในอดีต ขณะเดียวกันปัจจัยแรงงานของประเทศอยู่ในสถานะการจ้างงานเต็มที่ซึ่งปัญหาของปัจจัยเหล่านี้เป็นข้อจำกัดต่อการพัฒนาเศรษฐกิจประเทศในระยะยาว ในบทความต่อไปจะนำเสนอผลการศึกษาวเคราะห์ผลผลิตภาพการผลิตด้านบริการในระดับกลุ่มอุตสาหกรรมและระดับสถานประกอบการด้วยข้อมูลระดับจุลภาค

ความร่วมมือระหว่างประเทศ

เพื่อจัดทำมาตรฐานและเกณฑ์การจัดหมวดหมู่
ด้านการเงินที่ยั่งยืนเพื่อความเป็นกลางทางคาร์บอน

บทความโดย

รอม อรุณวิสุทธิ

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

1. บทคัดย่อ

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเป็นปัญหาระดับโลกที่ต้องการความร่วมมือจากทุกประเทศในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและการพัฒนานวัตกรรมที่ยั่งยืน การสนับสนุนการลงทุนในเทคโนโลยีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่จะช่วยบรรลุเป้าหมายที่ไทยจะปล่อยคาร์บอนให้เป็นศูนย์ภายในปี 2065 ซึ่งมีความร่วมมือระดับประเทศต่าง ๆ

ที่ช่วยพัฒนากรอบการจำแนกประเภทของกิจกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อให้นักลงทุนมีข้อมูลเพียงพอในการสนับสนุนกิจกรรมดังกล่าว บทความฉบับนี้ จะมีรายละเอียดเกี่ยวกับความร่วมมือระดับประเทศที่เป็นหลักในการจัดทำมาตรฐานและเกณฑ์การจัดหมวดหมู่ด้านการเงินที่ยั่งยืนของประเทศไทย ได้แก่ มาตรฐานและเกณฑ์การจัดหมวดหมู่ด้านการเงิน (Taxonomy) ขององค์กรไม่แสวงหากำไรด้านพันธบัตรเพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจแบบคาร์บอนต่ำ (Climate Bonds Taxonomy) Taxonomy ของสหภาพยุโรป (EU Taxonomy) และ Taxonomy ของอาเซียน (ASEAN Taxonomy)

Climate Bonds Taxonomy เป็นการสร้างเกณฑ์ระดับกว้างที่มุ่งหวังให้ประเทศอื่นนำไปปรับใช้ตามบริบทของเศรษฐกิจของตัวเอง โดยเฉพาะการใช้องค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ในการระบุคุณลักษณะของกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับการลดการปล่อยคาร์บอน ทำให้นักลงทุนมีมาตรฐานเดียวกันในการตัดสินใจลงทุนเพื่อบรรลุเป้าหมายการปล่อยคาร์บอนเป็นศูนย์ที่ประชาคมโลกได้มีข้อผูกพันตามความตกลงปารีส

สหภาพยุโรปได้จัดทำ Taxonomy ที่มีผลบังคับใช้ทางกฎหมายสำหรับบริษัทที่มีกิจกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อป้องกันการอ้างเพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่รับผิดชอบต่อสังคม แต่อาจไม่ได้มีการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจริง หรือ Greenwashing ซึ่งทำให้สหภาพยุโรปมีความพร้อมมากขึ้นในการออกมาตรการปรับราคาคาร์บอนก่อนข้ามพรมแดน (Carbon Border Adjustment Mechanism: CBAM) ซึ่งเป็นมาตรการกีดกันการค้าของสหภาพยุโรปที่ควบคุมสินค้าที่มีความเสี่ยงต่อการปล่อยคาร์บอนที่สูง

ท่ามกลางความท้าทายจากประเทศพัฒนาแล้วในการกดดันให้มีความจำเป็นต้องใช้สินค้าที่มีการลดการปล่อยคาร์บอน อาเซียนได้จัดทำ Taxonomy ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับสหภาพยุโรป แต่มีความคำนึงถึงการพัฒนาที่แตกต่างกันของประเทศสมาชิก และการปรับตัวของบริษัท โดยให้ระยะเวลาในการปรับตัวสูงสุด 5 ปี แสดงด้วยสถานะสีส้ม ชั้น 3 การดำเนินการจำแนกดังกล่าว สร้างความชัดเจนแก่นักลงทุน และทำให้นักลงทุนสามารถวางแผนการลงทุนในระยะยาวในผลิตภัณฑ์ที่ต้องใช้เวลาในการปรับตัวได้ดียิ่งขึ้น

2. บทนำ

ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เป็นหนึ่งในความท้าทายที่สำคัญที่สุดที่โลกต้องเผชิญในปัจจุบัน โดยมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจจากความเสียหายจากภัยธรรมชาติ และผลผลิตทางการเกษตรลดลง ซึ่งส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางอาหาร

อย่างไรก็ดี การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเป็นปัญหาระดับโลกที่ต้องการความร่วมมือจากทุกประเทศในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและการพัฒนานวัตกรรมที่ยั่งยืน โดยประเทศไทยได้มีคำมั่นต่อประชาคมโลกผ่านความร่วมมือระหว่างประเทศที่สำคัญ อาทิ ความผูกพันต่อข้อตกลงปารีส ซึ่งมุ่งหวังให้อุณหภูมิโลกเพิ่มในช่วง 1.5 องศาเซลเซียส ถึง 2 องศาเซลเซียส เทียบกับระดับก่อนยุคอุตสาหกรรม และประเทศไทยได้ประกาศเป้าหมายการปล่อยคาร์บอนให้เป็นศูนย์ (net-zero) ในปี 2065 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของความพยายามในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยประกาศเป้าหมาย net-zero ในปี 2564 ระหว่างการประชุมสุดยอดผู้นำโลกด้านสภาพภูมิอากาศ (Conference of Parties 26th : COP26) ณ เมืองกลาสโกว์ ประเทศสหราชอาณาจักร ซึ่งประเทศไทยมีเป้าหมายระยะกลางในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกลงร้อยละ 20-25 จากระดับปี 2005 ภายในปี 2030

การสนับสนุนการลงทุนในเทคโนโลยีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่จะช่วยบรรลุวัตถุประสงค์ net-zero ดังกล่าว ซึ่งมีความร่วมมือระดับประเทศต่าง ๆ ที่ช่วยพัฒนากรอบการจำแนกประเภทของกิจกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อให้นักลงทุนมีข้อมูลเพียงพอในการสนับสนุนกิจกรรมดังกล่าว บทความฉบับนี้ จะมีรายละเอียดเกี่ยวกับความร่วมมือระดับประเทศที่เป็นหลักในการจัดทำมาตรฐานและเกณฑ์การจัดหมวดหมู่ด้านการเงินที่ยั่งยืนของประเทศไทย ได้แก่ มาตรฐานและเกณฑ์การจัดหมวดหมู่ด้านการเงิน (Taxonomy) ขององค์การไม่แสวงหากำไรด้านพันธบัตรเพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจแบบคาร์บอนต่ำ (Climate Bonds Taxonomy) Taxonomy ของสหภาพยุโรป (EU Taxonomy) และ Taxonomy ของอาเซียน (ASEAN Taxonomy)

3. เนื้อหา/ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

นักลงทุนมีความสนใจในการลงทุนในการดำเนินการจัดการกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และมีความต้องการเครื่องมือที่ช่วยให้นักลงทุนสามารถจำแนกกิจกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการลงทุนในตราสารหนี้ที่จะช่วยส่งเสริมกิจกรรมดังกล่าว จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาแนวทางที่ขับเคลื่อนด้วยองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับทรัพย์สินที่จะนำไปสู่เศรษฐกิจที่ปล่อยก๊าซคาร์บอนต่ำ อีกทั้งการดำเนินการดังกล่าวจะต้องดำเนินการร่วมกันทั่วโลก จึงต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างประเทศในการดำเนินการดังนี้

1. มาตรฐานและเกณฑ์การจัดหมวดหมู่ด้านการเงินขององค์กรไม่แสวงหากำไรด้านพันธบัตรเพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจแบบคาร์บอนต่ำ (Climate Bonds Taxonomy)

1.1 ความเป็นมา

Climate Bonds Taxonomy ได้ถูกจัดทำเมื่อปี 2556 โดย Climate Bonds Initiative ซึ่งเป็นองค์กรไม่แสวงผลกำไรระดับนานาชาติที่ก่อตั้งขึ้นในปี 2553 เพื่อส่งเสริมการลงทุนขนาดใหญ่ที่จะก่อให้เกิดเศรษฐกิจโลกแบบคาร์บอนต่ำที่พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ Climate Bonds Taxonomy มีวัตถุประสงค์เพื่อจำแนกทรัพย์สิน กิจกรรม และโครงการที่จำเป็นต่อการสร้างเศรษฐกิจที่ปล่อยคาร์บอนต่ำ ซึ่งได้รับการพัฒนาขึ้นตามองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ด้านสภาพภูมิอากาศ รวมถึงการวิจัยจากคณะกรรมการระหว่างรัฐบาลว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Intergovernmental Panel on Climate Change: IPCC) และสถาบันพลังงานระหว่างประเทศ (International Energy Agency: IEA) มาปรับใช้ในการพัฒนาหลักเกณฑ์ดังกล่าวที่จะช่วยเพิ่มอุณหภูมิโลกได้ไม่เกิน 2 องศา ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้โดยข้อตกลงปารีส โดยมีหลายประเทศได้นำเอา Climate Bonds Taxonomy ไปปรับใช้ในการพัฒนา Taxonomy ทั้งในระดับประเทศและระดับภูมิภาค

Climate Bonds Taxonomy ได้ระบุหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกกิจกรรมที่ปล่อยคาร์บอนต่ำสำหรับ 8 ภาคส่วน ได้แก่ ภาคพลังงาน ภาคการขนส่ง ภาคทรัพยากรน้ำ ภาคอาคาร ภาคการใช้ที่ดินและทรัพยากรทางทะเล ภาคอุตสาหกรรม ภาคการควบคุมของเสียและมลพิษ และภาคเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

1.2 ภาพรวมของกฎเกณฑ์ที่ใช้ใน Climate Bonds Taxonomy

กฎเกณฑ์ที่ใช้ใน Climate Bonds Taxonomy แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย ระบบสัญญาณไฟ และการรับรองภาคส่วนที่ได้รับการรับรองตามมาตรฐานของ Climate Bonds Taxonomy มีรายละเอียดดังนี้

1.2.1 ระบบสัญญาณไฟ

ระบบสัญญาณไฟใช้ในการจำแนกประเภทของกิจกรรมที่สามารถลดคาร์บอนเป็นศูนย์ได้ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- กิจกรรมที่มีสัญญาณไฟสีเขียว มีการปล่อยคาร์บอนเป็นศูนย์โดยอัตโนมัติ
- กิจกรรมที่ระบุด้วยสัญญาณไฟสีส้ม มีแนวโน้มที่จะปล่อยคาร์บอนเป็นศูนย์ โดยการปล่อยคาร์บอนจะเป็นศูนย์ เมื่อสินทรัพย์ดังกล่าวมีรายละเอียดสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ที่มีการระบุเพิ่มเติม
- กิจกรรมที่ระบุด้วยสัญญาณไฟสีแดง ไม่มีแนวโน้มที่จะปล่อยคาร์บอนเป็นศูนย์
- กิจกรรมที่ระบุด้วยสัญญาณไฟสีเทา จะต้องมีการวิจัยสนับสนุนเพิ่มเติมว่าควรจะเป็นสัญญาณไฟสีเขียว สีส้ม หรือสีแดง ซึ่งสามารถสรุปได้ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ตารางระบบสัญญาณไฟ

สัญญาณไฟ	ลักษณะกิจกรรม
สีเขียว	มีการปล่อยคาร์บอนเป็นศูนย์โดยอัตโนมัติ
สีส้ม	มีแนวโน้มที่จะปล่อยคาร์บอนเป็นศูนย์ โดยการปล่อยคาร์บอนจะเป็นศูนย์ เมื่อสินทรัพย์ดังกล่าวมีรายละเอียดสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ที่มีการระบุเพิ่มเติม
สีแดง	ไม่มีแนวโน้มที่จะปล่อยคาร์บอนเป็นศูนย์
สีเทา	จะต้องมีการวิจัยสนับสนุนเพิ่มเติมว่าควรจะเป็นสัญญาณไฟสีเขียว สีส้ม หรือสีแดง

1.2.2 การรับรองภาคส่วนที่ได้รับการรับรองตามมาตรฐานของ Climate Bonds Taxonomy

Climate Bonds Taxonomy มีภารกิจหลักในการคัดกรองพันธบัตรเพื่อพิจารณาว่าสินทรัพย์หรือโครงการที่พันธบัตรได้ลงทุนไป เข้าข่ายของการเงินเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศหรือการเงินสีเขียวหรือไม่ โดยมีรายละเอียดตามตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 เครื่องหมายแสดงพันธบัตรที่ได้รับการรับรองตามมาตรฐานของ Climate Bonds Taxonomy

สัญลักษณ์	ความหมาย
	พันธบัตรในภาคส่วนนั้นได้รับการรับรองตามมาตรฐานของ Climate Bonds Taxonomy
	พันธบัตรในภาคส่วนนั้นอยู่ระหว่างการพัฒนา และยังไม่ได้รับการรับรองตามมาตรฐานของ Climate Bonds Taxonomy

1.2.3 ตัวอย่างของเกณฑ์สำหรับกิจกรรมที่ผ่านการรับรองตามมาตรฐานของ Climate Bonds Taxonomy

ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างการพิจารณาเกณฑ์สำหรับภาคพลังงานชีวภาพตามตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 เกณฑ์สำหรับสถานที่ผลิตเชื้อเพลิงชีวภาพของ Climate Bonds Taxonomy

ประเภททรัพย์สิน	รายละเอียดเฉพาะ	สัญญาณไฟ	หลักเกณฑ์เพิ่มเติม	การรับรอง
สถานที่ผลิตเชื้อเพลิงชีวภาพเช่น เชื้อเพลิงชีวภาพจากพืช (biofuel), ชีวมวล (biomass), ก๊าซชีวภาพ (biogas) รวมถึงสถานที่เตรียมเชื้อเพลิง, สถานที่เตรียมการล่วงหน้า (pretreatment facilities) และสถานที่แปรรูปชีวมวล (biorefinery facilities) (ถ้าผลิตผลิตภัณฑ์จากชีวมวลเพื่อใช้พลังงานไม่น้อยกว่า 50%)	สถานที่ผลิตเชื้อเพลิงชีวภาพในรูปของของเหลว, ชีวมวลในรูปของของแข็งและก๊าซ เพื่อการให้ความร้อนและการใช้ร่วมกันของพลังงาน (cogeneration)		(i) การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (GHG) ร้อยละ 80 เมื่อเปรียบเทียบกับฐานข้อมูลเชื้อเพลิงฟอสซิล และ	
	สถานที่ผลิตเชื้อเพลิงชีวภาพในรูปของของเหลว, ชีวมวลในรูปของของแข็งและก๊าซ เพื่อการผลิตกระแสไฟฟ้า		(ii) เชื้อเพลิงชีวภาพต้องมาจากวัตถุดิบที่ยั่งยืน (วัตถุดิบจากไม้ที่อนุญาตเพียงชนิดเดียวคือไม้เหลื่อใช้)	
	สถานที่ผลิตเชื้อเพลิงชีวภาพสำหรับการขนส่ง			
สถานที่ห่วงโซ่อุปทาน	สถานที่ผลิตเพื่อการพัฒนาพลังงานชีวภาพโดยเฉพาะ			
	สถานที่จัดเก็บ จัดจำหน่าย การติดตั้ง การค้าปลีก และการค้าส่ง			
	สถานที่ผสมแหล่งพลังงาน (Blending Facilities)			

2. มาตรฐานและเกณฑ์การจัดหมวดหมู่ด้านการเงินของสหภาพยุโรป (EU Taxonomy)

2.1 ความเป็นมา

EU Taxonomy กำหนดกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนต่อสิ่งแวดล้อมของสหภาพยุโรป โดยมีบทบาทสำคัญในการช่วยให้ EU เพิ่มการลงทุนที่ยั่งยืนได้ โดยหลักเกณฑ์ดังกล่าวช่วยสร้างความมั่นใจให้กับนักลงทุนในการลงทุนในกิจกรรมที่ปล่อยคาร์บอนต่ำ และป้องกันนักลงทุนส่วนตัวจากการโฆษณาที่เป็นสีเขียวเกินจริง (Greenwashing) EU Taxonomy มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 12 กรกฎาคม 2563 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดแนวทางในการปฏิบัติตามเป้าหมายทางสิ่งแวดล้อมและการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศของสหภาพยุโรป โดยใช้ควบคู่กับข้อบังคับและมาตรฐานอื่น ๆ ดังนี้

- ข้อบังคับการรายงานข้อมูลความยั่งยืนของบริษัท (Corporate Sustainability Reporting Directive: CSRD) ซึ่งกำหนดขอบเขตของบริษัทที่จะต้องเผยแพร่ข้อมูลด้านความยั่งยืนต่อบริษัทขนาดใหญ่ และบริษัทที่มีหลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดของสหภาพยุโรป รวม 50,000 บริษัท ซึ่งเป็นข้อมูลของกิจกรรมและการลงทุนที่สอดคล้องกับกฎเกณฑ์ที่ตั้งขึ้นโดย EU Taxonomy บริษัทอื่นอาจจะเผยแพร่ข้อมูลนี้ด้วยความสมัครใจเพื่อเข้าสู่ตลาดการเงินที่ยั่งยืน

- เกณฑ์การเปิดเผยข้อมูลการลงทุนอย่างยั่งยืน (Sustainable Finance Disclosures Regulation: SFDR) มาตราที่ 5 และ 6 ของ EU Taxonomy ได้ระบุให้ผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่ส่งเสริมคุณลักษณะที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม (มาตรา 8 ของ SFDR) และที่มีวัตถุประสงค์เป็นการลงทุนที่ยั่งยืนโดยเฉพาะเปิดเผยสัดส่วนของการลงทุนอ้างอิง (Underlying Investment) ที่สอดคล้องกับ EU Taxonomy

- มาตรฐานสำหรับผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่ยั่งยืนต่อสิ่งแวดล้อมทั่วสหภาพยุโรป EU Taxonomy จะช่วยเป็นหลักเกณฑ์ที่ผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่ยั่งยืนใช้เป็นมาตรฐาน เช่น มาตรฐานพันธบัตรสีเขียวยุโรป ที่ใช้ EU Taxonomy ในการพิจารณากลุ่มค่าใช้จ่ายสีเขียว

2.2 สารสำคัญ

2.2.1 หลักเกณฑ์ของ EU Taxonomy

EU Taxonomy ได้กำหนดเงื่อนไขของกิจกรรมทางเศรษฐกิจทั้งหมด 4 ข้อ ที่จะได้รับรองว่าเป็นกิจกรรมที่มีความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อมหรือเป็นไปตามมาตรฐานของ EU Taxonomy ดังนี้

1) มีส่วนร่วมอย่างยิ่ง (Substantial Contribution) ในการบรรลุวัตถุประสงค์ทางสิ่งแวดล้อมที่ระบุโดย EU Taxonomy อย่างน้อย 1 ข้อ โดยเป้าหมายทางสิ่งแวดล้อมดังกล่าว ประกอบด้วย (1) การบรรเทาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change Mitigation) (2) การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (3) การใช้และปกป้องทรัพยากรน้ำและทะเลอย่างยั่งยืน (4) การปรับตัวไปสู่เศรษฐกิจหมุนเวียน (5) การควบคุมและป้องกันมลพิษ และ (6) การฟื้นฟูและปกป้องความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศ ซึ่งหลักเกณฑ์การพิจารณาการมีส่วนร่วมอย่างยิ่งจะเป็นการดำเนินการที่อยู่ในระดับที่สามารถบรรลุเป้าหมายของแผนปฏิรูปยุโรปสีเขียวของสหภาพยุโรป (European Green Deal: EGD)

2) ไม่ส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญ (No Significant Harm) ต่อเป้าหมายทางสิ่งแวดล้อมที่เหลืออีก 5 ข้อ โดยกิจกรรมที่ถูกพิจารณาว่ามีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญ จะเข้าเกณฑ์ดังนี้

2.1) การบรรเทาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ – กิจกรรมนำไปสู่การปล่อยก๊าซเรือนกระจกอย่างมีนัยสำคัญ

2.2) การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ – กิจกรรมนำไปสู่ผลกระทบต่อสภาพภูมิอากาศที่เพิ่มขึ้นในปัจจุบัน และที่คาดหวังในอนาคตต่อดัชนีกิจกรรม มนุษย์ ธรรมชาติ หรือสินทรัพย์

2.3) การใช้และปกป้องทรัพยากรน้ำและทะเลอย่างยั่งยืน – กิจกรรมมีผลกระทบต่อระบบนิเวศของทรัพยากรน้ำ ซึ่งรวมถึง ผิวน้ำและพื้นน้ำ หรือสถานะทางสิ่งแวดล้อมของน้ำทะเล

2.4) เศรษฐกิจหมุนเวียน – กิจกรรมนำไปสู่การใช้วัสดุและทรัพยากรทางธรรมชาติอย่างไม่มีประสิทธิภาพ หรือเพิ่มการสร้างหรือทำลายของเสีย หรือการทำลายของเสียในระยะยาวจะนำไปสู่ความเสียหายทางสิ่งแวดล้อมในระยะยาวอย่างมีนัยสำคัญ

2.5) การควบคุมและป้องกันมลพิษ – กิจกรรมนำไปสู่การเพิ่มอย่างมีนัยสำคัญของการปล่อยมลพิษสู่อากาศ น้ำ และดิน

2.6) การฟื้นฟูและปกป้องความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศ – กิจกรรมนำไปสู่ความเสื่อมสลายของสภาพและความยืดหยุ่นของระบบนิเวศ หรือมีผลเสียต่อการสงวนไว้ซึ่งที่อยู่และชีวพันธุ์

3) ทำตามมาตรฐานขั้นต่ำสุด (Minimum Safeguards) ซึ่งกำหนดโดยแนวทางขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organisation for Economic Cooperation and Development: OECD) สำหรับบริษัทข้ามชาติ (OECD Guidelines for Multinational Enterprises) และหลักการชี้แนะของสหประชาชาติด้านสิทธิมนุษยชนและธุรกิจ (United Nation Guiding Principles on Business and Human Rights) โดยกำหนดหลักการและสิทธิที่กำหนดโดยอนุสัญญาพื้นฐานทั้งแปดที่ระบุในประกาศขององค์การแรงงานโลกบนหลักการพื้นฐานและสิทธิในการทำงาน และสิทธิมนุษยชนสากล

4) บริษัทที่อยู่ภายใต้ขอบเขตของ CSRD เปิดเผยแพร่สัดส่วนกิจกรรมที่ยั่งยืนต่อสิ่งแวดล้อมตามที่กำหนดใน EU Taxonomy

2.2.2 ตัวอย่างของการพิจารณากิจกรรมที่ผ่านการรับรองตามมาตรฐานของ EU Taxonomy

ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างการพิจารณาเกณฑ์สำหรับภาคพลังงานชีวภาพ รายละเอียดตามตารางที่ 4 ซึ่งสามารถค้นหาได้จาก EU Taxonomy Compass ซึ่งเป็นเครื่องมือของสหภาพยุโรปในการช่วยบริษัทในการค้นหาเกณฑ์ในรูปแบบที่เข้าใจง่าย

ตารางที่ 4 เกณฑ์สำหรับการผลิตก๊าซชีวภาพของ EU Taxonomy

รายการ	รายละเอียด
ชื่อกิจกรรม	การผลิตก๊าซชีวภาพและเชื้อเพลิงชีวภาพ
คำบรรยาย	การผลิตก๊าซชีวภาพหรือเชื้อเพลิงชีวภาพสำหรับการขนส่ง และการผลิตของเหลวชีวภาพ กิจกรรมทางเศรษฐกิจในหมวดหมู่นี้อาจเกี่ยวข้องกับรหัส NACE D35.21 ตามการจำแนกประเภททางสถิติของกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่กำหนดโดยข้อบังคับ (EC) หมายเลข 1893/2006
มาตรฐานขั้นต่ำ	1. มาตรการป้องกันขั้นต่ำที่กล่าวถึงในข้อ (c) ของมาตรา 3 จะต้องเป็นกระบวนการที่ดำเนินการโดยองค์กรที่กำลังดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางของ OECD สำหรับบริษัทข้ามชาติและหลักการแนวทางของ UN เกี่ยวกับธุรกิจและสิทธิมนุษยชน รวมถึงหลักการและสิทธิต่าง ๆ ที่กำหนดในอนุสัญญาหลักทั้งแปดฉบับที่ระบุในปฏิญญาขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) เกี่ยวกับหลักการและสิทธิมนุษยชนพื้นฐานในการทำงาน และในกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ 2. เมื่อดำเนินการตามกระบวนการที่กล่าวถึงในย่อหน้า 1 ของมาตรานี้ องค์กรจะต้องยึดถือหลักการ ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายที่สำคัญที่กล่าวถึงในข้อ (17) ของมาตรา 2 ของข้อบังคับ (EU) 2019/2088
การบรรเทาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	
เกณฑ์การมีส่วนรวมอย่างยั่งยืน	1. ชีวมวลทางการเกษตรที่ใช้ในการผลิตก๊าซชีวภาพหรือเชื้อเพลิงชีวภาพสำหรับการขนส่ง และการผลิตของเหลวชีวภาพ ต้องเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดในมาตรา 29 วรรค 2 ถึง 5 ของข้อบังคับ (EU) 2018/2001 ชีวมวลจากป่าไม้ที่ใช้ในการผลิตก๊าซชีวภาพหรือเชื้อเพลิงชีวภาพสำหรับการขนส่ง และการผลิตของเหลวชีวภาพต้องเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดในมาตรา 29 วรรค 6 และ 7 ของข้อบังคับนั้น พืชที่ใช้เป็นอาหารคนและอาหารสัตว์จะไม่ถูกใช้ในการผลิตเชื้อเพลิงชีวภาพสำหรับการขนส่ง และการผลิตของเหลวชีวภาพ 2. การปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการผลิตเชื้อเพลิงชีวภาพและก๊าซชีวภาพสำหรับการขนส่ง และจากการผลิตของเหลวชีวภาพ ต้องไม่น้อยกว่า 65% ตามวิธีการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และเกณฑ์การใช้เชื้อเพลิงฟอสซิล ที่กำหนดในภาคผนวก V ของข้อบังคับ (EU) 2018/2001 3. หากการผลิตก๊าซชีวภาพอาศัยการย่อยสลายทางชีวภาพของวัสดุอินทรีย์ การผลิตของเสียที่เกิดจากการย่อยสลายต้องเป็นไปตามเกณฑ์ในหมวด 5.6 และเกณฑ์ 1 และ 2 ของหมวด 5.7 ของภาคผนวกนี้ 4. หากก๊าซชีวภาพออกไซด์ที่ปล่อยออกมาจากกระบวนการผลิตนำมาเก็บใต้ดิน ก๊าซดังกล่าวจะต้องถูกขนส่งและเก็บใต้ดิน ตามเกณฑ์ที่กำหนดในหมวด 5.11 และ 5.12 ของภาคผนวกนี้
เกณฑ์ไม่ส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญ	1. ด้านทรัพยากรน้ำ เป็นไปตามเกณฑ์ทั่วไปที่กำหนดโดยสหภาพยุโรป 2. ด้านเศรษฐกิจหมุนเวียน – ไม่ปรากฏ 3. ด้านการป้องกันมลพิษ – สำหรับการผลิตก๊าซชีวภาพ ให้ใช้ค่าครอบงำมิดชิดสำหรับที่เก็บของเสียที่เกิดจากการย่อยสลาย สำหรับโรงงานย่อยสลายทางชีวภาพที่จัดการวัสดุมากกว่า 100 ตันต่อวัน การปล่อยก๊าซและน้ำจะต้องอยู่ในระดับที่เท่ากับหรือต่ำกว่าช่วงการปล่อยที่ใช้เทคโนโลยีที่มีอยู่ที่ดีที่สุด (Best Available Technique: BAT) ในการนี้ การย่อยสลายทางชีวภาพของวัสดุอินทรีย์ที่ถูกใช้เป็นปุ๋ยหรือปรับปรุงดินโดยตรงหรือหลังจากการหมักหรือการบำบัดอื่น ๆ จะต้องเป็นไปตามข้อกำหนดสำหรับวัสดุปุ๋ยที่กำหนดในหมวดหมู่วัสดุส่วนประกอบ 4 และ 5 สำหรับของเสียจากการย่อยสลาย หรือ CMC 3 สำหรับการหมัก ตามที่กำหนดในภาคผนวก II ของข้อบังคับ EU 2019/1009 หรือกฎระเบียบแห่งชาติเกี่ยวกับปุ๋ยหรือปรับปรุงดินสำหรับการใช้ในเกษตรกรรม 4. ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ – เป็นไปตามเกณฑ์ทั่วไปที่กำหนดโดยสหภาพยุโรป

ตารางที่ 4 เกณฑ์สำหรับการผลิตก๊าซชีวภาพของ EU Taxonomy (ต่อ)

การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	
เกณฑ์การมีส่วนร่วมน้อย	1. กิจกรรมทางเศรษฐกิจได้ดำเนินการใช้วิธีการทางกายภาพและไม่ใช้ทางกายภาพที่ลดความเสี่ยงจากสภาพภูมิอากาศที่สำคัญต่อกิจกรรมนั้นอย่างน้อย 2. ความเสี่ยงจากสภาพภูมิอากาศที่สำคัญต่อกิจกรรมมีรายละเอียดจากภาคผนวก A ของภาคผนวกนี้ โดยดำเนินการประเมินความเสี่ยงและความเปราะบางจากสภาพภูมิอากาศด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้: a. การคัดกรองกิจกรรมเพื่อตรวจสอบว่าความเสี่ยงจากสภาพภูมิอากาศใดจากรายการในภาคผนวก A อาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของกิจกรรมทางเศรษฐกิจในช่วงอายุการใช้งานที่คาดหวัง b. ในกรณีที่กิจกรรมถูกประเมินว่ามีความเสี่ยงจากความเสี่ยงจากสภาพภูมิอากาศที่ระบุในภาคผนวก A จะมีการดำเนินการประเมินความเสี่ยงและความเปราะบางจากสภาพภูมิอากาศเพื่อประเมินความสำคัญของความเสี่ยงทางกายภาพต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจ c. การประเมินวิธีการปรับตัวที่สามารถลดความเสี่ยงจากสภาพภูมิอากาศที่ระบุได้ การประเมินความเสี่ยงและความเปราะบางจากสภาพภูมิอากาศต้องสอดคล้องกับขนาดของกิจกรรมและเหตุการณ์อายุการใช้งาน โดยสำหรับกิจกรรมที่มีเหตุการณ์อายุการใช้งานน้อยกว่า 10 ปี การประเมินจะใช้การคาดการณ์สภาพภูมิอากาศในระดับที่เล็กที่สุด สำหรับกิจกรรมอื่น ๆ ทั้งหมด การประเมินจะต้องใช้การคาดการณ์สภาพภูมิอากาศที่มีความละเอียดสูงและทันสมัยในช่วงของสถานการณ์ในอนาคตที่สอดคล้องกับอายุการใช้งานที่คาดหวังของกิจกรรม รวมถึงการคาดการณ์สภาพภูมิอากาศอย่างน้อย 10 ถึง 30 ปีสำหรับการลงทุนที่สำคัญ 3. การคาดการณ์สภาพภูมิอากาศและการประเมินผลกระทบ ให้ยึดถือตามแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุด และคำนึงถึงแนวทางการวิเคราะห์ความเปราะบางและความเสี่ยง รวมถึงระเบียบวิธีที่เกี่ยวข้องตามรายงานของคณะกรรมการระหว่างรัฐบาลว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศล่าสุด 4. วิธีการปรับตัวที่ดำเนินการ: 4.1 ไม่ส่งผลกระทบต่อความพยายามในการปรับตัวหรือระดับความสามารถในการต้านทานต่อความเสี่ยงจากสภาพภูมิอากาศของบุคคลอื่น ธรรมชาติ มรดกทางวัฒนธรรม ทรัพย์สิน และกิจกรรมทางเศรษฐกิจอื่น ๆ 4.2 สนับสนุนวิธีการตามธรรมชาติหรือใช้โครงสร้างพื้นฐานสีเขียวหรือสีน้ำเงินในระดับที่เป็นไปได้ 4.3 สอดคล้องกับแผนและกลยุทธ์การปรับตัวในระดับท้องถิ่น ภาคส่วน ภูมิภาค หรือระดับชาติ มีการติดตามและวัดผลตามตัวชี้วัดที่กำหนดล่วงหน้า และพิจารณาการดำเนินการแก้ไขเมื่อไม่เป็นไปตามตัวชี้วัดเหล่านั้น 4.4 หากวิธีการที่ดำเนินการเป็นทางกายภาพและประกอบด้วยกิจกรรมที่มีเกณฑ์การคัดกรองทางเทคนิคที่ระบุในภาคผนวกนี้ วิธีการดังกล่าวต้องเป็นไปตามเกณฑ์การคัดกรองทางเทคนิคไม่ก่อให้เกิดความเสียหายที่สำคัญสำหรับกิจกรรมดังกล่าว
เกณฑ์ไม่ส่งผลเสียอย่างมีนัยสำคัญ	เหมือนกิจกรรมการบรรเทาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

3. มาตรฐานและเกณฑ์การจัดหมวดหมู่ด้านการเงินของอาเซียน (ASEAN Taxonomy)

3.1 ความเป็นมา

การเติบโตทางอุตสาหกรรมที่รวดเร็วในอาเซียนได้ส่งผลให้เกิดความท้าทายทางสังคมและสิ่งแวดล้อม เช่น ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ คุณภาพอากาศที่ไม่ดี และการจัดการขยะ

ASEAN Taxonomy Board (ATB) ได้จัดตั้งขึ้นในเดือนมีนาคม 2021 เพื่อพัฒนาและส่งเสริม ASEAN Taxonomy ซึ่งเป็นวิธีการจัดประเภทที่อิงจากวิทยาศาสตร์และครอบคลุมตามการมีส่วนร่วมต่อสิ่งแวดล้อมในภูมิภาค โดยยึดถือหลักการ 5 ประการ ได้แก่

หลักการที่ 1 ASEAN Taxonomy จะเป็นแนวทางหลักสำหรับทุกประเทศสมาชิก ASEAN โดยให้มีแนวทางร่วมกันในการเสริมสร้างความยั่งยืนระดับชาติของแต่ละประเทศ

หลักการที่ 2 ASEAN Taxonomy จะพิจารณาการใช้ระบบการจัดประเภทที่ใช้กันอย่างแพร่หลายและระบบการจัดประเภทอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยจะต้องมีการปรับให้เหมาะสมเพื่อสนับสนุนการเปลี่ยนผ่านไปสู่ ASEAN ที่ยั่งยืน

หลักการที่ 3 ASEAN Taxonomy จะต้องครอบคลุมและเป็นประโยชน์ต่อประเทศสมาชิกทุกประเทศ

หลักการที่ 4 ASEAN Taxonomy จะต้องจัดให้มีกรอบการทำงานที่เชื่อถือได้ รวมถึงคำจำกัดความจะต้องอ้างอิงตามหลักการทางวิทยาศาสตร์

หลักการที่ 5 ASEAN Taxonomy จะต้องสอดคล้องกับความพยายามด้านความยั่งยืนที่ดำเนินการโดยตลาดทุน ธนาคาร และภาคประชาชน หรืออย่างน้อยจะต้องไม่ขัดแย้งกัน

ทั้งนี้ ASEAN Taxonomy ครอบคลุมภาคส่วนการผลิต (Focus Sectors) 6 ภาค ได้แก่ (1) ภาคการเกษตร ป่าไม้ และการประมง (2) การไฟฟ้า แก๊ส ไอน้ำ และส่วนปรับอากาศ (3) อุตสาหกรรมการผลิต (4) การขนส่งและการจัดเก็บ (5) ทรัพยากรน้ำ การระบายน้ำทิ้ง และการจัดการของเสีย และ (6) การก่อสร้างและอสังหาริมทรัพย์ และภาคเทคโนโลยี (Enabling Sectors) 3 ภาค ได้แก่ (1) ข้อมูลและการสื่อสาร (2) ภาคอาชีพ วิทยาศาสตร์ และเทคนิค และ (3) การจัดเก็บและการใช้คาร์บอน

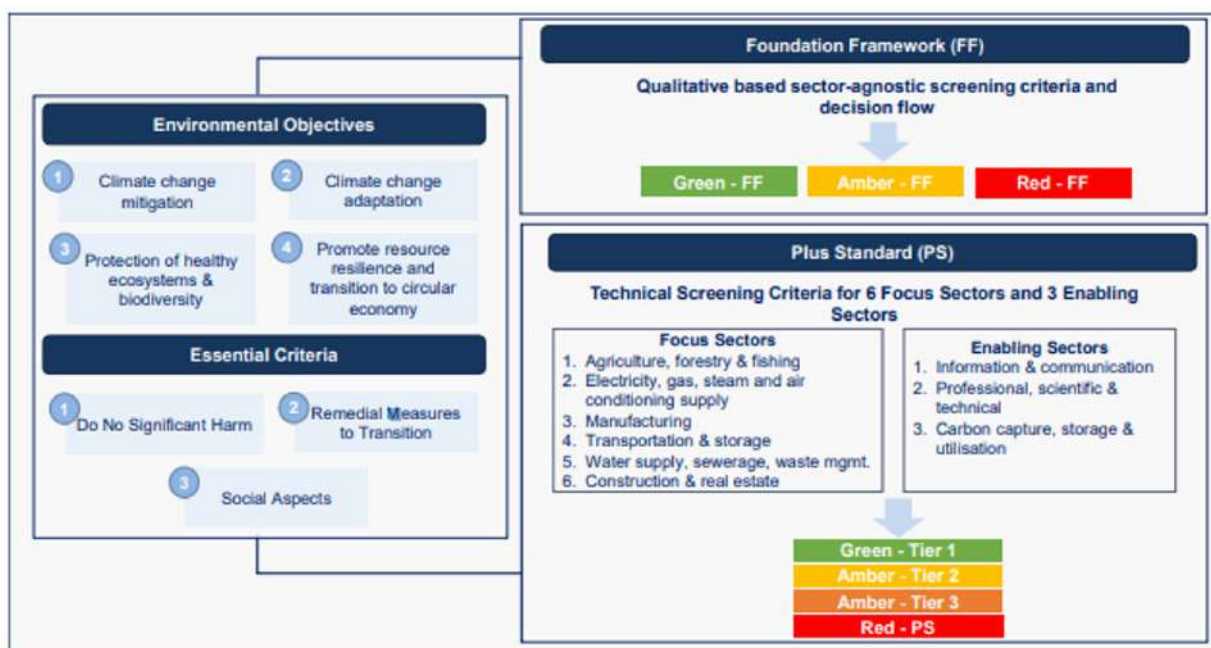

ภาพที่ 1 : ภาคส่วนการผลิตและภาคส่วนเทคโนโลยีที่ระบุใน ASEAN Taxonomy

3.2 สารสำคัญ

3.2.1 หลักเกณฑ์ของ ASEAN Taxonomy

หลักเกณฑ์ของ ASEAN Taxonomy สามารถสรุปได้ดังภาพที่ 2 และมีรายละเอียดที่สำคัญ ดังนี้

ภาพที่ 2 : โครงสร้างของ ASEAN Taxonomy

1) วัตถุประสงค์ทางสิ่งแวดล้อม – ASEAN Taxonomy มีขึ้นเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ทางสิ่งแวดล้อม 4 ประการ ได้แก่

EO1 การบรรเทาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

EO2 การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

EO3 การปกป้องระบบนิเวศที่ดีและความหลากหลายทางชีวภาพ

EO4 ความยืดหยุ่นทางทรัพยากรและการปรับตัวไปสู่เศรษฐกิจ หมุนเวียน

โดยกิจกรรมที่ได้รับการรับรองจาก ASEAN Taxonomy ต้องมีส่วนร่วม
ในการบรรลุวัตถุประสงค์อย่างน้อย 1 ข้อ

2) เกณฑ์สำคัญ (Essential Criteria) มี 3 ข้อ ดังนี้

2.1) ไม่ส่งผลเสียอย่างมีนัยสำคัญ – กิจกรรมที่บรรลุวัตถุประสงค์ทางสิ่งแวดล้อม 1 ข้อ
ไม่ส่งผลเสียอย่างมีนัยสำคัญต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ข้ออื่น

2.2) มีมาตรการบรรเทาที่ช่วยในการปรับตัว – หากมีกิจกรรมที่ส่งผลเสียอย่างมีนัยสำคัญ
จะต้องมีมาตรการช่วยบรรเทาผลกระทบ โดยจะต้องดำเนินการภายใน 5 ปีที่มีการประเมิน

2.3) สภาวะทางสังคม – กิจกรรมอาจจะบรรลุวัตถุประสงค์ทางสิ่งแวดล้อม แต่จะต้องบรรลุ
วัตถุประสงค์ทางสังคม ได้แก่ การส่งเสริมและปกป้องสิทธิมนุษยชน การป้องกันการใช้แรงงานบังคับและ
การปกป้องสิทธิของเยาวชน และการบรรเทาผลกระทบต่อชุมชนที่อยู่อาศัยข้างสถานที่ที่จัดกิจกรรม

3) การจัดกลุ่มกิจกรรม แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่

3.1) การจัดกลุ่มกิจกรรมแบบพื้นฐาน (Foundation Framework) เป็นเกณฑ์พื้นฐานที่แนะนำ
สำหรับทุกประเทศสมาชิก โดยให้ความสำคัญกับหลักการการมีส่วนร่วมของทุกประเทศ (Inclusivity)
โดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ แบ่งตามสี ดังนี้

- สีเขียว – กิจกรรมผ่านการประเมินตามหลักการ
- สีส้ม – กิจกรรมผ่านการประเมินตามหลักการ แต่อาจจัดอยู่ในกลุ่มสีส้ม หากยังมีความเสียหายในวัตถุประสงค์ข้ออื่นที่ยังไม่ได้รับการบรรเทา
- สีแดง – กิจกรรมไม่ผ่านการประเมินตามหลักการ

3.2) การจัดกลุ่มกิจกรรมแบบพลัส (Plus Standard Framework) เป็นเกณฑ์ที่ปรับให้เหมาะสม
กับการพัฒนาที่แตกต่างกันของแต่ละประเทศ

- สีเขียว – กิจกรรมผ่านการประเมินตามหลักการขั้น 1 (Tier 1)
- สีส้ม แบ่งออกเป็นกิจกรรมที่ผ่านการประเมินตามหลักการขั้น 2 (Tier 2) หรือ Amber Tier 2 และกิจกรรมที่อาจถูกจัดอยู่ในกลุ่มสีส้ม ขั้น 3 (Amber Tier 3) ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ผ่านการประเมินตามหลักการขั้น 1 แต่ยังมีความเสียหายในวัตถุประสงค์ข้ออื่นที่ไม่ได้รับการบรรเทา กิจกรรมที่อยู่ในเกณฑ์สีส้ม สามารถเลื่อนไปเป็นสีเขียวได้ หากมีการดำเนินการบรรเทาความเสียหายตามระยะเวลาที่กำหนด
- สีแดง – กิจกรรมไม่ผ่านการประเมินตามหลักการขั้น 1 2 และ 3

3.2.2 ตัวอย่างของการพิจารณากิจกรรมที่ผ่านการรับรอง ตามมาตรฐานของ ASEAN Taxonomy

ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างการพิจารณาเกณฑ์สำหรับภาคการผลิตก๊าซ
ชีวภาพ

ตารางที่ 5 เกณฑ์สำหรับการผลิตก๊าซชีวภาพของ ASEAN Taxonomy
คำจำกัดความของการผลิตก๊าซชีวภาพ การผลิตความร้อน/ความเย็นจาก
เชื้อเพลิงที่เป็นของเหลวและก๊าซที่ไม่ใช่ฟอสซิลและมาจากแหล่งพลังงานทดแทน

เกณฑ์	เกณฑ์การพิจารณา
E01 การบรรเทาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	
ชั้น 1 (สีเขียว)	การปล่อยก๊าซเรือนกระจกน้อยกว่า 28 กรัม CO ₂ e/MJ ต่อหน่วยความร้อนหรือความเย็นที่ผลิตตลอดอายุการใช้งาน
ชั้น 2 (สีส้ม ชั้น 2)	การปล่อยก๊าซเรือนกระจกน้อยกว่า 65 กรัม CO ₂ /MJ ต่อหน่วยความร้อนหรือความเย็นที่ผลิตตลอดอายุการใช้งาน
ชั้น 3 (สีส้ม ชั้น 3)	ไม่มีเกณฑ์
เกณฑ์ที่บังคับใช้กับทุกชั้น	- การหมักสลายอากาศจากขยะชีวภาพหรือของเสียที่เกิดจากน้ำเสียซึ่งดำเนินการที่สถานที่เผาไหม้เชื้อเพลิงต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดดังนี้: - ดำเนินการติดตามและแผนฉุกเฉินเพื่อลดการรั่วไหลของมีเทน; - ก๊าซชีวภาพที่ผลิตในสถานที่ต้องใช้เฉพาะสำหรับกิจกรรมนี้หรือกิจกรรมอื่นที่กำหนดโดย ASEAN Taxonomy; - ขยะชีวภาพที่ใช้สำหรับการหมักอากาศต้องแยกแหล่งที่มาและเก็บแยกต่างหาก - สำหรับสถานที่ที่ติดตั้ง CCUS, CO₂ จากการจัดหาพลังงานที่จับได้เพื่อเก็บใต้ดิน ต้องขนส่งและเก็บตามเกณฑ์ TSC สำหรับกิจกรรมการขนส่งก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ และการจัดเก็บคาร์บอนไดออกไซด์ใต้ดินอย่างถาวร - กิจกรรมต้องตรงตามเกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่งดังนี้: - สถานที่ก่อสร้าง อุปกรณ์วัดสำหรับติดตามการปล่อยก๊าซทางกายภาพ เช่น การรั่วไหลของมีเทน ถูกติดตั้ง หรือมีการนำเสนอโปรแกรมการตรวจจับและซ่อมแซมเร็ว; - สถานที่ดำเนินการ การวัดทางกายภาพของการปล่อยมีเทนต้องได้รับรายงาน และการรั่วไหลต้องได้รับการแก้ไข
มาตรฐานที่เกี่ยวข้อง	การคำนวณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกตลอดอายุการใช้งานเป็นไปตาม ISO 14067: 2018 หรือ ISO 14064-1: 2018, กฎระเบียบสำหรับการตรวจจับและการจำกัดการรั่วไหลของก๊าซต้องเป็นไปตามข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องใน AMS ที่กิจกรรมดำเนินการ และควรคำนึงถึงหลักการแนวทางการจัดการมีเทน (Methane Guiding Principles)
E02 การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	
ชั้น 1 (สีเขียว)	- กิจกรรมต้องมีการดำเนินการโซลูชันทางกายภาพและไม่ใช้ทางกายภาพ (ที่เรียกว่า 'โซลูชันการปรับตัว') ซึ่งช่วยลดความเสี่ยงทางกายภาพที่สำคัญที่สุดที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมดังกล่าวอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสามารถแสดงให้เห็นได้ผ่านการประเมินความเสี่ยงและความเปราะบางจากสภาพอากาศ (CRVA) ตามที่อธิบายไว้ในภาคผนวก 3; และ - ต้องแสดงให้เห็นว่ากิจกรรมนี้จำเป็นต่อการจัดการความมั่นคงด้านพลังงานให้แก่ผู้บริโภค โดยคำนึงถึงการหยุดชะงักที่อาจเกิดจากสภาพอากาศในอนาคต ตัวอย่างที่ถือว่าเป็นการสอดคล้องกับกิจกรรมนี้ ได้แก่: - การดำเนินการของอุปกรณ์ทำความร้อนทำความเย็นที่ได้ถูกสร้างขึ้นหรืออัปเดตให้สามารถดำเนินการได้ในพื้นที่น้ำท่วม, พายุ หรืออุทกภัยที่สูงขึ้นที่คาดการณ์ไว้; หรือ - การดำเนินการของอุปกรณ์ตรวจสอบและควบคุมหรือระบบ IT อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อทำงานหรือบำรุงรักษาอุปกรณ์ทำความร้อนทำความเย็นในกรณีของน้ำท่วม, สภาพพายุ หรืออุทกภัยที่สูงขึ้นที่คาดการณ์ไว้; หรือ - การดำเนินการของสถานที่หรืออุปกรณ์เพื่อให้การสนับสนุน, การจัดเก็บ หรือการฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน, การบำรุงรักษา หรือการซ่อมแซมอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการทำความร้อนทำความเย็นในกรณีของน้ำท่วม, สภาพพายุ หรืออุทกภัยที่สูงขึ้นที่คาดการณ์ไว้
ชั้น 2 (สีส้ม ชั้น 2)	ไม่มีเกณฑ์
ชั้น 3 (สีส้ม ชั้น 3)	ไม่มีเกณฑ์
E03 การปกป้องระบบนิเวศที่ดีและความหลากหลายทางชีวภาพ	
ชั้น 1 (สีเขียว)	ไม่มีเกณฑ์
ชั้น 2 (สีส้ม ชั้น 2)	ไม่มีเกณฑ์
ชั้น 3 (สีส้ม ชั้น 3)	ไม่มีเกณฑ์
E04 ความยืดหยุ่นทางทรัพยากรและการปรับตัวไปสู่เศรษฐกิจหมุนเวียน	
ชั้น 1 (สีเขียว)	ไม่มีเกณฑ์
ชั้น 2 (สีส้ม ชั้น 2)	ไม่มีเกณฑ์
ชั้น 3 (สีส้ม ชั้น 3)	ไม่มีเกณฑ์

ตารางที่ 6 การประเมินผลเสียหายอย่างมีนัยสำคัญของการผลิตก๊าซชีวภาพของ ASEAN Taxonomy

วัตถุประสงค์ทางสิ่งแวดล้อม	กลุ่มที่มีการประเมิน	กิจกรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ทางสิ่งแวดล้อม	เกณฑ์การประเมินหากมีความเกี่ยวข้อง
E01	การบรรเทาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	เกี่ยวข้อง	ภาคผนวก 2 ส่วนที่ 2
E02	การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	เกี่ยวข้อง	ภาคผนวก 2 ส่วนที่ 3
E03	การปกป้องระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวพันธุ์	เกี่ยวข้อง	ภาคผนวก 2 ส่วนที่ 4
E03	ผลต่อทรัพยากรน้ำ	ไม่เกี่ยวข้อง	ภาคผนวก 2 ส่วนที่ 4.3
E03	ผลต่อมลภาวะทางเสียง	ไม่เกี่ยวข้อง	ภาคผนวก 2 ส่วนที่ 4.4
E03	ผลต่อสภาวะอากาศ	เกี่ยวข้อง	ภาคผนวก 2 ส่วนที่ 4.5
E03	ผลต่อทรัพยากรดิน	เกี่ยวข้อง	ภาคผนวก 2 ส่วนที่ 4.6
E03	ผลต่อความหลากหลาย	เกี่ยวข้อง	ภาคผนวก 2 ส่วนที่ 4.7
E04	ความยืดหยุ่นของทรัพยากรและการปรับเปลี่ยนไปสู่เศรษฐกิจหมุนเวียน	เกี่ยวข้อง	ภาคผนวก 2 ส่วนที่ 5

สรุปผล

ความร่วมมือระหว่างประเทศมีส่วนสำคัญในการจัดทำมาตรฐานและเกณฑ์การจัดหมวดหมู่ด้านการเงินที่ยั่งยืนมาโดยตลอด ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการสนับสนุนการลงทุนในผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่สนับสนุนความเป็นกลางทางคาร์บอน

Climate Bonds Taxonomy เป็นการสร้างเกณฑ์ระดับกว้างที่มุ่งหวังให้ประเทศอื่นนำไปปรับใช้ตามบริบทของเศรษฐกิจของตัวเอง โดยเฉพาะการใช้องค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ในการระบุคุณลักษณะของกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับการลดการปล่อยคาร์บอน ทำให้นักลงทุนมีมาตรฐานเดียวกันในการตัดสินใจลงทุนเพื่อบรรลุเป้าหมายการปล่อยคาร์บอนเป็นศูนย์ที่ประชาคมโลกได้มีข้อผูกพันตามความตกลงปารีส

สหภาพยุโรปได้จัดทำ Taxonomy ที่มีผลบังคับใช้ทางกฎหมายสำหรับบริษัทที่มีกิจกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อป้องกันการอ้างเพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่รับผิดชอบต่อสังคม แต่อาจไม่ได้มีการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจริง หรือ Greenwashing ซึ่งทำให้สหภาพยุโรปมีความพร้อมมากขึ้นในการออกมาตรการปรับราคาคาร์บอนก่อนข้ามพรมแดน (Carbon Border Adjustment Mechanism: CBAM) ซึ่งเป็นมาตรการกีดกันการค้าของสหภาพยุโรปที่ควบคุมสินค้าที่มีความเสี่ยงต่อการปล่อยคาร์บอนที่สูง

ท่ามกลางความท้าทายจากประเทศพัฒนาแล้วในการกดดันให้มีความจำเป็นต้องใช้สินค้าที่มีการลดการปล่อยคาร์บอน อาเซียนได้จัดทำ Taxonomy ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับสหภาพยุโรป แต่มีความคำนึงถึงการพัฒนาที่แตกต่างกันของประเทศสมาชิก และการปรับตัวของบริษัท โดยให้ระยะเวลาในการปรับตัวสูงสุด 5 ปี แสดงด้วยสถานะสีส้ม ชั้น 3 การดำเนินการจำแนกดังกล่าว สร้างความชัดเจนแก่นักลงทุน และทำให้นักลงทุนสามารถวางแผนการลงทุนในระยะยาวในผลิตภัณฑ์ที่ต้องใช้เวลาในการปรับตัวได้ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงการต่างประเทศ, นายกรัฐมนตรีเข้าร่วมการประชุม COP26 World Leaders Summit ณ เมืองกลาสโกว์ สหราชอาณาจักร. เข้าถึงได้จาก <https://www.mfa.go.th/th/content/cop26pm?cate=5d5bcb4e15e39c306000683b>. [2 พฤศจิกายน 2564]

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, ทำความรู้จัก CBAM (Carbon Border Adjustment Mechanism) เข้าใจได้จาก <https://www.set.or.th/th/about/setsource/insights/article/55-cbam> (2024)

ASEAN Taxonomy Board, ASEAN Taxonomy for Sustainable Finance Version 3 (2024)

Climate Bonds Initiative, Climate Bonds Taxonomy (2021)

European Commission, A User Guide to Navigate the EU Taxonomy for Sustainable Activities (2023)

European Commission, EU Taxonomy Compass. Retrieved from <https://ec.europa.eu/sustainable-finance-taxonomy/taxonomy-compass> (2024)

An Initial Evaluation of the Unified Lending Interface

By

Peter Pakdeejit (Intern)

Fiscal Policy Office

Executive Summary:

The Reserve Bank of India (RBI) has developed the Unified Lending Interface (ULI), a revolutionary digital lending platform that promises to solve the dual problems of informal lending and credit frictions. The implications of a successful ULI are groundbreaking: chronic debt traps would cease to exist, rural and agricultural populations will have access to formal credit, accelerating investment, living standards, and productivity growth, whilst core-periphery inequality would greatly diminish. This paper aims to (1) introduce the problem of informal lending, (2) provide a preliminary overview of ULI's proposed solutions, (3) evaluate the ULI's risks, and (4) compare the results of other similar aggregators or scoring globally. We will finally recommend that further research into a ULI-like platform, additional psychometric indicators, and government stimulus be performed as a potential solution to Thailand's rural, agricultural and MSME debt trap. Although more thorough quantitative econometric analyses will have to be performed, there is enough qualitative evidence suggesting the adoption of a ULI-like framework will boost productivity and propel economic growth.

Keywords: Credit Frictions, FinTech, Data Aggregator, Informal Loans, Agriculture, MSMEs

Credit Friction Background:

Credit frictions and informal lending pose one of the largest barriers for economic development globally. This is manifested through three main channels: reduction in private-sector productivity, rural and/or agricultural productivity, and increased inequality (Sathyanarayana, 2024.)

Regarding the former, Bailey argues that the evolution of MSMEs into stalwart enterprises is a core driver of global development (Bailey, et.al, 2013.) This is in accordance with neoliberal economic theory, stating that the organic advancement of local firms into large-scale enterprises will likely spur a virtuous cycle of better employment, higher income, and access to even better education and healthcare etc. They highlight local heroes like our ‘Charoen Phokpand Group’ and India’s Tata especially, for their impacts on local employment, education and infrastructure, and believe this cycle will likely repeat ad infinitum. Whilst the extent of ‘trickle down’ is likely an oversimplification, requiring considerable legislative and enforcement efforts from government agencies, their core thesis that employment and productivity growth is a byproduct of enterprise development, rather than converse causality, largely remains true. Therefore developments, or lack-thereof, that constrain the evolution of local firms stymie economic growth. In Thailand in particular, credit frictions greatly prevent MSMEs from breaking out of the ‘survivorship stage.’ This is because an overwhelming majority of firms cannot secure attractive loans to fund working capital, invest in talent acquisition and technical machinery, or perform adequate research and development to compete with domestic and international rivals.

Regarding rural and agricultural communities, credit is a necessary cornerstone of everyday life. For them, loans are essential to maintain living expenses and working capital investments mainly due to seasonality, as agricultural workers earn income in lump sums after harvests. Thus, the number of loans spent on ‘unnecessary’ purchases (frivolity) is negligible. This is evidenced by the Puey Ungphakorn Institute’s stylised facts survey which states that rural loans are almost always used for economically productive activities (Pinjutsamut and Suwanprasert, 2022.) For farmers, over 60% of all informal loans are utilised for investment including purchasing fertilisers, ‘iron buffalo’ tractors and building irrigation infrastructure; the rest being deployed to fund necessities including education and healthcare or reservice existing debt. On the other hand, 74.9%, 69.9% and 69.7% of loans for private corporation employees, freelancers, and contract-based workers are used for necessities.

However, Thailand's formal credit drought forces locals to turn to predatory informal loans instead of legal debt from financial institutions. The extent of this problem is severe: over 42.3% of the Thai population owe informal debt as a last resort, even though reputable surveys have stated they would much rather borrow from reputable financial institutions if they could (Moheldin and Wright, 2000.) Such informal agreements often contain illegally high interest rates of up to 4–5 times the legal limit of 15% YoY enforced through aggressive collection practices (Pinjutsamut and Suwanprasert, 2022), creating 'debt traps.' These occur when interest payments exceed total income, meaning households have to borrow more just to pay existing dues. Moreover, the Ungphakorn institute found that informal creditors are always regional 'influential people' or 'powerful community figures' (ผู้มีอิทธิพล), encompassing mafia, powerbrokers and local politicians, who use violence to enforce their contracts. Asset, property seizures and physical violence are commonplace for defaulters, thus households chained in debt traps often forgo essentials, education and investment, reducing future income growth. Thus, formal credit is vital to ensure rural communities can uplevel their businesses and themselves, improving productivity, living standards, and to decrease rampant core-periphery inequality.

Diagnoses of similar credit droughts globally reveal two common constraints: the traditional loan appraisal process and employee risk aversion. Traditional loan appraisal processes are designed to maximise expected returns, prioritising profits rather than serving those who need the money the most. Thus, the process, combining credit history records, physical documentation, income statements, tax records etc greatly favours risk minimisation rather than loan democratisation (Bailey, et.al, 2013.) Collateral is also generally required as a hedge, excluding most rural borrowers who either do not possess the assets period, or possess 'informal' assets. Although the process was not designed to isolate rural and agricultural directly, an unintended constraint is still a constraint. Rural debtors may not have formal credit histories and scores, earn income from the informal sector (which is non-taxable and does not appear on cashflow assessments), or lack the title deeds to their land. In other words, they will fail these traditional assessments predicting NPL risk regardless of their true financial health purely because existing metrics are incomplete.

Furthermore, employees are risk averse. Under current compensation frameworks, employees are directly responsible for loan underwriting; when subject to disciplinary processes and performance evaluations that penalise NPLs more than returns, human behaviour understandably becomes biased towards self-preservation. In addition, entire financial organisations can also be risk averse: according to Sathyanarayana, legacy banks adopt ‘procyclical’ credit supply patterns (Sathyanarayana et.al 2024.) Thus, during times of recession, when credit is required the most for underserved communities (because of income shortages and high inventory stock, due to lower consumption etc), traditional financial institutions are least likely to provide formal credit. Such times are precisely when rural households would take out their informal loans to fund necessities or working capital and end up in ‘debt traps.’

The ULI will solve this information asymmetry and bias through (1) utilising alternative metrics and machine learning to provide a more complete credit score and (2) producing an automated ‘good loan bad loan’ assessment from the model, reducing the downwards-skewed bias of bank employees due to risk aversion. However, an additional solution to curb the power of “ผู้มีอิทธิพล” or regional influential people will also need to be implemented and enforced in collaboration with a responsible government agency to truly and structurally address the problem in the long term.

Unified Lending Interface:

Introduction:

Adopting a solution like the Reserve Bank of India's Unified Lending Interface (ULI) will significantly reduce Thailand's rural credit frictions through simultaneously removing the information asymmetry inherent in traditional loan appraisal processes and risk-aversion bias.

Through digital integration across multiple agencies, the platform will revolutionise appraisal for the most vulnerable, aggregating large datasets, utilising machine learning models and alternate sources of data to predict credit viability through 'scoring' (Sathyanarayana et.al 2024.) This 'one-stop' platform will then allow financial institutions to compete on an online (Amazon-like) marketplace: given the same models (albeit they can set their own parameters), rival banks will be able to offer loan contracts to approved debtors, who will compare products and choose the ones that match their needs the most. Such competition is projected to lower interest rates for debtors, increase product differentiation and reward banks who manage risk more effectively.

Those who realise and capitalise on the largest information asymmetry will simultaneously generate returns and reduce credit frictions. Thus, the ULI promises to decrease the percentage of risk-averse credit rejections, mitigate the pro-cyclicality in loan supply, increase the availability of non-collateralised loans and data-collateralised loans for underserved communities and reduce the prevalence of 'debt-traps' in rural areas, boosting long-run productivity, investment and living standards. According to RBI estimates, the ULI is projected to cost \$2 billion.

Functionality:

The ULI workflow will work as follows.

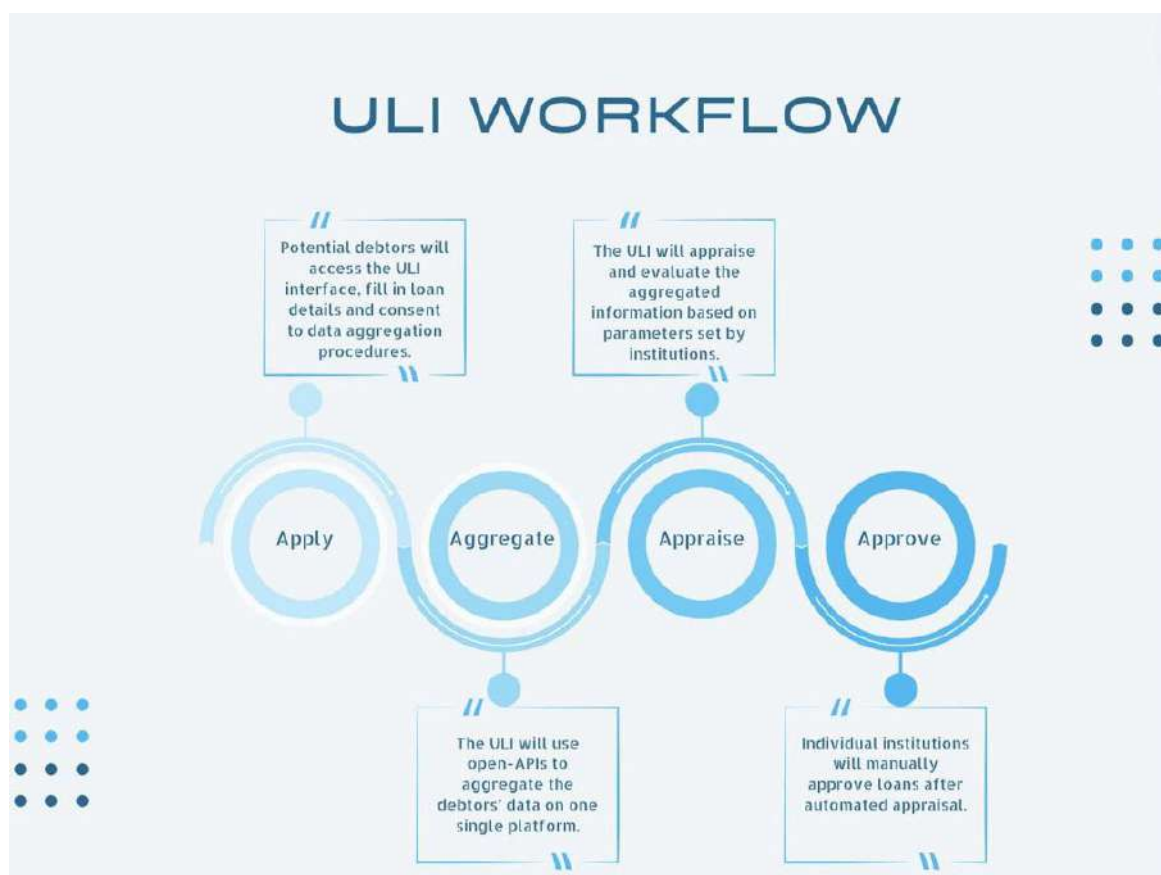
1. Big Data Aggregator: The ULI will firstly perform the role of a ‘Big-data Aggregator’, using open APIs to pull datasets from multiple government and corporate agencies that consent to the policy. In practice, when debtors consent for a ULI loan, the platform will initially extract their personal data from sources including Aadhar and E-KYC, PAN DigiLocker, and State Land Records et cetera (Sathyanarayana et.al 2024.) Aadhar and E-KYC, India’s combined electronic identification system, combine to verify the debtor’s identity and reduce fraud. Digitised data, as opposed to traditional appraisal documents, also streamlines workflow and increases loan accessibility because rural debtors no longer have to fill in legal documents that they may not have the financial literacy or legal fees to compile. Potential debtors in very remote situations also no longer have to travel to large cities, reducing fees. On the other hand, DigiLocker (aggregated bank statements), PAN (Permanent Account Number), which contains income tax records, and State Land Records can be used in accordance with alternative data in appraisal. Thus, the aggregator secures data onto one platform used for security verification and in appraisal modelling.

2. Automated Appraisal: The ULI will also contain an algorithmic credit appraisal model evaluating individual debtors’ data based on specific parameters set by government organisations, financial institutions and banks. In short, whilst the credit score / appraisal itself is automated, lenders, in line with ULI regulations, will have limited ability to ‘tweak’ the algorithm depending on risk appetite and edge, leading to increased competition. Were the ULI to be applied to Thailand, would likely be used as the base model, with lenders able to change final requirements and thresholds for loan approval. Alternate data sources, through collaborations with FinTech firms, including psychometric analyses, online-retailing activity, internet usage etc. may also be used to try limit asymmetric information and generate a holistic credit score. Such automation is intended to reduce risk-aversion bias and prevent pro-cyclical credit supply shortages or surpluses, reducing Thai credit friction and boosting productivity in the long run.

3. Multi-Lender Ecosystem: Finally, the ULI will offer an online loan marketplace for all potential debtors. On the platform, debtors will be able to compare different loans from rival firms, choosing the offerings that offer the most attractive rates and flexibility for them. For example, in my view, KBank may offer a lower interest rate but a longer tenor, whereas SCB may offer a higher interest rate but shorter tenor. For an SME looking to fund working capital, the latter may be more attractive for them etc.

Figure 1.1: Simulated ULI Workflow for Thailand

Risks:

Although the ULI promises to reduce India's severe credit friction problems, the interface can present risks to all stakeholders involved. The most apparent include data-privacy and credit risk (Sathyanarayana et.al 2024.) Regarding the former, the ULI deploys digital public infrastructure to centralise and share sensitive data between banks, non-bank financial institutions and government agencies. Thus, if proper data security measures are not maintained across all entities accessing the open-API, the likelihood of cyberattacks, information breaches, large scale data leaks and identity theft will be high. The bottom line is, the more complex and integrated a digital platform is, the more weak links will be open for attack. In addition to

information breaches, if the government is lax about the procedures and access to the database, private, sensitive data may be misused by firms to exploit consumers, leading to an ‘irreversible erosion of consumer rights’ (Omarova, 2018.) Under such a scenario, fintech firms may ‘double dip’, using data that was solely designated to loan appraisal for ‘unauthorised commercial uses’ including profiling and surveillance instead. This may lead to price discrimination or “free

commerce” (using harvested financial information to sell you products) in the medium to long run etc, reducing meaningful consumer choice. Therefore, strong data protection (ie. Chinese Wall legislation) bills and enforcement must be upheld by policymakers to hedge against data privacy risks.

Furthermore, credit risks are another strong consideration which the RBI and, more specifically, financial institutions must take into account. Due to the experimental nature of ‘big-data-backed, non collateralised loans’ that the ULI is, in essence promoting, the model will not be perfect. As the parameters are refined, the ratio of non performing loans (loans paid over 2 months after the deadline) will slowly decline. However, for non-collateralised loans to make sense for private banks, significant regulation must be introduced. Banks approve loans and decide on interest rates based on risk-premiums: higher risk must be accompanied with higher expected returns (Damodaran, 2012.) Accordingly, were banks allowed to set ‘rational’ interest rates for data-collateralised loans in line with their other product portfolios, interest rates for MSMEs and underserved communities would be understandably high, beyond the legal

limit of 15% due to high NPL probability. The opportunity cost of such loans would be too high for commercial banks.

Thus, to keep interest rates beneficial for debtors and guarantee satisfactory returns for banks, further research into fiscal stimulus must be considered. For example, if the ideal interest rates for firms is 5%, banks will have no incentive to lend to underserved communities because they can get the same return, with many magnitudes lower risk from lending to higher net worth individuals or firms. To increase incentives for such loans, policy makers or

the responsible authorities may have to introduce programmes like subsidising half the NPLs. In this case, we cannot subsidise all NPLs because this would create a moral hazard incentive for firms to accept all loans and shift the penalty to the authorities; however, half would greatly decrease the probability of default risk. Another consideration could be to reduce capital requirements purely for this program, eg. banks will be allowed to reduce their HQLA requirements (requirements to have high quality liquid assets cover all projected outflows for the next 30 days) conditional on using all the increased capital to fund ULI loans. These are two examples of policies that can make data-collateralised loans more palatable to banks whilst keeping rates low enough to be beneficial for debtors; however, further research and modelling will be required to validate the initial suggestions.

Global Fintech Aggregator / Scoring Models:

Globally, there are two main credit aggregator models of note in addition to India's Proposed Unified Lending Interface. Firstly, the Entrepreneurial Finance Lab at Harvard University developed the EFL Psychometric score to provide an additional alternative metric to evaluate credit default risk and reduce credit frictions (Bailey, 2013.) Through using 'psychometrics' as another data point in appraisals, FinTech companies and financial institutions will be able to predict how debtors will react post loan-approval. Will they be willing to pay back the loan?

How honest are they? What is their risk tolerance? How focussed and analytical are they? These tests are similar to 'pymetrics' tests used by large multinational firms to screen job applicants and can aid lenders, especially to MSMEs or agricultural borrowers (who borrow mostly to invest,) in determining how their

investment will be managed. Intuitively, if banks can conclude that Person A is more conservative, more methodical, more focussed, and more extroverted than Person B, they will project that Person A's investment is more likely to generate consistent returns and that they will be more able to payback the loan. Moreover, if Person A is also honest, they will also be more willing. This is a large advantage compared to traditional appraisal processes: without psychometrics, if both people are from the same area, have the same educational background, and similar incomes etc. both would get rejected. However, such information asymmetry can be addressed under the EFL framework, reducing credit frictions and reliance on informal loans.

Statistically, Bailey states that there is a significant correlation between psychometric scores, business performance and credit default risk. The three most noteworthy, conscientiousness, honesty, and education have a relatively high AUC (Area Under The Curve), which is used to measure predictive power of an indicator relative to other measures in developing countries, thus proving that psychometric

analyses do add value to loan appraisal processes; however, psychometrics cannot be used alone (AUC ranging from 0.57 – 0.66.) Their main value comes as a supplement to aid and validate alternative data evaluations. According to Sifrain, whilst using psychometrics alone does outperform socio-demographic credit scoring (Sogesol Bank, Haiti case study), it would not be fully efficient in the context of ‘microcredit operations’ (Sifrain, 2020.)

Chinese Zhima Credit

Another successful alternative credit-scoring indicator is AliPay’s (China) Zhima Credit, which has over 100 million registered users (Bei, 2018.) Through utilising innovative technologies like ‘cloud computing’ and ‘machine learning’ to analyse alternate datasets containing internet consumption, internet behaviour, and online payments as new data points in credit appraisal, Zhima has been proven to improve classification performances and default prediction (Wang, et.al, 2022.) According to Wang, the inclusion of Zhima score increases the performance of all 5 classifiers in his study (C4.5, Random Forest, Naive Bayes, K-Nearest Network, Support Vector Machines, and Back Propagation Neural Network.) In addition, Bei concludes that the score compares favourably to traditional appraisal across many different industries, with the most significant decrease in default probability being recorded in telecommunication loans from 20% to 6% (Bei, 2018.) Although Zhima methodologically differs from EFL’s Psychometric Score, the information being obtained is quite similar: Zhima ultimately predicts a potential debtor’s ‘behaviour preference, performance ability, identity traits and personal relationship.’ Therefore, both models realise that psychological traits that affect honesty and competence determine debtors’ willingness and ability to pay, affecting NPL default risk. Thus, the scoring has been utilised to increase loan volume and exempting upfront payments by up to 42 billion RMB. The latter in particular should aid rural communities that rely on seasonal cash flows the most.

Conclusion:

In conclusion, this paper has performed an initial analysis of the causes and effects of Thailand's informal loan problem, evaluated the Unified Lending Interface, which we believe could be utilised as a partial solution, and explored other successful fintech aggregator/innovative-credit-scoring solutions globally.

We firstly conclude the credit friction problem in Thailand is a severe headwind to our economic development. With over 42% of our population engaged in some form of predatory, informal lending, long term investments in personal education, healthcare and capital are impossible.

Illegally high interest rates, enforced by violent collection methods, consign most rural, MSME households to 'debt traps' where an excess of total income is required to service existing debt. Thus, Bailey's 'virtuous cycle' cannot be fulfilled, the evolution of local enterprises out of the 'survivorship stage' becomes impossible, meaning that the trickle down chain linking higher quality jobs, income, education and living standards does not exist. The bottom line is this: an extension of formal, compassionate credit is required to revitalise rural productivity, living standards, and decrease core-periphery inequality.

Moreover, with relying on the Puey Ungphakorn institute, we diagnosed that the problem stems down to three main factors: the traditional loan appraisal process, employee risk aversion, and influential power-brokers “ผู้มีอิทธิพล”. Firstly, the traditional loan process creates information asymmetry, where the real financial health of rural, MSME and agricultural debtors cannot be accurately assessed as their ‘formal documents’ do not reflect their informal cash flows and abilities. Secondly, the incentives of the modern banking sector disincentivise both individual bank employees and entire institutions from extending rural credit due to ‘performance evaluations’ and KPI. On the firm level particularly, risk aversion creates a pro-cyclical credit supply pattern. This is especially challenging for underserved communities who require credit the most during economy downturn. Finally, informal loans can only be enforced by local power brokers because there is no legal mechanism to do so otherwise. Thus, a solution which aims to tackle Thailand’s credit frictions must solve all three causes at their source.

We suggest the adoption of a Unified Lending Interface and alternative credit scoring, which can address the first and second problems. Through creating a data aggregator and automated appraisal process, we can reduce the information asymmetry apparent and more accurately represent the financial health of underserved communities. Furthermore, it may also be beneficial to add psychometric measures into the composite indicator (through logistic regression etc.) which can further evaluate individual debtors’ willingness and ability to repay their loans. Automation will also deal with human risk aversion at both an individual and institutional level. However, risks are apparent: further research will have to be done into developing an accurate credit score and fiscal policies will have to be passed to incentivise banks to lend to higher beta clients and stomach their opportunity cost.

Finally, policies will have to be ratified in collaboration with other government agencies especially the one who can curb the power of local influential power brokers. We believe that the actions suggested will truly address the root causes of credit friction to underserved communities, reducing credit friction. And if credit frictions can be reduced, a bottom-up surge in productivity will likely release the untapped potential of the countryside, encouraging development, enhancing living standards, and reducing core-periphery inequality.

Bibliography

- Bei, D., Chuang, H., Li, Y., Liu, Y., Luo, Y. and CAFI (2018). Digital Financial Inclusion in China. [online] Chinese Academy of Financial Inclusion Renmin University. Haidan Beijing: Renmin University . Available at: https://www.findevgateway.org/sites/default/files/publications/files/growing_with_pain_digital_financial_inclusion_in_china_cafi_report.pdf.
- Damodaran, A. (2012). Investment valuation : Tools and techniques for determining the value of any asset. 3rd ed. Hoboken, N.J.: Wiley.
- Kim and The World Bank (2020). Digital Financial Inclusion. [online] World Bank. Available at: <https://www.worldbank.org/en/topic/financialinclusion/publication/digital-financial-inclusion>.
- Klinger, B., Asim Ijaz Khwaja, Carlos Del Carpio and Springerlink (Online Service (2013). Enterprising Psychometrics and Poverty Reduction. New York, Ny: Springer New York.
- Omarova, S. (2018). Fintech: Examining Digitization, Data, and Technology.
- Pinitjitsamut, P. and Suwanprasert, W. (2022). Informal Loans in Thailand: Stylized Facts and Empirical Analysis *. [online] Available at: https://www.pier.or.th/files/dp/pier_dp_173.pdf [Accessed 10 Sep. 2024].
- Professor, S. and Bengaluru, M. (2024). The Unified Lending Interface –Innovations in Lending: Conceptual Insights into the Future of Financial Services. International Journal of Business and Management Invention (IJBMI) ISSN, [online] 13(9), pp.35–48. doi: <https://doi.org/10.35629/8028-13093548>.
- Wang, H., Chen, W. and Da, F. (2022). Zhima Credit Score in Default Prediction for Personal Loans. Procedia Computer Science, 199, pp.1478–1482. doi: <https://doi.org/10.1016/j.procs.2022.01.188>.

Financial Health Assessment: How to improve your credit scoring?

By

Nami Hama (Intern)

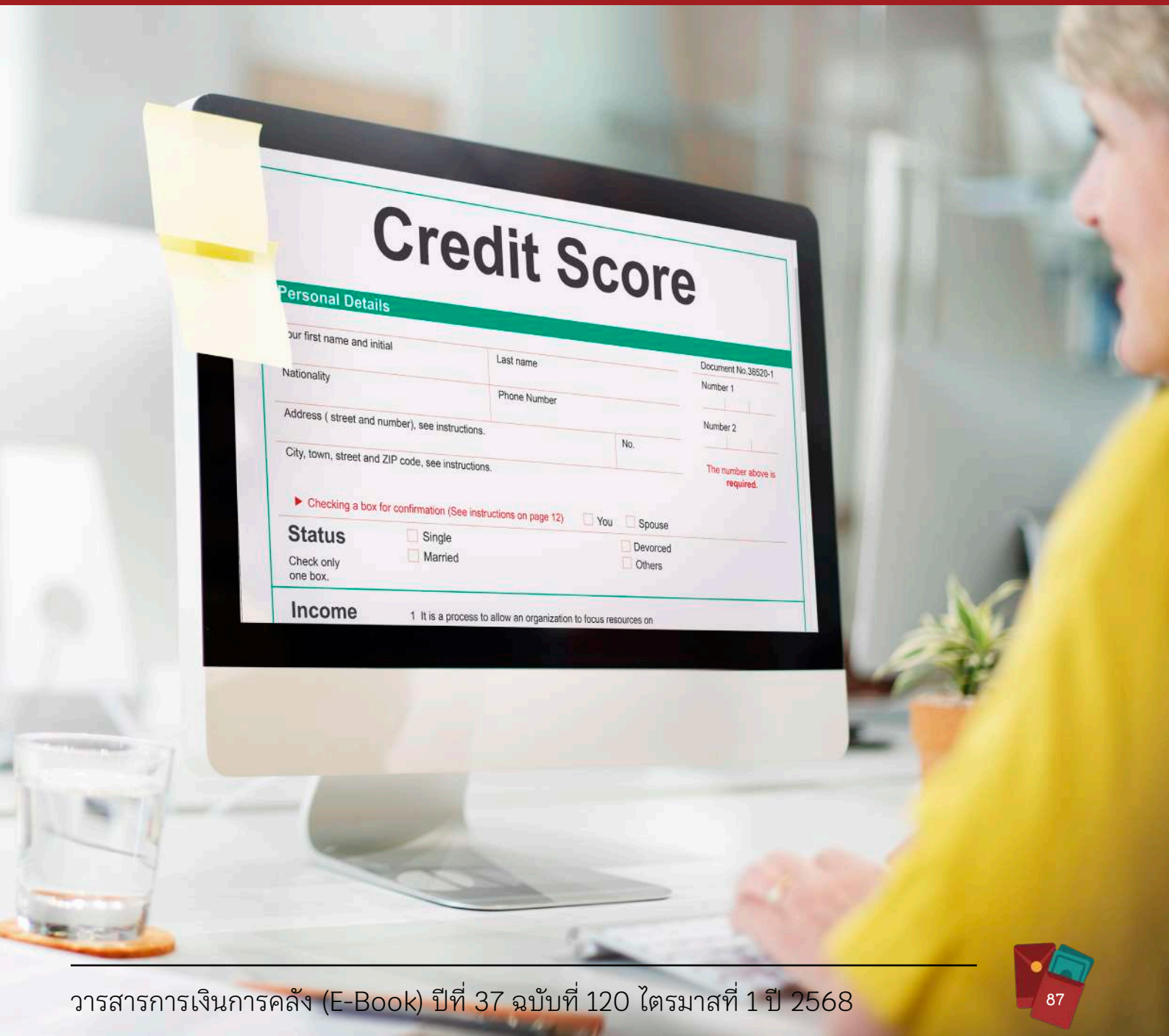
Roy Melville (Intern)

Fiscal Policy Office

Introduction

In today's financial landscape, credit scoring models have gained significant importance as tools for assessing a loan applicant's creditworthiness. These models evaluate the probability of default based on historical performance data (Vidal & Barbon, 2019). Scoring models are used for many purposes but are not limited to reducing the time needed in the loan approval process and improving objectivity and accuracy (Mester, 1997). Credit scoring models can be developed using various methodologies, from traditional statistical techniques to modern machine-learning approaches. This paper will concentrate on the statistical method of logistic regression. It will first introduce the logistic regression model, the dataset and relevant variables, then detail the logistic regression methodology and apply this approach to Thai SMEs. Additionally, it will review existing literature to recommend non-financial data as alternatives when performance data is scarce.

Logistic regression model

This paper will focus on developing a credit scoring model using logistic regression. While other methods, such as decision trees, are available, logistic regression is often preferred for several reasons (Altman & Sabato, 2005).

It is particularly well-suited for binary dependent variables, such as predicting default versus no default. The logistic model generates probability scores between 0 and 1, directly representing the likelihood of default, making the results intuitive and straightforward to interpret. The interpretability of the logistic regression model is a key advantage. Additionally, the coefficients in a logistic regression model offer clear insights into the influence of each predictor on the probability of default, further enhancing the model's interpretability. Extensive research supports the use of logistic regression, highlighting its effectiveness in credit-scoring applications (Rudd & Priestley, 2017). By leveraging these advantages, logistic regression provides a robust and comprehensible approach to assessing credit risk.

However, the model does have notable limitations. It assumes a linear relationship between the log odds of the dependent variable and the independent variables, which may restrict its ability to capture complex or nonlinear relationships. Additionally, logistic regression does not offer a non-parametric approach, potentially limiting its effectiveness in modelling intricate patterns (Laborda & Ryoo, 2021). Despite these drawbacks, logistic regression remains popular due to its interpretability and proven track record in credit scoring.

Data set and variables

To construct the proposed credit scoring model, we need to compile data on variables deemed significant and available by each organisation, along with customer characteristics associated with default risk. This data can be sourced from financial institutions such as banks and credit unions, which maintain historical records of loans and credit applications.

Common discriminants in constructing credit scoring models include demographic factors such as age, marital status, gender, and profession and financial indicators like income, number of dependents, and credit-specific variables. These credit-specific factors encompass loan type, loan maturity, guarantees and collateral value, historical payment performance, and the length of the credit history. These variables collectively assess an individual's likelihood and capacity to repay their debts (Vidal & Barbon, 2019; World Bank, 2019; Abdou, 2009).

It is crucial to address outliers in the dataset, which are data points that fall more than 1.5 times the interquartile range (IQR) beyond the lower or upper quartiles. Outliers can be managed by either removing them from the dataset or replacing them with a more typical value, such as the mean, or by capping them at a specified value. Additionally, unusual data points should be examined to understand their impact on the distribution and overall insights of the dataset. Proper handling of these outliers ensures the integrity and accuracy of the credit scoring model.

Methodology

The process of using a logistic regression model to produce credit scores involves several key steps.

First of all, select relevant variables and address any outliers, and use the forward-looking default within the next 12 months as the dependent variable.

To deal with potential multicollinearity among predictor variables, the Variance Inflation Factor (VIF) method eliminates highly correlated variables (choose a threshold cut-off value). The VIF method can be used before or after calculating the Weight of Evidence (WOE). This might be relevant if the WOE transformation significantly changes the relationship between variables and thus alters the multicollinearity structure.

Then, categorise variables into appropriate discrete Weight of Evidence (WOE) bins. The simplest method to achieve this is using the `'woebin'` function in R. Variables often come in various formats, including numerical and categorical. Binning these variables makes the data more accessible and understandable, facilitating better model performance and interpretation (Rachmanto, 2023).

Generally, the WOE method has lots of advantages, such as the capability to handle missing values and the variable's non-linearity, as well as to maintain the interpretability of the model after the transformation (Wang et al., 2022). Whereas, Persson (2021) reports that, on highly unbalanced datasets, the performance of existing WOE estimation algorithms could be better. These algorithms can cause substantial fluctuations in a customer's credit score when their financial ratios shift between bins. Persson's findings indicate that, compared to models that do not use WOE-transformed variables, the introduction of WOE transformation generally diminishes the model's discriminatory power across most evaluation metrics. In contrast, empirical research by Yang et al. (2015) demonstrates that logistic regression models incorporating WOE can perform well. Additionally, other studies, such as Seitshiro and Govender (2024), support the efficacy of logistic regression with WOE for credit scoring, suggesting that, despite some challenges, WOE can still be a valuable tool in certain contexts.

The new WOE explanatory variables can be formulated by:

$$WOE_i = \ln\left(\frac{\% Distn Non Default_i}{\% Distn Default_i}\right)$$

Once we have got the WOE values, we then apply stepwise logistic regression. Stepwise logistic regression is an automatic variable selection technique that aims to find the optimal subset of predictors for a logistic regression model (“Stepwise Logistic Regression in R: A Complete Guide,” 2023).

The formula used to perform multiple logit regression using stepwise selection on the WOE variables is the following:

$$y = \frac{1}{1 + e^{-(\beta_0 + \beta_1 WOE_1 + \dots + \beta_n WOE_n)}}$$

Similarly, information value (IV) can also help with variable selection. IV is a statistical measure used to evaluate the predictive power of a variable in distinguishing between binary classes. It quantifies how well a variable can separate different outcomes by assessing the strength of its relationship with the target variable. As can be seen in table 1, a higher IV indicates a stronger predictive ability, making it a valuable tool for variable selection. By comparing IV values across different variables, one can identify which features are most effective in predicting the target outcome, thereby improving model performance and interpretability (Saputra et al., 2023).

IV can be calculated by:

$$IV = \sum_{i=1}^n (\% \text{ of non default}_i - \% \text{ of default}_i \cdot WOE_i)$$

Table 1: IV and predictive power of the variable

Information Value (IV)	Predictive Power of the Variable
< 0.02	Useless for prediction
0.02 to 0.10	Weak predictor
0.10 to 0.30	Medium predictor
0.30 to 0.50	Strong predictor
> 0.5	Suspicious behaviour

Source: K2 Analytics

Lastly, to transform the probability of default into a credit score, re-express the multiple logit regression formula in terms of log odds:

$$\ln\left(\frac{y}{1-y}\right) = \ln(Odds) = \beta_0 + \beta_1 WOE_1 + \dots + \beta_n WOE_n$$

$$Credit\ Score = offset + factor * \ln(Odds)$$

Thus, by combining the equations, we get:

$$Credit\ Score = Base\ Score + Contributions\ by\ WOE\ transformed\ Predictors$$

Where

$$Base\ score = Offset + factor * intercept\ from\ Logit$$

$$factor = \frac{pd0}{\ln(2)},\ pd0 = 50,\ offset = scaling\ parameter$$

Applying the model to Thai SMEs

Based on research conducted by Tangsawasdirat et al. (2021), the credit scoring model applied to Thai SMEs is developed using the intersection of the Loan Arrangement (LAR) database, SMEs Data (SMD) database, and the Corporate Profile and Financial Statement (CPFS) database as the dataset used for analysis.

The explanatory variables are based on default-related financial and non-financial SME data. We can compute 34 financial ratios (Appendix A) that will be used as the explanatory variables by creating accounting variables from the dataset and combining nine non-financial indicators: firm age, authorised shareholding capital, loan size, ISIC, SME size, Registration Type, Years of financial statements, Province and Region. This example utilised financial and non-financial information gathered by the Department of Business Development (DBD) and the Ministry of Commerce, along with loan data from financial institutions regulated by the Bank of Thailand.

To develop a credit scoring model, follow the previously outlined steps. Begin by examining the data distribution, identifying any outliers, and using the VIF method to eliminate any variables with multicollinearity (added in just now). Next, the Weight of Evidence (WOE) transformation is applied to the variables to convert them into a format suitable for modelling.

Then, perform multiple logit regression using stepwise selection and calculate the credit scores based on the transformed data. Tangsawasdirat et al. (2021) evaluated the model's performance by comparing the credit scores generated for the test data with those from the training data. Their analysis revealed that the test data's credit score distributions for both default and non-default groups closely mirrored those in the training data. This consistency indicates that the model generalises well and fits the data effectively.

Alternative data

When there is a lack of information to assess an individual's creditworthiness, alternative data can enhance the evaluation process. Literature supports several such variables:

According to the World Bank (2019) and also supported by Blazquez & Domenech (2018), analysing the quantity and regularity of social media posts can provide valuable insights into a consumer's lifestyle, spending habits, and willingness to repay debt. This information can help fill gaps in traditional credit assessments.

Another helpful source is the analysis of utility bill payment history. This approach is based on the premise that past payment behaviour reflects an individual's ability to manage and repay debt. Consistent and timely payments on utility bills can indicate a reliable repayment pattern (World Bank, 2019).

Educational attainment is also a significant predictor of creditworthiness. Research by Lusardi and Mitchell (2011) on financial literacy and retirement found a strong correlation between higher levels of education and improved financial decision-making. Higher educational achievement is often associated with better financial responsibility, increased career stability, and prudent financial behaviours. Including educational attainment as a variable in credit scoring models can thus provide additional insights into an individual's financial reliability. These alternative variables offer valuable supplements to traditional credit data, helping to create a more comprehensive assessment of creditworthiness.

Conclusion

In conclusion, this paper has outlined the process of developing a credit scoring model using logistic regression, highlighting its advantages and practical applications. By leveraging logistic regression's ability to handle binary outcomes and provide intuitive probability scores, the model offers clear insights into the likelihood of default. The methodology involves examining data distributions, addressing outliers, and applying the Weight of Evidence (WOE) transformation to categorical variables. The analysis of Thai SMEs, as demonstrated by Tangsawasdirat et al. (2021), shows that the model effectively generalises across different datasets, with credit score distributions for default and non-default groups aligning well between training and test data. This consistency underscores the model's robustness and suitability for real-world credit risk assessment.

Furthermore, in cases where traditional credit data is scarce, alternative variables can enhance the evaluation process. Insights from social media activity, utility bill payment history, and educational attainment provide valuable supplementary information that can improve the accuracy of credit scoring models. These alternative variables, supported by literature, offer a more comprehensive view of an individual's financial behaviour and reliability. Incorporating such variables into credit scoring models can address data gaps and refine risk assessment, leading to more accurate and reliable credit evaluations.

Finally, we would like to express our sincere gratitude to Dr. Norabaja Assava-vallop, Dr. Kawin lamtrakul, and the entire Macroeconomic team, for this exceptional opportunity and guidance in producing this paper.

Appendix A

1. Profitability ratios

- 1 Operating Profit to Total Asset = $\text{Operating Profit} / \text{Total assets (avg)}^4 \times 100$
- 2 Ordinary Profit to Total Asset = $\text{Ordinary Profit} / \text{Total assets} \times 100$
- 3 ROA = $(\text{Net Income} / \text{Total Assets}) \times 100$
- 4 ROE = $(\text{Net Income} / \text{Total Equity}) \times 100$
- 5 Operating Margin Ratio = $\text{Operating profit} / \text{Sales} \times 100$
- 6 Ordinary Income Margin Ratio = $\text{Ordinary Income} / \text{Sales} \times 100$
- 7 Net Profit Margin Ratio = $\text{Net Income} / \text{Sales} \times 100$
- 8 SGA Ratio = $\text{Selling and General Administrative Expenses} / \text{Sales} \times 100$

2. Liquidity Ratio

- 9 Current Ratio = $\text{Total Current Assets} / \text{Total Current Liabilities} \times 100$
- 10 Quick Ratio = $(\text{Total Current Assets} - \text{Inventory}) / \text{Total Current Liabilities} \times 100$
- 11 Reserves Ratio = $\text{Cash and Cash equivalents} / \text{Total Current Liabilities} \times 100$
- 12 Cash to Sales Ratio = $\text{Cash and Cash equivalents} / \text{Sales} \times 100$

3. Growth Ratio

- 13 Sales Growth Rate = $(\text{Sales}(t) / \text{Sales}(t-1) - 1) \times 100$
- 14 Assets Growth Rate = $(\text{Total Assets}(t) / \text{Total Assets}(t-1) - 1) \times 100$

4. Stability Ratio

- 15 Equity Ratio = $\text{Total Equity} / \text{Total Assets} \times 100$
- 16 Debt to Equity Ratio = $\text{Total Debt} / \text{Total Equity}$
- 17 Asset-to-Equity Ratio = $\text{Total Assets} / \text{Total Equity}$

5. Solvency Ratio

- 18 Debt Dependency Ratio = $(\text{Short-term Debts} + \text{Long-term Debts}) / \text{Total Assets} \times 100$
- 19 Debt Capacity Ratio = $(\text{Short-term Debts} + \text{Long-term Debts}) / (\text{Cash and Cash Equivalents} + \text{Total Fixed Assets}) \times 100$
- 20 Debt to Sales Ratio = $(\text{Short-term Debts} + \text{Long-term Debts}) / (\text{Sales} / 12) \text{ (times)}$
- 21 Working capital to debt ratio = $(\text{Cash} + \text{Account Receivable} + \text{Inventory} - \text{Account Payable}) / \text{Total Debt}$
- 22 Interest Expenses to Sales Ratio = $\text{Interest Expenses} / \text{Sales} \times 100$

Appendix A

23
$$\text{Years of Debt Redemption} = \frac{(\text{Long-term Debts} + \text{Short-term Debts} - \text{Cash and Cash equivalents})}{(\text{Operating profit} + \text{Depreciation})} \text{ (times)}$$

24
$$\text{Debt-to-EBITDA Ratio} = \frac{\text{Total Debt}}{\text{Earnings Before Interest Taxes Depreciation \& Amortization (EBITDA)}}$$

6. Efficiency/Activity Ratio

25
$$\text{Total Assets Turnover Rate} = \frac{\text{Sales}}{\text{Total Assets}} \text{ (times)}$$

26
$$\text{Fixed Assets Turnover Rate} = \frac{\text{Sales}}{\text{Total Fixed Assets}} \text{ (times)}$$

27
$$\text{Account Receivable Turnover Days} = \frac{\text{Account Receivables}}{\text{Sales}} \times 365 \text{ (days)}$$

28
$$\text{Inventory Turnover Days} = \frac{\text{Total Inventory}}{\text{Sales}} \times 365 \text{ (days)}$$

29
$$\text{Account Payable Turnover Days} = \frac{\text{Account Payables}}{\text{Sales}} \times 365 \text{ (days)}$$

30
$$\text{Accounts Payable Turnover Ratio} = \frac{\text{supplier purchases}}{\text{average accounts payable}}$$

31
$$\text{Cash Conversion Cycle} = \frac{(\text{Account Receivables} + \text{Total Inventories} - \text{Account Payable})}{(\text{Sales} / 12)} \text{ (Months)}$$

7. Funding and Funding utilization

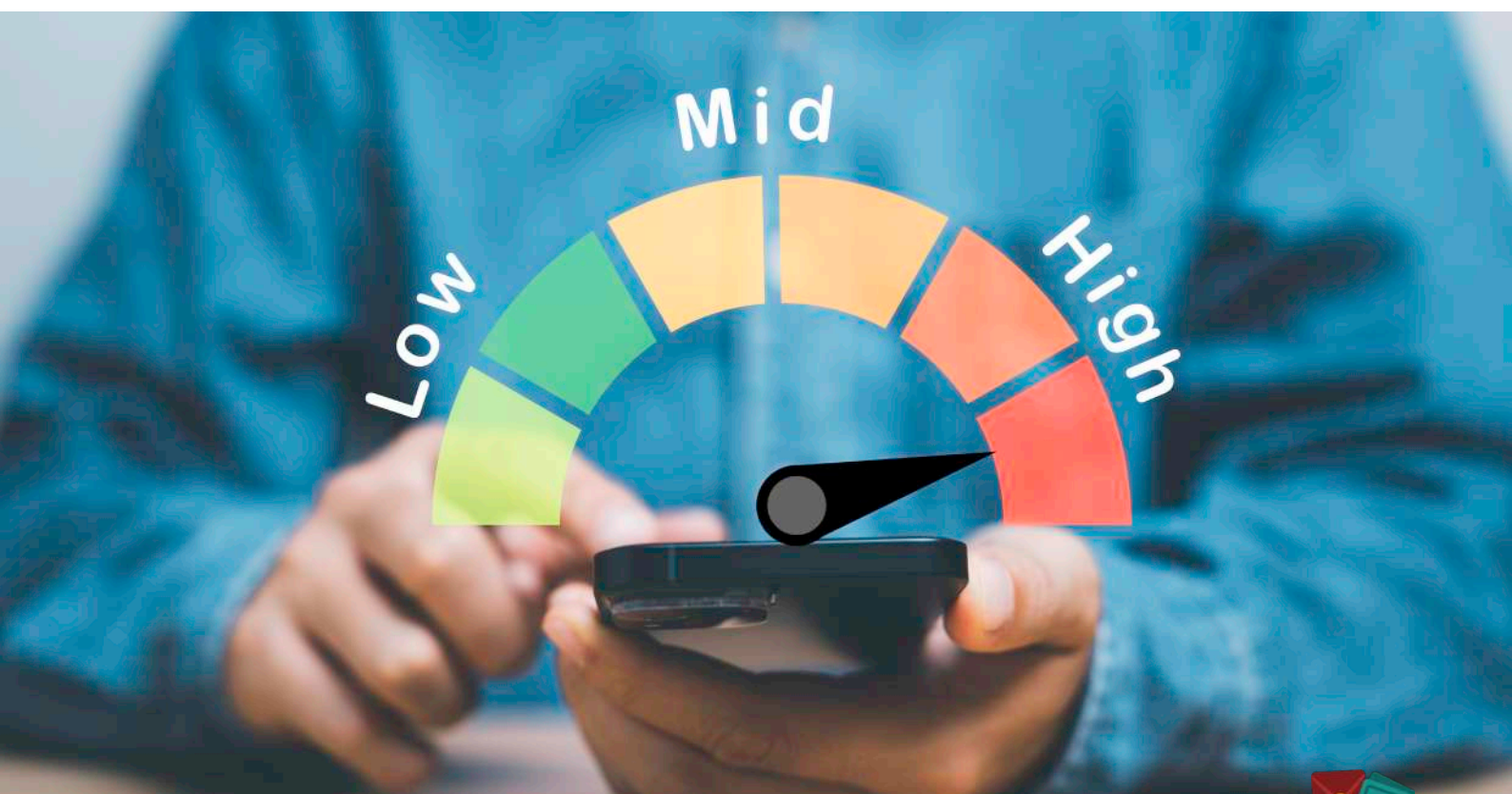
32
$$\text{Fixed Assets to Fixed Liabilities and Total Equity} = \frac{\text{Fixed Assets}}{(\text{Total Equity} + \text{Fixed Liabilities})} \times 100$$

33
$$\text{Fixed Assets to Equity Ratio} = \frac{\text{Total Fixed Assets}}{\text{Total Equity}} \times 100$$

8. Assets Condition Ratio

34
$$\text{Other Current Assets Ratio} = \frac{\text{Total Other Current Assets}}{\text{Total Current Assets}} \times 100$$

Source:Tangsawasdirat et al. (2021)

References

- Abdou, H.A. (2009) ‘Genetic programming for credit scoring: The case of egyptian public sector banks’, *Expert Systems with Applications*, 36(9), pp. 11402–11417. doi:10.1016/j.eswa.2009.01.076.
- Altman, E.I. and Sabato, G. (2005) ‘Modeling credit risk for smes: Evidence from the US market’, *SSRN Electronic Journal [Preprint]*. doi:10.2139/ssrn.872336.
- Blazquez, D., & Domenech, J. (2018). Big Data sources and methods for social and economic analyses. *Technological Forecasting and Social Change*, 130, 99–113. <https://doi.org/10.1016/j.techfore.2017.07.027>
- Laborda, J. and Ryoo, S. (2021) ‘Feature selection in a credit scoring model’, *Mathematics*, 9(7), p. 746. doi:10.3390/math9070746.
- Lusardi, A., & Mitchell, O. S. (2011). Financial Literacy and Planning: Implications for Retirement wellbeing. <https://doi.org/10.3386/w17078>
- Mester, L.J. (1997) What is the point of credit scoring? Available at: https://www.researchgate.net/publication/5051659_What_Is_the_Point_of_Credit_Scoring(Accessed:10August2024).
- Persson, R. (2021) Weight of evidence transformation in credit scoring models: How does it affect the discriminatory power? Available at: <http://lup.lub.lu.se/student-papers/record/9066332> (Accessed: 10 August 2024).
- Rachmanto, R. (2023) Logistic regression in building credit scorecard, Medium. Available at: <https://medium.com/@rachmanto.rian/logistic-regression-in-building-credit-scorecard-924bece9f953> (Accessed: 10 August 2024).
- Rudd, MPH, GStat, J.M. and Priestley, J. L., “A Comparison of Decision Tree with Logistic Regression Model for Prediction of Worst Non-Financial Payment Status in Commercial Credit” (2017). Grey Literature from PhD Candidates. 5.
- Saputra, M. D., Fitria, Z., Sartono, B., Ramadhani, E., & Hadi, A. F. (2023). Weight of Evidence and Information Value on Support Vector Machine Classifier. In *Advances in intelligent systems research/Advances in Intelligent Systems Research* (pp. 113–124). https://doi.org/10.2991/978-94-6463-174-6_11

Seitshiro, M. B., & Govender, S. (2024). Credit risk prediction with and without weights of evidence using quantitative learning models. *Cogent Economics & Finance*, 12(1). <https://doi.org/10.1080/23322039.2024.2338971>

Stepwise Logistic Regression in R: A Complete Guide. (2023, August 7). Medium. <https://rstudiodatalab.medium.com/stepwise-logistic-regression-in-r-a-complete-guide-82fcd-9e2d389>

Tangwasdirat, B., Tangsatchanan, B. and Tanpoonkiat, S. (2021) Credit Risk Database: Credit Scoring Models For Thai SMEs, Puey Ungphakorn Institute For Economic Research (PIER). Available at: https://www.pier.or.th/files/dp/pier_dp_168.pdf (Accessed: 10 August 2024).

Vidal, M.F. and Barbon, F. (2019) How to use advanced analytics to build credit-scoring models that increase access, CGAP. Available at: https://www.cgap.org/sites/default/files/publications/2019_07_Technical_Guide_CreditScore_0.pdf (Accessed: 10 August 2024).

World Bank (2019) CREDIT SCORING APPROACHES GUIDELINES, www.worldbank.org. Available at: <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/935891585869698451-0130022020/original/CREDITSCORINGAPPROACHESGUIDELINESFINALWEB.pdf> (Accessed: 10 August 2024).

Wang, H. et al. (2022) A two-staged local regression based Binning method for ..., SESUG. Available at: https://sesug.org/proceedings/sesug_2022_final_papers/Industry_Applications/SESUG2022_Paper_188_Final_PDF.pdf (Accessed: 10 August 2024).

Yang, X., Zhu, Y., Yan, L., & Wang, X. (2015). Credit Risk Model Based on Logistic Regression and Weight of Evidence. <https://doi.org/10.2991/msetasse-15.2015.180>

ตั้งแต่ 1 มกราคม 2568 เป็นต้นไป
กบข. เปลี่ยนเป็นใบแจ้งยอดเงินรูปแบบ e-Statement ทั้งหมด
สมาชิกสามารถดาวน์โหลด e-Statement ปี 2567 ได้ที่

เมนู ดาวน์โหลดใบแจ้งยอด บน

รหัสเปิดไฟล์ คือ วันเดือนปี (พ.ศ.) เกิดของสมาชิก ในรูปแบบ ddmmyyyy

วางแผนเงิน กบข. เพื่อเกษียณมีสุข รอฟร้งนี้ไม่ได้!

กบข. มีตัวช่วยสำคัญให้สมาชิกวางแผนได้ทุกช่วงวัย

1 วางแผนเกษียณ

ประมาณการเงิน กบข.
ที่จะได้รับ ณ วันเกษียณ ด้วยเมนู My GPF & My GPF Twins

2 มีเงินออมที่เพียงพอ

ด้วยการออมเพิ่ม กับ กบข.

3 เพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย

ด้วยการใช้สิทธิพิเศษและเข้าอบรมหลักสูตรฝึกอาชีพกับ กบข.

4 รู้จักลงทุน

เข้าใจเรื่องการเงินการลงทุนด้วยเมนูหลักสูตรออนไลน์
หรือใช้บริการนัดปรึกษาศูนย์ให้คำปรึกษาทางการเงิน

5 ให้เงินทำงาน

ด้วยบริการเลือกแผนการลงทุน
ที่สอดคล้องกับเป้าหมายเกษียณหรือใช้บริการ
ออมต่อเพื่อบริหารเงินออมเมื่อสิ้นสุดสมาชิกภาพ

6 เกษียณมีสุข

ใช้ชีวิตเกษียณตามที่ต้องการ มีรายได้
สม่ำเสมอมีที่อยู่อาศัยตามที่วางแผนไว้
สู่การมีอิสรภาพทางการเงินในวัยเกษียณ

ดาวน์โหลด/อัปเดต
My GPF Application
ที่ App Store หรือ Play Store

เพิ่มเพื่อนและลงทะเบียน
LINE กบข.
@gpfcommunity

สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมที่ LINE กบข. @gpfcommunity
หรือ ศูนย์บริการข้อมูลสมาชิก โทร. 1179

63 *Years*

ส เสนอแนะอย่างมีหลักการ

ศ ศึกษาโดยไม่หยุดนิ่ง

ค คนคลั่งที่มีคุณภาพ

วารสารการเงินการคลัง

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง ถนนพระรามที่ 6 แขวงพญาไท เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร 10400

โทรศัพท์: 02 273 9020 ต่อ 3254 (คุณนรพัชร), 3169 (คุณรัตนา), 3223 (คุณธณัฐ)

โทรสาร: 02 273 9139 E-mail: fpojournaleditor@gmail.com